

El repte dels **Objectius de Desenvolupament Sostenible** a Manresa

Informe final

El repte dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a Manresa

Informe final

Equip redactor:

Déborah Puig-Pey
Dounya Moussaoui
Jullieth Suárez
Marc Peraire
Sònia Puyol
Mon Culleré

Equip municipal de debat:

Arantxa Pons	Marta Serra
Begoña Cubo	Montse Gibert
Cristina Cano	Montse Morera
Elisenda Solsona	Pepi Ramírez
Enric Roca	Pol Huguet
Jordi Mora	Pol Valero
Justi Zapata	Rosa de Paz
Marta Romeo	Rosa M Garcia

Enquestadores:

Karina Valencia
Fatima Zohra El Aitor

Suport al procés participatiu:

Anthesis Lavola
Aporta Plataforma Cooperativa, SCCL

Dissenyadora gràfica:

Jana Fontdevila

Correctora:

Judith Noguerola

Centres educatius participants:

Escola Muntanya del Drac
Vedruna Manresa
FEDAC – Manresa
Escola Joviat
Escola Serra i Húnter
Escola Puigberenguer
Escola Bages
Escola La Renaixença
Escola Sant Ignasi
Institut Manresa Sis
Institut Lluís de Peguera
Institut Guillem Catà
Institut Pius Fon i Quer
Institut Lacetània

Entitats i agents participants:

A Agrupació Cultural del Bages
Aigües de Manresa
Althaia Xarxa Assistencial Universitària de Manresa, Fundació Privada
Amics de la Seu
Ampans
Asociación Cultural Casa de Andalucía en Manresa
Associació Catalana per la Pau
Associació Cultural Recreativa Armats de Manresa
Associació de Dones Al Noor
Associació Grup Esclerosi Múltiple del Bages (AGRUPEM)
Associació Manresa de Festa
Associació Sociocultural de Circ La Crica
Associació Teatral El Teló
Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central
AV Font dels Capellans
Bages Biodiversitat
Bages Impuls
Barri de Bellavista
Barri Sol i Aire
Biblioteca del Campus Universitari de Manresa
Bonsai Natura, Associació Bonsai del Bages
Cambra de la Propietat Urbana de Manresa i el Bages
Càritas Arxiprestal Manresa
CCOO
Centre de Recursos en Trastorn de l'Espectre Autista de la Catalunya Central (CR TEA CC)
Centre Disminuïts Físics del Bages - Althaia
Col·legi de Metges de Barcelona - delegació comarcal del Bages
Colla Castellera Tirallongues de Manresa
Consell Comarcal del Bages
Consell Regulador de la Denominació d'Origen Pla de Bages
Cooperativa d'Habitatges La Raval
Creu Roja a Manresa
Cultura del Bé Comú, SCCL
EPSEM - UPC Manresa
Escola Agrària de Manresa
Eurecat
Federació d'Associacions de Veïns de Manresa

Fent País, SL
Fibracat
Foment de la Rehabilitació Urbana de Manresa SA (FORUM)
Fotoart Manresa
Fundació Aigües de Manresa - Junta de la Sèquia
Fundació Ampans
Fundació del Convent de Santa Clara
Fundació Independència i Progrés
Fundació Joviat
Fundació Turisme i Fires de Manresa
Fundació Universitària del Bages
Gremi Hosteleria del Bages
Grup Sardanista Dintre el Bosc
Imagina't Xarxa Manresa
Inshuti
Institut Guillem Catà
Justícia i Pau de Manresa
La Seu de Manresa
MAM
Manresa en Comú
Meandre. Associació per a la Preservació del Patrimoni Natural de Manresa i Pla de Bages
Mijac Sagrada Família
Montepio Conductors
ONCE
PIMEC Catalunya Central
Taula de les Arts Visuals de la Catalunya Central
Unió de Botiguers i Comerciants de Manresa, Manresa+Comerç
Universitat Oberta de Catalunya
Xàldiga Taller de Festes

OBJECTIUS
DE DESENVOLUPAMENT
SOSTENIBLE

Índex

I Introducció	11	6- Aigua neta i sanejament	63
		Referències	
II Participació ciutadana	17	Agents	
		Fites	
III Els 18 ODS a Manresa	29	Micròfon obert	
1- Fi de la pobresa	31	7- Energia neta i assequible	67
Referències		Referències	
Agents		Agents	
Fites		Fites	
Micròfon obert		Micròfon obert	
	37		
2- Fam zero		8- Treball digne i creixement econòmic	73
Referències		Referències	
Agents		Agents	
Fites		Fites	
Micròfon obert		Micròfon obert	
3- Salut i benestar	43	9- Indústria, innovació i infraestructura	79
Referències		Referències	
Agents		Agents	
Fites		Fites	
Micròfon obert		Micròfon obert	
4- Educació de qualitat	49	10- Reducció de les desigualtats	85
Referències		Referències	
Agents		Agents	
Fites		Fites	
Micròfon obert		Micròfon obert	
5- Igualtat de gènere	57	11- Ciutats i comunitats sostenibles	93
Referències		Referències	
Agents		Agents	
Fites		Fites	
Micròfon obert		Micròfon obert	

12- Consum i producció responsables	101
Referències	
Agents	
Fites	
Micròfon obert	
13- Acció climàtica	107
Referències	
Agents	
Fites	
Micròfon obert	
14- Vida submarina	113
Referències	
Agents	
Fites	
Micròfon obert	
15- Vida terrestre	117
Referències	
Agents	
Fites	
Micròfon obert	
16- Pau, justícia i institucions sòlides	121
Referències	
Agents	
Fites	
Micròfon obert	
17- Aliances pels objectius	127
Referències	
Agents	
Fites	
Micròfon obert	
18- Cultura	133
Referències	
Agents	
Fites	
Micròfon obert	
IV Grau de localització dels ODS a Manresa	137

I Introducció

I Introducció

Els líders mundials dels gairebé 200 Estats membres de les **Nacions Unides** van adoptar per unanimitat, el 25 de setembre de 2015, l'**Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible**, que consisteix en un **pla d'acció** on s'estableixen les fites per aconseguir un desenvolupament durable, segur i sense deixar ningú enrere. En aquesta agenda s'estableixen **17 objectius de desenvolupament sostenible** amb la finalitat d'**eradicar la pobresa, protegir el planeta i assegurar la prosperitat per a tothom**. Aquests disset objectius són coneguts amb l'acrònim ODS (Objectius de Desenvolupament Sostenible) o SDG (*Sustainable Development Goals*), en la versió anglesa.

El concepte de Desenvolupament Sostenible es comença a utilitzar a la **Declaració de Rio**, l'any **1992**, on s'adopta aquest principi i es defineix com un desenvolupament que satisfà les necessitats de les generacions presents sense comprometre les necessitats de les generacions futures. En aquells moments es dona un **enfocament bàsicament mediambiental del desenvolupament sostenible**, però no es tenen tant en compte els aspectes socials ni econòmics d'aquest desenvolupament.

Per palliar aquest dèficit, la **Declaració del Mil·lenni** de l'any

2000 estableix els **Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni**, amb el propòsit d'aconseguir suprimir problemàtiques de gran envergadura que atemptaven contra drets fonamentals. En total recollien un conjunt de vuit objectius amb la previsió de materialitzar-se en la data màxima de l'any 2015 sota l'empara de 189 països de les Nacions Unides. Aquests objectius, tot i ser transversals i incloure una perspectiva no només mediambiental sinó també social i econòmica, se centraven més aviat a **resoldre problemàtiques comunes dels països en vies de desenvolupament, però no incidien gaire en els problemes i reptes dels països més desenvolupats**. Una vegada conclòs el termini, es constata que s'han assolit notòries millores en l'erradicació de la fam, l'accés universal a l'escolarització i la reducció de la mortalitat infantil. Però, fins i tot entre els països menys desenvolupats, es fa palès que les desigualtats socials s'han anat transformant i requereixen noves formes d'actuació per fer-hi front.

Per això, l'**Assemblea General de les Nacions Unides de 2015** defineix uns nous reptes globals, els **17 Objectius de Desenvolupament Sostenible**, d'acord a una sèrie de **principis** que han de complir. Així, els nous ODS es defineixen com a:

Universals: Impliquen tots els països, independentment del seu nivell de desenvolupament econòmic.

Multidimensionals: Inclouen les tres dimensions del desenvolupament sostenible (econòmica, social i mediambiental).

Globals: Aborden els desafiaments locals, nacionals i transnacionals més urgents dels nostres temps.

Integrals: És una agenda interconnectada en totes les seves dimensions i a tots els nivells: entre reptes, països i diferents nivells de govern.

Mesurables: Es fa èmfasi en la necessitat de mesurar el seu assoliment mitjançant indicadors.

Ambiciosos: Vetllen per no deixar ningú enrere (*to leave no one behind*).

Inclusius: Impliquen a tots els nivells de govern i a totes les parts interessades, inclosa la ciutadania, en un esforç col·lectiu per assolir un desenvolupament sostenible.

Basats en l'experiència: Compten amb l'experiència adquirida a partir dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM).

De les 169 fites que inclou el document de l'ONU sobre els ODS, s'estima que **el 65% no es podran dur a terme si no es disposa de la implicació dels governs locals i regionals**. Així doncs, les polítiques locals són determinants per tal que els objectius de desenvolupament sostenible siguin un èxit. Per això, l'Agenda 2030 insta, no només els estats, sinó també les regions i els governs locals, a alinear la seva actuació amb els ODS.

Al seu torn, les administracions públiques han d'involucrar-hi l'esfera privada i la ciutadania (partenariats publicoprivats i participació ciutadana) en la consecució dels ODS, si aquests es volen assolir de forma satisfactòria. A més, la localització dels ODS requereix també de la complicitat i el compromís actiu de tots els àmbits organitzatius i de tot el personal al servei de les administracions públiques.

Per aquest motiu, a nivell local resulta crucial **incorporar els ODS a l'estratègia de la ciutat, alhora que establir mecanismes de transversalitat organitzativa municipal i de participació ciutadana, i també eines per mesurar el seu grau de compliment**.

Conscient de la importància d'incorporar l'Agenda 2030 a nivell local, **l'Ajuntament de Manresa va engagar al 2018 tot un procés intern i, posteriorment, de debat amb els agents locals i la ciutadania, per alinear els ODS amb l'estratègia de ciutat**, i posar les eines i mecanismes adequats per tal de poder assolir les fites marcades.

D'entrada, **Manresa compta amb diversos plans estratègics i d'acció**, tant de govern i de ciutat com sectorials, la majoria d'ells elaborats **a partir de processos participatius**.

Moltes de les accions recollides en aquests plans ja es troben alineades *de facto* amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), però no s'havia fet el treball d'endregar les prioritats estratègiques i les seves accions en base als ODS de forma explícita i coherent. Per això, es va decidir elaborar un **informe sobre el repte dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a Manresa** que servís, si més no, per a detectar el grau de coherència que tenen les decisions locals entre elles, així com el seu nivell d'alineament amb les fites globals, alhora que **fos útil per plantejar noves maneres de funcionar a nivell intern i per involucrar els agents locals i la ciutadania en l'estratègia col·lectiva de la ciutat**. Perquè, efectivament, el procés per assolir el present **informe final**, on es planteja de manera definitiva l'estat dels ODS a Manresa i els reptes de futur per la ciutat, **havia de ser integral, transversal i participatiu**.

Procés de redacció

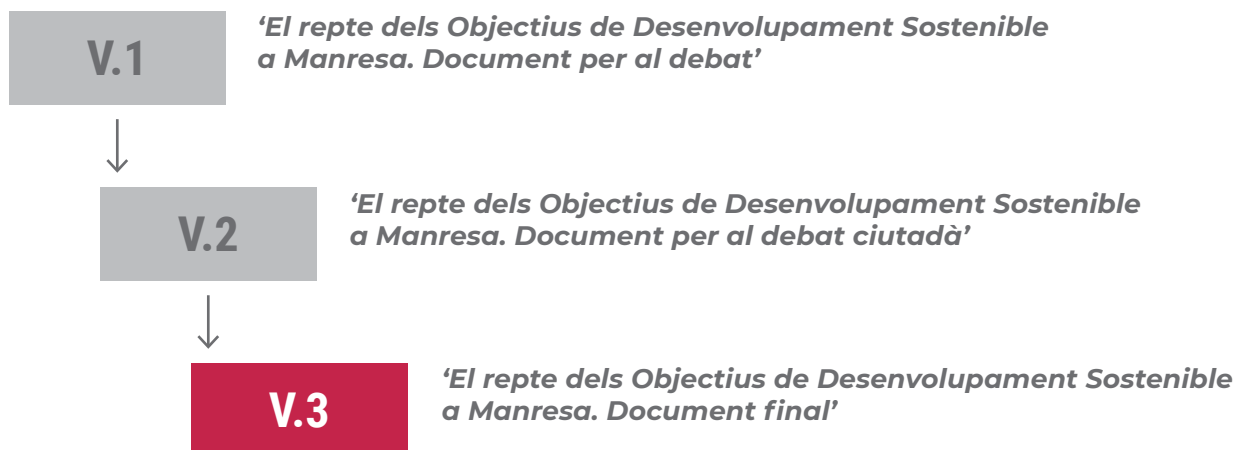
Com s'ha dit, Manresa subscriu el repte dels objectius de desenvolupament sostenible determinats per les Nacions Unides i els adapta a l'àmbit municipal. Per aconseguir aquesta finalitat **es va traçar un procés ambiciós que neix a l'Ajuntament de Manresa** i que ha volgut comptar amb la implicació i el treball transversal

del personal municipal però també amb la participació dels agents locals i de la ciutadania.

Per això, **en una primera fase**, des del Servei d'Alcaldia i Presidència de l'Ajuntament de Manresa, amb el suport del Servei de Promoció de la Ciutat i la col·laboració de la Diputació de Barcelona, es va redactar una versió preliminar de l'informe, a partir de la **recopilació i endreça dels diversos plans municipals**, amb la finalitat de poder disposar d'un punt de partida per encetar el debat intern. Aquest informe portava per títol **'El repte dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a Manresa. Document per al debat'**. Aquesta primera versió va servir com una **eina adreçada al personal de l'Ajuntament de Manresa i als representants polítics per confrontar idees i generar propostes**, que van donar com a resultat una segona versió de l'informe, titulada **'El repte dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a Manresa. Document per al debat ciutadà'**.

Aquesta segona versió recollia els consensos i les modificacions proposades pels serveis tècnics de l'Ajuntament de Manresa i per les diverses regidories, i fou **la versió que es va transmetre i difondre al conjunt de la ciutadania** per tal de dotar-la de recursos per al debat col·lectiu.

Amb la finalitat de recollir l'opinió ciutadana, entre la segona meitat de l'any 2020 i el primer trimestre del 2021, en un context de restriccions imposades per la pandèmia provocada pel Co-

vid-19, es van realitzar un total de **860 enquestes a la ciutadania, via online però també a peu de carrer, més 85 enquestes online a entitats locals i 12 entrevistes en profunditat amb agents rellevants de la ciutat.** A banda, es van oferir **tallers** sobre els ODS a totes les escoles i instituts de Manresa, en els quals van participar 14 centres educatius, que van portar a terme un total de **1.688 exercicis de prioritització de fites i 4.276 aportacions a la localització dels ODS a Manresa.**

Fruit d'aquest debat amb els agents locals i la ciutadania, els resultats del qual recollim a l'apartat II d'aquest document, neix la tercera i definitiva versió de l'informe sobre el repte dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a Manresa, on la ciutadania, mitjançant la seva participació, ha dit l'última paraula.

'El repte dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a Manresa. Document final', haurà estat fruit de l'evolució de les dues versions prèvies.

Cal tenir en compte, però, que aquesta participació es va donar enmig d'una situació de **crisi sanitària, social i econòmica provocada per la pandèmia de la Covid-19**, i que aquest context necessàriament ha condicionat la visió ciutadana sobre els reptes a curt i llarg termini, i sobre el futur de la ciutat. El dia 11 de maig de 2020, els grups polítics municipals van aprovar per unanimitat les bases d'un **Pla Local per a la Reconstrucció Social i Econòmica de Manresa**, i es va convidar als agents de la ciutat a una taula d'impuls i seguiment del Pla. Des de l'inici, però, l'Ajuntament va posar de manifest que el treball iniciat en el marc del pla de

reactivació havia de transcendir la resposta d'emergència a curt termini i anar més enllà, per aconseguir transformar el model de desenvolupament local actual i avançar decididament cap a una **ciutat més verda, justa, productiva i resiliència**, en el marc de l'**Agenda Manresa 2030**, i en línia amb la renovada Carta de Leipzig per a les ciutats, i l'Agenda 2030 de l'ONU.

A la present versió de l'informe s'actualitza l'estat dels ODS a Manresa, i es constata aquest anhel transformador per part de l'Ajuntament, els agents i la població. En qualsevol cas, l'actual situació, tant a nivell global com local, ha fet més palesa que mai la necessitat de **combinar una resposta urgent a l'emergència sanitària, econòmica i social amb un canvi estructural cap a una societat més sostenible** en tots els sentits.

Parts del document

La tercera versió del document consta de quatre blocs: Introducció, Participació ciutadana, Descripció dels 17+1 ODS a Manresa, i Grau de localització dels ODS.

Introducció: En aquest bloc s'incideix en el concepte dels ODS i els seus orígens, així com la metodologia que Manresa seguirà per obtenir un document consensuat a nivell de ciutat sobre el repte que suposen els ODS.

Participació ciutadana: S'exposa el procés dut a terme a Manresa durant el 2020 i 2021 per donar a conèixer els ODS als agents locals i a la ciutadania, i per recollir les seves prioritats i propostes en relació als reptes que ha d'incloure l'estratègia de ciutat sostenible des d'ara fins el 2030. Seguidament, se n'exposen els principals resultats.

Els 18 ODS a Manresa: Es dedica un bloc a la situació actual de la ciutat en relació amb cadascun dels 17 ODS definits per l'ONU, així com els reptes que implica cadascun d'aquests ODS a nivell local. Tanmateix, després de realitzar el procés participatiu, i arran del coneixement d'altres experiències com la del govern d'Estònia d'incorporar un 18è ODS, sobre cultura, es decideix fer el mateix en el cas de Manresa, ja que es considera un objectiu d'especial rellevància per la ciutat, que mereix un tractament diferenciat. Es manté exactament la mateixa estructura per a cadascun dels 18 ODS. Sempre a nivell de Manresa, en un primer apartat es parla del context de l'ODS. En un segon apartat, es mencionen les principals referències a estratègies municipals vigents sobre l'ODS en concret; aquestes referències apel·len sovint a plans, a projectes, a ordenances o a lleis. En un tercer apartat, es mencionen els agents de Manresa més implicats en l'ODS en qüestió, a més a més de l'Ajuntament de Manresa. En el quart apartat es marquen les fites que la ciutat té en relació amb l'ODS, a partir de l'anàlisi dels diversos plans sectorials i estratègics municipals, de les aportacions del personal tècnic i polític municipal, i de la participació de la ciutadania i dels agents locals. Finalment, a l'apartat Micròfon obert, es fa un petit recull d'algunes de les aportacions de la ciutadania, transcrites de forma literal i a tall d'exemple, que testimonien la seva participació.

Grau de localització dels ODS a Manresa: En aquest apartat, aprofitant el potent disseny gràfic dels ODS, es proposa establir un diagrama de barres amb el grau de presència de cadascun dels divuit ODS en alguns dels plans vigents a Manresa. L'objectiu d'aquest bloc és donar visibilitat a la transversalitat dels ODS. La senzillesa en la metodologia per a l'establiment del grau d'incursió dels ODS ha de servir d'estímul per a fer els ODS més presents a la ciutat.

II Participació ciutadana

Metodologia del procés participatiu

Conscients de la importància de la implicació ciutadana en l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a escala local, en els darrers anys l'Ajuntament de Manresa ha desenvolupat diverses accions encaminades a informar, sensibilitzar i fer participar tant el personal municipal com els agents locals i la ciutadania en tot el procés d'alineament amb els ODS, des del disseny de l'estratègia fins a la seva implementació i posterior avaluació.

Sensibilització i difusió dels ODS

Des del 2019 s'han organitzat campanyes de sensibilització sobre els ODS, que han inclòs accions de creació de la marca Agenda Manresa 2030, difusió als mitjans de comunicació convencionals i a les xarxes socials, anuncis de gran format als autobusos urbans, exposició itinerant dels ODS per diversos equips de la ciutat, material de marxandatge amb el logo de la marca, presentacions adreçades a grups específics (escoles, instituts, associacions empresarials, altres ciutats, etc.) i tallers formatius adreçats al personal tècnic i polític municipal.

Tallers ciutadans

Abans de les restriccions imposades arran de la pandèmia, es

van dissenyar uns tallers adreçats a la ciutadania, que tenien el doble objectiu d'informar sobre els ODS i sobre la seva consecució a Manresa, d'una banda, i de recollir l'opinió del màxim d'actors locals per a la localització dels ODS a la ciutat i per a la posterior elaboració de l'Agenda Manresa 2030, de l'altra. La intenció era impartir al voltant de 100 tallers presencials adreçats a escoles i instituts, associacions de veïns, agents socioeconòmics, entitats socials, culturals i ambientals, ONG, associacions religioses, casals de gent jove i de gent gran, associacions sociosanitàries, oficines d'ocupació i d'emprenedoria, etc., posant especial èmfasi en els grups més vulnerables, amb la intenció de no deixar ningú enrere en aquest procés d'informació, consulta i crida a l'acció.

Malauradament, la pandèmia va obligar a redissenyar l'eina de treball per poder fer-la en format online, i malgrat que el taller es va oferir a totes les escoles i instituts de Manresa i a més de 200 agents de la ciutat, només va ser utilitzada pels centres educatius. Tanmateix, finalment van participar als tallers un total de 14 centres, que van realitzar 1.688 exercicis de prioritització de fites i van aportar 4.276 opinions sobre l'informe "Els reptes dels ODS a Manresa. Document per al debat ciutadà".

Enquestes

Per compensar el menor abast del taller online, es van desenvolupar dues eines alternatives de participació:

un formulari online adreçat a tots els agents locals identificats (200 entitats), que va ser respost per un total de 85 representants d'entitats

un formulari online per a la ciutadania, que també es va fer a peu de carrer amb el suport de dues enquestadores, i que va rebre 860 respostes

L'enquesta ciutadana a peu de carrer es va fer triant els grups de població per tal que la mostra resultant s'assemblés el màxim possible a la població total de Manresa, comptant les enquestes online i les presencials. Hi van participar un 57,75% de dones i un 42,02% d'homes, amb edats compreses entre els 18 i els 80 anys, i una mitjana d'edat de 45 anys. Un 20,50% eren nascudes a l'estranger (un 10%, d'origen marroquí). Un 85% vivien a Manresa, i un 10% a la resta de la Catalunya Central. Pel que fa l'ocupació, una part important d'aquestes persones declarava ser assalariada (40,54%), essent el grup de pensionistes, jubilades i/o incapacitades laborals el segon més nombrós (21,50%), sumat a un 6,35% de persones que es trobaven de baixa tem-

poralment. En tercer lloc, hi ha els estudiants (14,22%). Un 6,35% dels enquestats deien dedicar-se a tasques de la llar, i el col·lectiu de persones en atur va representar el 6,11% de la mostra. Les persones que afirmaven treballar per compte propi (empresaris, autònoms, etc.) només van ser el 4,11% dels enquestats.

Pel que fa a l'enquesta als agents locals, la majoria dels ens que hi van participar pertanyien a l'àmbit de la cultura i de les tasques amb vocació social. Aquests dos àmbits van constituir gairebé el 60% de les respostes. També és rellevant el número de persones que treballaven en els àmbits d'educació (13,70%) i salut (10,96%), mentre que les respostes que apunten als àmbits d'economia, medi ambient i administració pública es van situar entre el 4 i el 7% del total.

Els qüestionaris contenien els següents blocs de preguntes:

Coneixement previ sobre els ODS

ODS a prioritzar a Manresa

Reptes prioritaris a abordar a Manresa

Accions i projectes a prioritzar a curt i mig termini a Manresa

ODS als que poden contribuir majoritàriament

Interès i implicació en el seguiment i accions de l'Agenda 2030

Entrevistes individuals a agents locals

De manera complementària al qüestionari online, i per tal de concretar i d'aprofundir en els reptes i accions a prioritzar, així com en el tipus d'aliances o sinèrgies a establir i el paper que haurien de jugar els agents locals, es van realitzar un seguit d'entrevistes individualitzades a un petit grup de 12 agents locals.

1 Els agents locals de Manresa teniu suficient coneixement de què són els ODS, la seva utilitat i aplicabilitat a escala local? En cas que no, quina seria la manera més adequada per a obtenir aquesta informació (autodidacta, formació per part de l'Ajuntament, disposar d'un lloc web...).

2 Quin creus que ha de ser el paper dels agents locals en la consecució de les actuacions per assolir els ODS a Manresa?

3 En aquest sentit, creus que l'Ajuntament està implicant suficientment els agents locals en les actuacions municipals per tal d'assolir els ODS de manera conjunta? En cas que no, quina proposta faries al consistori?

4 Quins creus que són els principals reptes a assolir a Manresa dins del marc del desenvolupament sostenible? N'afegiries algun d'altre que no aparegui al llistat? En suprimiries algun?

5 Quins creus que són els 3 principals ODS a prioritzar a Manresa tenint en compte aquests reptes? A quins creus que pots contribuir més com a entitat?

6 Quines són les 3-5 línies d'actuació principals que s'haurien de desenvolupar a curt termini per assolir els reptes?

7 Quines aliances/sinèrgies entre els diferents ens creus que caldria establir a Manresa per abordar els reptes i dur a terme les línies d'actuació de l'Agenda 2030? Creus que algunes haurien de ser permanents més enllà de l'Agenda 2030?

8 Un cop engegades les diferents actuacions, quin paper i quina responsabilitat creus que heu de tenir els agents locals en el seguiment de l'Agenda Manresa 2030? Quines eines o instruments creus que serien necessaris per a tal fet?

Focus Grups

Amb la intenció de poder opinar i validar els resultats obtinguts en el qüestionari i les entrevistes realitzades, es va seleccionar un petit grup de 17 agents locals experts en diversos àmbits, els quals van participar en una sessió online per dur-ho a terme.

Es van celebrar un total de 3 sessions, una per cada gran àmbit temàtic dels ODS (Persones, Planeta i Pau i Prosperitat), a cadascuna de les quals hi van participar els agents locals experts amb més relació sobre la temàtica en qüestió.

Resultats del procés participatiu

Fent una síntesi de resultats del procés participatiu a partir de les enquestes i entrevistes, el primer que crida l'atenció és que només un de cada sis ciutadans afirma conèixer els ODS (en el cas dels agents locals, són dos de cada tres), per la qual

cosa es fa molt necessari continuar impulsant campanyes de sensibilització i "traduir" el llenguatge excessivament tècnic de l'Agenda 2030 a un missatge comprensible per a tothom, altre cop amb l'objectiu de no deixar ningú enrere.

A continuació, s'analitzen els principals resultats de les enquestes, distingint entre les respostes obtingudes per part dels agents locals i per part de la ciutadania.

Als annexos 1, 2 i 3 es detallen aquests resultats.

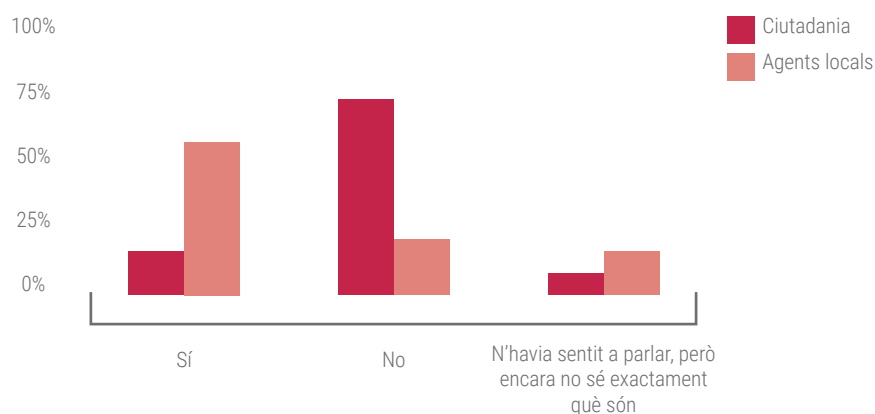
Coneixement sobre els ODS per part de la ciutadania

A la pregunta sobre, si abans de fer l'enquesta, sabien què eren els ODS, tres quartes parts de les persones enquestades responen que no. Només un 16% ho saben, i prop d'un 9% afirma haver-ne sentit a parlar, però sense saber exactament de què es tracta.

Coneixement sobre els ODS per part dels agents locals

A la pregunta sobre si abans de fer l'enquesta, sabien què eren els ODS, prop de dos terços de les persones enquestades respon que sí (61%). Tot i això, una cinquena part dels agents locals enquestats afirma no saber què són els ODS en absolut (21%), i un 17% assegura haver-ne sentit a parlar sense saber exactament què són.

Abans de fer aquesta enquesta, sabies què eren els ODS?

Reptes prioritaris

Pel que fa als reptes que agents i ciutadania en general consideren prioritaris, les persones participants van escollir els cinc ODS prioritaris per a l'Agenda 2030 de Manresa:

- ODS 1 “Fi de la pobresa”
- ODS 4 “Educació de qualitat”
- ODS 8 “Treball decent i creixement econòmic”
- ODS 11 “Ciutats i comunitats sostenibles”
- ODS 13 “Acció climàtica”

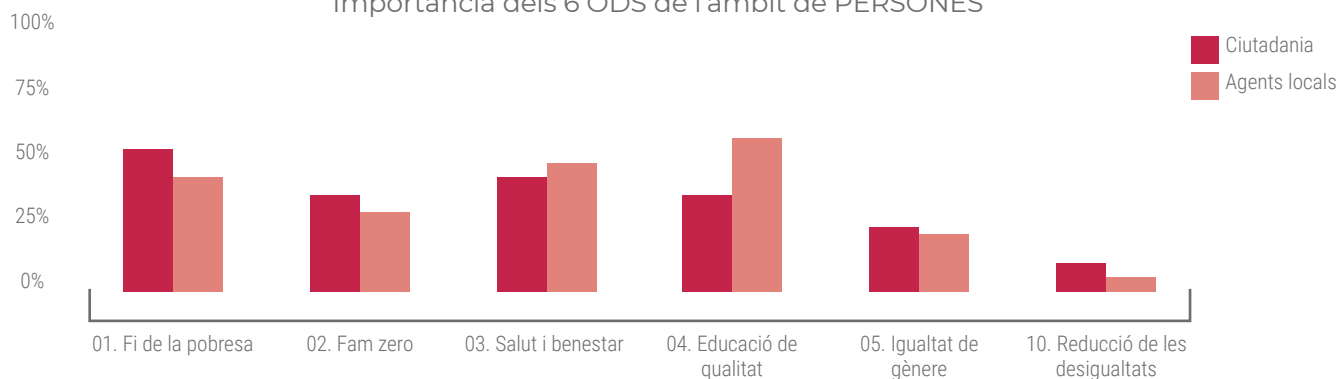
De tots ells, s'han identificat els reptes rellevants a abordar en el municipi a curt i mig termini, considerant com a més prioritari, per part de la ciutadania, el fet que no hi hagi cap persona sense un sostre digne ni un subministrament de serveis

bàsics eficaç (ODS 1) i, per part dels agents locals, el repte de fomentar les energies renovables (ODS 13).

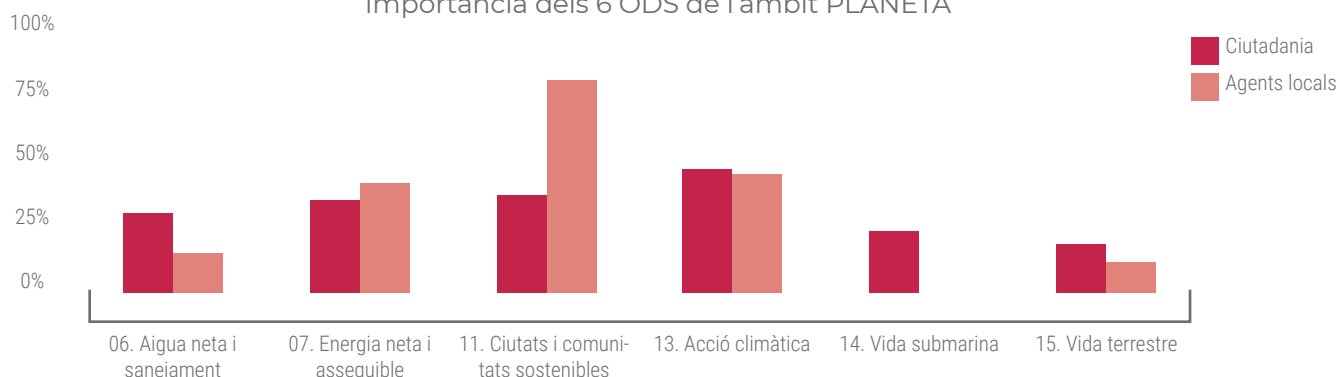
A banda, els diferents actors locals han identificat nous reptes prioritaris no inclosos inicialment en el llistat, els quals s'han tingut en compte a l'hora de conformar un llistat final de reptes rellevants a abordar en l'horitzó de l'Agenda Manresa 2030, i que s'exposen al tercer apartat d'aquesta publicació.

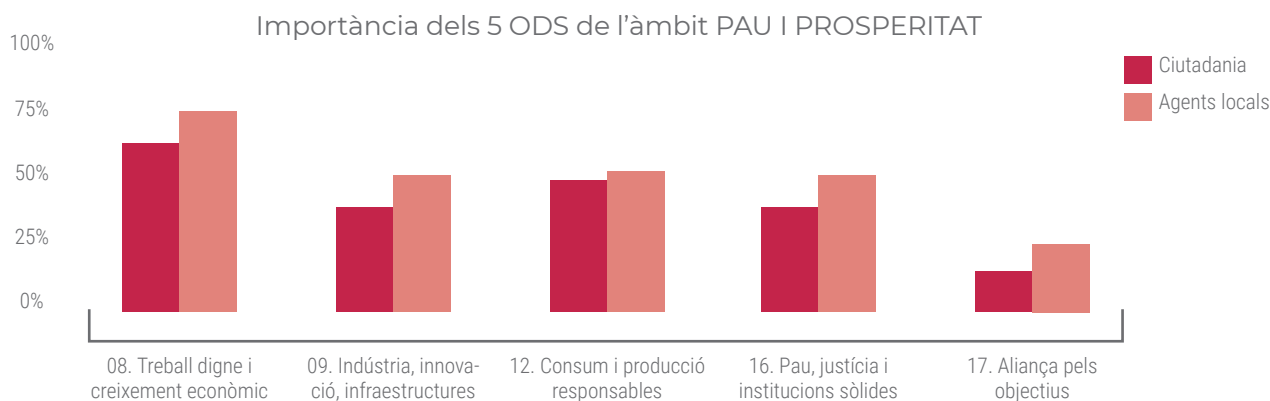
En relació a les accions prioritàries a desenvolupar, s'han recollit aportacions de tot tipus que s'alineen amb un gran nombre d'ODS, però que sovint no donen una resposta o solució directa als reptes identificats prèviament. En aquest sentit, serà interessant continuar treballant conjuntament amb la ciutadania i els agents locals per identificar accions a curt i mig termini que ajudin a resoldre i donin resposta als reptes prioritaris posats sobre la taula.

Importància dels 6 ODS de l'àmbit de PERSONES

Importància dels 6 ODS de l'àmbit PLANETA

Accions i projectes prioritaris per a Manresa a curt termini

Tres accions a curt termini proposades per part de la ciutadania

Es demana als enquestats en quines 3 accions creuen que hauria d'invertir més la ciutat de Manresa a curt termini. En tractar-se d'una pregunta oberta, les respostes de les persones participants són molt variades, per la qual cosa s'esdevé més complex establir quines són les respostes més freqüents. Tot i això, sí que s'hi detecten una sèrie de temàtiques que es repeteixen més, i de les quals se'n fa una síntesi tot seguit:

Acció 1

Sanitat: és, de lluny, la temàtica més recurrent, amb 226 respostes (36,39%). Les accions proposades van encaminades a garantir la salut a tothom, millorar els equipaments sanitaris, incrementar el nombre de professionals sanitaris, etc.

Accions econòmiques: 62 participants (9,98%) han cregut convenient prioritzar accions relacionades amb l'economia (ajudes econòmiques a empreses, ajudes durant la pandèmia de la Covid-19, a estudiants, a persones vulnerables, a petits negocis, a autònoms, a aturats etc.).

Educació: un total de 52 participants (8,37%)

han inclòs l'educació com una de les accions en les quals hauria d'invertir més la ciutat (educació pública de qualitat, educar per la sostenibilitat, pel respecte als altres, pel civisme, etc.).

Cultura: 33 respostes (5,31%) tenen a veure amb accions culturals al municipi.

Neteja i manteniment de l'espai públic: 22 persones (3,54%) han considerat com a "Acció 1" la neteja de carrers i espais públics o el manteniment de voreres i mobiliari urbà.

Acció 2

Si bé la sanitat continua essent una de les temàtiques més recurrents, amb unes 110 respostes relacionades (17,94%), les accions vinculades amb millores econòmiques (entre les quals, ajudes a petites empreses i a emprenedors) destaquen com a "Acció 2" per part dels enquestats amb unes 162 respostes (26,42%). Un altre dels temes més freqüents és l'educació, que amb 65 respostes (10,60%) presenta una quantitat molt similar a la retrobada a l'Acció 1. Per la seva banda, les propostes d'accions relacionades amb la cultura i la neteja i manteniment de l'espai públic, continuen presents de forma semblant.

Acció 3

Pel que fa a les respostes obtingudes a l'opció "Acció 3", tant la sanitat com l'economia van perdent pes si es compara amb les altres dues. La primera obté unes 73 respostes, aproximadament (12,41%), mentre que la segona unes 29 (4,93%). En canvi, l'educació és ara la tipologia de resposta més repetida, amb unes 100 aportacions relacionades (17,01%).

Per tant, de manera molt global i molt general, es pot afirmar que la SALUT és la principal preocupació de les persones enquestades, tal i com s'ha demostrat amb les propostes que han fet arribat via l'opció "Acció 1", seguit de l'ECONOMIA, que és la temàtica guanyadora en "Acció 2" i, en tercer lloc, tot allò relacionat amb l'EDUCACIÓ, molt freqüent dins "Acció 3".

Pel que fa a la resta de temes que no es troben dins d'aquests grups anteriorment detallats, presenten un número de respostes relativament més baix. De forma general, solen tractar accions com la creació de carrils bici, la disponibilitat d'aparcament, suport al comerç local, millores en el transport públic (i gratuïtat del mateix), reducció de la contaminació, igualtat de gènere, preu de l'habitatge (reclamant baixada del preu del lloguer, sobretot), seguretat a l'espai públic, lluita contra actes incívics, etc. Generalment, la incidència d'aquestes propostes és molt similar en qualsevol de les tres possibilitats de resposta (Accions 1, 2 i 3).

Val a dir, però, que aquesta pregunta ha estat evitada per 239 participants (el 27,79% dels enquestats), essent per tant un dels ítems amb major grau d'omissió. Dins de la mateixa pregunta, 621 persones han emplenat la casella referent a l'acció 1; 613 les de les accions 1 i 2; mentre que les tres caselles (accions 1, 2 i 3) han estat emplenades per 588 persones.

Tres accions prioritàries a curt termini proposades per part dels agents locals

Es demana als agents locals enquestats en quines 3 accions creuen que hauria d'invertir més la ciutat de Manresa a curt termini. Com es tracta d'una

pregunta oberta, les respostes de les persones participants són molt variades, pel que s'esdevé més complex establir quines són les respostes més freqüents. Tot i això, sí que s'hi detecten una sèrie de temàtiques que es repeteixen més, i de les quals se'n fa una síntesi tot seguit:

Acció 1

Erradicació de la pobresa: és la temàtica més recurrent, amb 11 respostes (25,58%). Les accions proposades tracten l'erradicació de la fam i de la pobresa energètica.

Reducció de les desigualtats: 8 persones (18,60%) han cregut convenient prioritzar accions relacionades amb la reducció de la desigualtat (de gènere, econòmica, d'oportunitats, etc.).

Energia: treballar per una energia més neta de la mà de les fonts renovables i aconseguir un major grau de sostenibilitat energètica és una altra de les temàtiques recurrents amb un total de 6 respostes (13,95%).

Acció 2

Habitatge: 5 respostes (11,90%) estan relacionades amb les millores en l'accés a l'habitatge, sobretot per als col·lectius vulnerables (creació d'habitatges socials, habitatges dignes i accessibles, etc.).

Educació: 4 respostes (9,52%) es troben vinculades a aconseguir una educació de qualitat i universal.

Salut: 4 respostes (9,52%) tenen a veure amb la salut i el benestar dels ciutadans, així com garantir la protecció suficient contra la Covid-19.

Acció 3

Educació: amb 5 respostes (12,50%) una educació de qualitat i universal tornar a ser una de les fites més demanades.

Neteja viària i ordenació urbana: 5 respostes

(12,50%) estan relacionades amb millores pel que fa a la neteja de carrers o itineraris, així com una millora i racionalització del trànsit que passa per aplicar mesures en l'ordenament urbà.

Per tant, de manera molt global i molt general, es pot afirmar que l'erradicació de la POBRESA i la reducció de les DESIGUALTATS són les principals preocupacions de les persones enquestades, tal i com han demostrat amb les propostes que han fet arribat via l'opció "Acció 1", seguides de les millores en l'accés i en les condicions dels HABITATGES, que és la temàtica guanyadora en "Acció 2" (molt relacionada, a més, amb les accions proposades per erradicar la pobresa). Finalment, tot allò relacionat amb l'EDUCACIÓ, la SALUT i la MILLORA URBANA és més freqüent dins "Acció 2" i "Acció 3".

Pel que fa a la resta de temes que no es troben dins d'aquests grups anteriorment detallats,

presenten un número de respostes relativament més baix. De forma general, solen tractar accions com el suport al comerç local, millores en el transport públic, reducció de la contaminació, més seguretat a l'espai públic, millores en la recollida selectiva de residus, accions contra el canvi climàtic, creació d'espais verds dins la ciutat, reindustrialització i augment de les oportunitats laborals, etc. La incidència d'aquestes propostes és molt similar en qualsevol de les tres possibilitats de resposta (Accions 1, 2 i 3).

Val a dir, però, que aquesta pregunta ha estat evitada per 40 participants (el 47,06% dels enquestats), per la qual cosa el grau d'omissió és considerable (gairebé la meitat no han respost). Dins de la mateixa pregunta, 43 persones han emplenat la casella referent a l'acció 1, 42 les de les accions 1 i 2, mentre que les tres caselles (accions 1, 2 i 3) han estat emplenades per 40 persones.

Accions i projectes a prioritzar a curt termini

Ciutadania

Sanitat

- Garantir la salut a tothom.
- Millorar els equipaments sanitaris.
- Incrementar el nombre de professionals.

Economia

- Ajudes econòmiques a empreses.
- Ajudes durant la pandèmia COVID-19: estudiants, persones vulnerables, petits negocis, autònoms, aturats...

Educació

- Inversió en educació pública de qualitat.
- Educar per la sostenibilitat, respecte als altres, civisme...

Cultura

- Foment de projectes culturals.

Neteja i manteniment

- Neteja de carrers i espais públics.
- Manteniment de voreres i mobiliari urbà.

Agents locals

Pobresa

- Erradicació de la fam i de la pobresa energètica.

Desigualtats

- Reducció de desigualtats de gènere, econòmiques, d'oportunitats, etc.

Energia

- Foment de les fonts renovables.
- Assolir un major grau de sostenibilitat energètica.

Habitatge

- Millores en l'accés a l'habitatge (especialment per col·lectius vulnerables: creació d'habitatges socials, habitatges dignes i accessibles).

Educació

- Educació de qualitat i universal.

Salut

- Vetllar per la salut i el benestar de la ciutadania
- Garantir la protecció suficient contra la COVID-19.

Neteja i ordenació urbana

- Millores pel que fa a la neteja de carrers o itineraris.
- Racionalització del trànsit que passa per aplicar mesures en l'ordenament urbà.

Accions i projectes prioritaris per a Manresa per al 2030

Tres projectes prioritaris adreçats a la ciutadania en els propers 10 anys

Igualment, i davant la pregunta, també oberta, “Quins són els 3 projectes que t'agradaria veure realitzats a Manresa d'aquí a 10 anys?”, les respostes més freqüents solen tractar els següents temes:

Creació, manteniment i millora de zones verdes: gran part de les persones participants a l'enquesta consideren que d'aquí a 10 anys caldria crear nous parcs o millorar els existents. Unes 265 propostes van en aquest sentit (22,97%).

Habitatge: tot allò que té a veure amb el preu (sobretot dels lloguers) i amb les condicions dels habitatges també preocupa a els i les participants, de manera que s'identifiquen fins a unes 239 respostes en aquest sentit (19,81%).

Creació, manteniment i millora de carrils bici: amb 226 respostes aproximadament (18,74%) trobem que la potenciació dels carrils per a bicicletes i el seu ús és també un dels projectes que més agradaria veure realitzats als ciutadans de Manresa en els propers anys.

Aparcament: l'increment en el nombre de places d'aparcament, així com les restriccions d'estacionament de vehicles particulars esdevé també un dels eixos temàtics més abordats. D'aquesta manera, 188 respostes hi estan relacionades (15,58%).

Aquests eixos temàtics abasten gairebé el 80% de les respostes obtingudes en aquesta pregunta, que ha comptat amb una participació de 598 persones (69,53% del total d'enquestats) i, per tant, presenta un percentatge d'omissió d'entorn el 30,46%.

La resta de propostes de projectes a realitzar d'aquí 10 anys, tracten temàtiques molt diverses. Tot i això, s'identifiquen amb major freqüència propostes relatives a la integració de les persones immigrants (oferir-los papers,

habitatge digne, etc.), afavorir l'establiment de més empreses al municipi, millorar el transport públic (horaris, parades, etc.) vetllar per una educació de qualitat, aconseguir una Manresa més neta i endreçada, etc.

Tres projectes prioritaris per als agents locals en els propers 10 anys

Davant la pregunta oberta als agents locals sobre “Quins són els 3 projectes que t'agradaria veure realitzats a Manresa d'aquí a 10 anys?”, les respostes més freqüents solen tractar els següents temes:

Creació de zones verdes i manteniment i millora urbana: gran part de les persones participants a l'enquesta consideren que d'aquí a 10 anys caldria crear zones verdes o executar millores urbanes, com fer que el Centre Històric sigui només per a vianants, neteja de l'espai públic, embelliment del casc antic, millora de l'accessibilitat per a persones amb mobilitat reduïda, etc. Unes 12 propostes van en aquest sentit (11,21%).

Habitatge: tot allò que té a veure amb el preu (sobretot dels lloguers) i amb les condicions dels habitatges també preocupa a les persones participants, de manera que s'identifiquen unes 8 respostes en aquest sentit (7,48%).

Mobilitat: amb 10 respostes aproximadament (9,35%) trobem que la potenciació dels carrils per a bicicletes i el seu ús és també un dels projectes que més agradaria veure realitzats als ciutadans de Manresa en els propers anys. Fomentar una mobilitat més sostenible al centre de Manresa i crear aparcaments dissuasius també és recurrent.

Lluita contra les desigualtats: executar projectes per aconseguir més igualtat de gènere, social, econòmica, laboral, ètnica, o inclús a nivell educatiu és també una de les temàtiques més freqüents entre les

respostes obtingudes, junt amb la lluita contra la violència masclista. D'aquesta manera, 7 respostes hi estan relacionades (6,54%).

Aquests eixos temàtics abasten gairebé el 35% de les respostes obtingudes en aquesta pregunta, que ha comptat amb una participació de 36 persones (42,35% del total d'enquestats) i, per tant, presenta un percentatge d'omissió d'entorn el 57,65%.

La resta de propostes de projectes a realitzar d'aquí 10 anys, tracten temàtiques molt diverses i resulta més complex classificar-les en grans grups. Tot i això, s'identifiquen amb major freqüència propostes relatives a la integració de les persones immigrants, afavorir l'establiment de més empreses, millorar el transport públic (horaris, parades, etc.), erradicar la pobresa, consolidar el turisme, reduir el malbaratament alimentari, foment de les energies renovables, etc.

Accions i projectes a prioritzar a mitjà termini (10 anys)

Ciutadania

Millores urbanes

-Crear nous parcs o millorar els existents.

Habitatge

-Reduir el preu de l'habitatge.

-Millorar les condicions dels habitatges.

Mobilitat

-Creació, manteniment i millora de carrils bici.

-Foment de l'ús dels carrils bici.

Aparcament

-Increment places d'aparcament.

-Restriccions d'estacionament de vehicles particulars.

Agents locals

Millores urbanes

-Crear nous parcs o millorar els existents.

-Centre històric només per a vianants.

-Embelliment del casc antic.

-Millora de l'accessibilitat per a persones amb mobilitat reduïda.

Habitatge

-Reducció del preu de l'habitatge.

-Millorar les condicions dels habitatges.

Mobilitat

-Creació, manteniment i millora de carrils bici.

-Foment de l'ús dels carrils bici.

-Foment de la mobilitat sostenible al centre.

-Creació d'aparcaments dissuasius.

Desigualtats

-Projectes per aconseguir més igualtat de gènere, social, econòmica, laboral, ètnica, o inclús a nivell educatiu.

-Lluita contra la violència masclista.

Voluntat d'implicació en els ODS per part de la ciutadania i els agents locals

Pel que fa a les accions de futur en les quals la ciutadania pensa que pot implicar-se personalment, només una quarta part dels ciutadans respon, i la majoria pensa que

s'implicarà canviant els hàbits personals (44%), opció seguida per la de dedicar-hi temps (31%). Per contra, les respostes menys seleccionades han estat les d'aportar recursos econòmics (3%) i rebre informació sobre l'Agenda Manresa 2030 (2%). Així, de les respostes deduïm que la ciutadania opta majoritàriament per implicar-

se en l'assoliment dels ODS a nivell personal, fent un canvi d'hàbits i dedicant-hi temps, també per assistir a reunions i debats, però en canvi no té massa interès en fer un seguiment del procés a nivell de ciutat.

Per contra, gairebé la meitat dels agents que han respost l'enquesta es mostren disposats a col·laborar com a entitat o personalment en l'assoliment dels ODS a Manresa, i l'opció majoritària és, de lluny, amb el 57,5% de respostes, formar part d'una taula de treball. El 20% podria aportar indicadors de seguiment de les accions on es troba implicada la seva entitat,

12,5% voldrien rebre informació actualitzada sobre el desenvolupament de l'Agenda Manresa 2030, i el 10% es mostren disposats a fer difusió a la ciutadania de les oportunitats d'implementar l'Agenda Manresa 2030.

En general, val a dir que hi ha una gran predisposició per part dels agents locals a implicar-se i col·laborar en l'execució i seguiment de l'Agenda Manresa 2030, així com per a establir aliances i sinergies entre diferents actors. Es creu que cal establir equips de treball amplis, transversals, estables, democràtics i permanents en el temps.

III Els 18 ODS

a Manresa

ODS

01

Fi de la pobresa

Erradicar la pobresa a tot el món i en totes les seves formes

La sola definició de 'pobresa' ja té un cert grau de complexitat. En l'actualitat, es tendeix a fer la distinció entre pobresa absoluta i pobresa relativa. La pobresa absoluta es determina a partir d'una sola dimensió, com podria ser establir el llindar en aquells adults que consumeixen menys de 2.000 calories per dia o aquelles persones que ingressen menys d'un euro al dia. La pobresa relativa va més enllà i considera el concepte de la pobresa en el seu context, comparant les persones amb les del seu entorn proper. D'aquesta manera la pobresa relativa s'estableix en funció de la situació de la població del territori. **La pobresa absoluta no configura una realitat estesa a Manresa** ja que gairebé tothom té accés a aigua potable, habitatge, salut i educació. Però la **pobresa relativa** és ben present a la ciutat, una part de la població requereix dels serveis i dels recursos proporcionats per entitats com ara Càritas, Creu Roja o la Fundació del Convent de Santa Clara. La pandèmia del Covid-19 ha fet molt més evident aquesta vulnerabilitat social, i ha fet augmentar la demanda de serveis, energia i productes de primera necessitat entre la població.

Per donar-hi resposta, durant el confinament de 2020 van sorgir **noves plataformes ciutadanes de voluntariat** per recollir i distribuir alimentació i altres productes bàsics d'higiene i salut entre les llars més vulnerables. La Xarxa de Suport Mutu de Manresa va començar a funcionar durant el confinament, i es va vertebrar a través de grups de solidaritat veïnal presents al Barri Antic, Vic-Remei, Escodines, Poble Nou, Poal-La Parada, Plaça Catalunya i Valldaura. La funció dels grups de solidaritat veïnal contemplava la compra d'aliments i farmàcia a les persones més vulnerables, però també llençar les escombraries, el suport en tràmits online, mantenir el contacte per combatre la soledat o fer de cançons puntuals d'infants, i també qualsevol tipus de suport que es pogués necessitar fruit de la crisi del coronavirus.

Al mateix temps, l'Ajuntament de Manresa i altres institucions públiques atén un gran volum de persones per tal de pal·liar desigualtats que afecten en el desenvolupament fonamental. El número de **persones ateses pels serveis socials de la ciutat durant el 2020 va augmentar un 6,95% respecte l'any anterior.**

En l'àmbit escolar, l'Ajuntament de Manresa va atorgar, en el curs 2017-2018, 2.580 ajuts per valor de 110.000€ en concepte de material escolar, i el Consell Comarcal del Bages va donar 1.354 beques de menjador, fet que evidencia l'existència d'un col·lectiu que ja tenia dificultats per accedir als serveis més bàsics abans de l'actual crisi provocada per la pandèmia. El curs 2020-2021 es van atorgar 3.437 ajuts per material escolar, gairebé 1.000 més, pel mateix import de 110.000€.

Entre l'1 de gener de 2014 i el 30 de setembre de 2018, el nombre d'assalariats de Manresa havia passat de 18.645 a 25.999 i el nombre d'aturats havia passat de 6.973 a 4.860. Arran de la pandèmia, la **taxa d'atur registrat al maig de 2021 es va situar al 16,08%**, un 0,3% més respecte al maig de 2020, i un **3% més respecte al maig de 2019.**

Al maig de 2021, en la meitat dels municipis bagencs, més del **45% de les persones demandants d'ocupació** corresponien a la franja d'edat **a partir de 45 anys** i es trobaven **en situació d'ERTO**. Els augments de demandants d'ocupació més considerables

s'havien produït amb persones amb un alt nivell formatiu, especialment entre les dones.

Igualment, resulta convenient considerar un parell d'aspectes adversos del mercat laboral de la ciutat. El primer d'aquests és que, part important de l'ocupació queda coberta per treballadors en precari, amb sous reduïts, horaris extensos i una certa inestabilitat. Si es creua aquesta problemàtica amb la del **difícil accés a l'habitatge**, resulta que hi ha un nombre significatiu de llars que destinen gran part del seu sou a l'habitatge, i algunes amb veritables dificultats per cobrir les despeses domèstiques bàsiques, que s'accentuen si es troben en situacions socials de risc afegit, com ara les llars monoparentals. En temps de pandèmia, aquesta situació s'ha agreujat i s'ha estès a més capes de la població. Així, ha augmentat la **pobresa energètica**, alhora que s'han incrementat els desnonaments (només aturats durant el confinament) i l'endeutament excessiu de les famílies, amb el risc que comporta de pobresa futura. El segon aspecte advers a considerar és que si bé les dades del mercat de treball de Manresa són similars a les registrades a Catalunya, **l'atur estructural és una problemàtica més accentuada a la capital del Bages que no pas al Principat**. Mentre que el 37,8% de les persones en situació d'atur a Manresa, el dia 31 de juliol de 2021 feia més de dos anys que estava desocupada, el valor d'aquesta magnitud

a Catalunya és del 30,7%. **La pobresa colpeja amb més força a les persones que ocupen una posició desfavorable en l'estructura social**. Resulta apropiat realitzar l'exercici de parlar la lupa en cadascun d'ells amb la finalitat de detectar on es concentra la pobresa. En el col·lectiu de la gent gran, per exemple, les dones mostren un risc molt més elevat de caure en la pobresa que no pas els homes. Establint una distribució de la població segons la nacionalitat, **el col·lectiu que registra una major concentració de pobresa és el dels immigrants. Les famílies monoparentals** (la majoria, formades per dones) **i la població jove també són més susceptibles de trobar-se en una situació de pobresa**. A causa de la pandèmia, ha crescut considerablement l'atur - i per tant, el risc de pobresa - entre els **joves** i els **majors de 45 anys** en situació d'ERTO o atur, especialment entre les **dones**, i entre la població amb un **alt nivell formatiu**. Les **persones amb algun tipus de discapacitat** concentren problemàtiques en la inserció laboral d'elevat calibre; s'ha de tenir present que el 8,8% de la població de Manresa té el reconeixement legal de discapacitat. La Fundació AMPANS ajuda aquest col·lectiu en tots els àmbits, a més de tenir programes d'ajuda a joves en l'àmbit ocupacional a través del Centre Noves Oportunitats.

D'entre la **població jove**, el col·lectiu dels **joves immigrants tutelats** mereix menció especial.

Fins a cert punt, l'administració pren cura dels joves tutelats; la Fundació Mercè Fontanilles, per citar dos exemples, porta a terme una valuosa tasca amb els joves del sistema urbà de Manresa. La vulnerabilitat del col·lectiu s'accentua de forma exagerada el dia que els joves fan divuit anys. Amb la majoria d'edat, deixen de ser joves tutelats i passen a ser joves extutelats. A partir d'aquest moment les adversitats a superar són màximes. **Els extutelats tenen grans dificultats en trobar una xarxa que els permeti accedir a serveis** que treballin activament en la seva emancipació. Alguns extutelats no troben altra alternativa que ocupar habitatges deficientes, sovint de forma il·legal, amb manca de subministraments bàsics com aigua i electricitat, en condicions d'amuntegament i immersos en una inseguretat constant. Per alguns d'ells, la delinqüència queda com l'única alternativa de subsistència.

Pel que fa a la **contribució de Manresa a erradicar la pobresa al món**, des de la regidoria de Cooperació de l'Ajuntament de Manresa es contribueix, en clau internacional, a millorar la qualitat de vida de totes les persones, independentment del lloc d'origen, principalment a través de la convocatòria anual de subvencions de Cooperació que donen suport a entitats de la ciutat que presenten projectes per enfortir els drets humans, reduir les desigualtats i contribuir a la disminució de la pobresa a diferents països del sud.

Referències

El **Pla d'Acció per la Inclusió Social 2018-2022** de l'Ajuntament de Manresa, a l'Eix 1: Econòmic, laboral i formatiu, estableix l'objectiu de promoure polítiques de millora dels recursos de la renda del conjunt de la ciutadania, que facilitin la cobertura de necessitats bàsiques, a través de la consolidació d'un mercat de treball inclusiu, sostenible i capaç de generar ocupació de qualitat, així com afavorir el desenvolupament formatiu per tal de facilitar la igualtat d'oportunitats i la millora del benestar de les persones.

El **Pla Local d'Habitatge de Manresa 2017-2022** esmenta, entre d'altres, la voluntat de prosseguir amb la mediació a través del Col·legi d'Advocats per evitar els desnonaments, per execucions hipotecàries o impagaments de lloguers, i els casos d'assetjament immobiliari.

En l'apartat 3. Manresa ciutat de trobada i acollidora del **Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 - 2023** s'especifica la voluntat d'atendre les necessitats de les persones, garantint la cobertura de totes les necessitats bàsiques, incrementant els serveis d'atenció als col·lectius més vulnerables, i fer front a la necessitat d'habitatge assequible.

Anualment, es publiquen les Bases de les subvencions de concurrència pública de Cooperació, que tenen com un dels objectius principals el d'erradicar la pobresa al món.

En el **Pla per a la Reconstrucció Social i Econòmica** elaborat per atenuar els efectes devastadors de la pandèmia, s'hi especifiquen un seguit d'accions que persegueixen l'objectiu d'erradicar la pobresa, dotant de més recursos els menjadors i albergs socials, instal·lant comptadors solidaris d'aigua, oferint un servei d'orientació per a persones amb dificultats econòmiques...

Agents

Ajuntament de Manresa: Serveis Socials, Ensenyament, Habitatge, Salut, Gent Gran, Joventut, Igualtat de gènere i Cooperació.

Càritas Manresa: És una entitat d'acció social de l'Església catòlica que té la missió d'acompanyar en el procés de desenvolupament integral les persones que es troben en situació d'exclusió social.

Consell Comarcal de Bages: És l'ens públic que gestiona les beques menjador de totes les escoles de la comarca.

Consell per l'Acció i la Inclusió Social: és un òrgan de participació en la gestió municipal, amb la finalitat d'impulsar les inquietuds ciutadanes per tal d'incidir en la coordinació, planificació i millora de la innovació i la prestació de serveis socials.

Consell Municipal de Solidaritat: És un òrgan de participació ciutadana que té per objectiu construir un model de ciutat basat en la justícia social i global.

Creu Roja: És una xarxa humanitària que ajuda a pal·liar situacions d'exclusió social que es donen al territori. Creu Roja ha creat el programa de resposta immediata a emergències socials a fi de donar resposta ràpida i efectiva a situacions d'urgència social que es puguin presentar, així com la realització de campanyes de recollida de material social i la seva distribució posterior.

FAVM: És la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa, una entitat que busca col·laborar en l'assoliment de tots ells a través d'accions concretes.

Fundació AMPANS: és una entitat de la comarca que treballa per promoure l'educació, la qualitat de vida i la plena inclusió de les persones amb discapacitat intel·lectual, malaltia mental o en situació de vulnerabilitat. Acompanyen i donen suport a les persones en serveis d'escola, formació, treball, atenció diürna, ocupació terapèutica, acolliment residencial, lleure, esport i tutela, fomentant l'autonomia i la igualtat d'oportunitats.

Fundació del Convent de Santa Clara: És una organització sense ànim de lucre que treballa per fer front a la manca de recursos essencials que es troben molts ciutadans. La Fundació agilitza oferir respostes integrals a curt i llarg termini a persones que han estat excloses del sistema i que no poden viure amb dignitat.

Plataforma d'Afectades per la Hipoteca i el Capitalisme del Bages: És un moviment social de denúncia i de lluita per aconseguir que es respecti el dret fonamental de permetre que tothom pugui disposar d'un habitatge digne.

Fites

Garantir que a Manresa no hi hagi cap persona que no pugui disposar d'un sostre digne i d'un subministrament de serveis bàsics eficaç.

Treballar per erradicar la pobresa energètica.

Augmentar la cobertura de la resta de necessitats bàsiques de la ciutadania (roba, atenció social, etc.; l'alimentació es tracta a l'ODS 2, i el suport a l'escolarització es tracta a l'ODS 4).

Cercar mecanismes per sentir les veus de les persones en situació de vulnerabilitat i així escoltar les seves necessitats de primera mà, a través d'un acompanyament sense jutjar, per poder obtenir propostes de com ajudar-les a millorar la seva situació, i donar estabilitat per aquestes persones.

Possibilitar que les persones en situació de vulnerabilitat puguin fer ús d'espais no utilitzats de Manresa a cost molt reduït.

Micròfon obert

Posar més centres on es pugui dormir per no quedar ningú al carrer.
Estudiant, 11 anys

Cal deixar de pujar tant els impostos de serveis que cobreixen les necessitats bàsiques com el menjar, l'aigua i l'energia.
Home, 29 anys

Vetllar perquè no hi hagi edificis buits ni persones sense llar.
Dona, 37 anys

Habitatge social i de protecció oficial en edificis actualment desocupats, per a què tothom tingui un habitatge digne i assequible.
Dona, 51 anys

ODS

02

Fam zero

Aconseguir la seguretat alimentària, millorar la nutrició i promoure l'agricultura sostenible

En termes generals, podem dir que Manresa gaudeix de **seguretat alimentària**, en el sentit que la gran majoria de la població té les seves necessitats alimentàries cobertes i, per contra, com passa a les societats més "avançades", la ciutat pateix un altre tipus de fenomen ben diferent: el del malbaratament alimentari, amb les conseqüències que això té pel planeta. Tanmateix, és cert que determinats col·lectius puntuals tenen dificultats per cobrir les seves necessitats energètiques bàsiques. Arran de la pandèmia, aquest fenomen s'ha vist agreujat, i el nombre de famílies amb problemes per accedir als aliments s'ha incrementat considerablement. Si el juny de 2019, el **banc d'aliments** va atendre 755 famílies, al juny de 2020, van utilitzar el servei 874 unitats familiars, i al juny de 2021, la xifra va arribar a 954 famílies, amb 2.500 usuaris, que sobre el total de població, representen un 3,2%. A més del banc d'aliments, a Manresa hi ha tota una **xarxa d'entitats** que porten a terme una important tasca, proporcionant aliments i altres recursos materials i humans a les perso-

nes en situació de vulnerabilitat. Amb coordinació i cooperació, sumen esforços. Entre aquests s'inclouen els **Serveis Socials de l'Ajuntament de Manresa**, fundacions de la comarca i les **xarxes veïnals de suport mutu** creades durant la pandèmia. L'empobriment de la població ha estat una realitat durant i després de la crisi del 2008, i s'ha vist agreujada per l'actual crisi de la Covid-19.

Càritas Manresa i la Fundació del Convent de Santa Clara són dues entitats que ofereixen serveis a les persones més necessitades. Els serveis de Càritas van **dirigits a gent sense recursos** i ofereixen acollida, formació i reinserció. Càritas assisteix també a persones que no tenen permís de residència, permís de treball, ni cap prestació social. La **Plataforma dels Aliments** és un dels projectes que fa realitat la Fundació del Convent de Santa Clara, i que, com s'ha dit, els darrers temps ha vist augmentar el nombre d'usuaris. També cal esmentar els **horts de la Casa Flors Sirera**, equipament municipal, així com els **horts de la Fundació del Convent de**

Santa Clara, ambdós posats a disposició de la ciutadania més vulnerable per empoderar-los des del punt de vista de la sobirania alimentària.

L'increment de la vulnerabilitat social provocada pel confinament de 2020 va provocar que sorgissin **noves plataformes ciutadanes de voluntariat bàsicament per recollir i distribuir aliments**, a més de productes bàsics d'higiene i salut, entre les famílies més necessitades. La Xarxa de Suport Mutu de Manresa es va crear amb aquesta finalitat, a través de grups que actuaven a diversos barris de la ciutat (veure l'ODS 1).

Però, malgrat la situació pandèmica actual, el concepte de seguretat alimentària als països més desenvolupats es refereix principalment a la **garantia d'innocuitat dels aliments** i també al compliment de les condicions relacionades amb la percepció, la confiança, els interessos i les expectatives de la ciutadania. **Garantir la higiene i seguretat dels aliments és bàsic per poder preservar la salut de les persones que els**

consumeixen. Les precaucions han d'estar presents al llarg de tot el procés, des que s'obtenen o es produeixen els aliments fins que es mengen.

Concretament, la Llei 18/2009, de 22 d'octubre, de salut pública estableix els serveis mínims dels ens locals en matèria de salut pública, entre els quals hi figura la competència en *"la gestió del risc per la salut derivat dels productes alimentaris en activitats de comerç minorista, del servei i la venda directa d'aliments preparats pels consumidors, com a activitat principal o complementària d'un establiment, amb repartiment a domicili o sense, de la producció d'àmbit local i del transport urbà. Se n'exclou l'activitat de subministrament d'aliments preparats per a col·lectivitats"*. En definitiva, **la política en seguretat alimentària a Manresa ha de consistir a protegir la salut i els interessos dels consumidors, a procurar que la ciutadania estigui sensibilitzada i ben informada,** i a possibilitar que tingui plena confiança en la seguretat dels aliments que consumeix.

Per això, l'any 2013 l'Ajuntament va aprovar un pla d'inspeccions basat en la valoració del risc alimentari que des de llavors s'està desenvolupant amb l'objectiu d'assegurar que els establiments alimentaris disposin d'unes condicions higièniques i sanitàries correctes i que els aliments arribin al consumidor final amb plenes garanties.

Així mateix, en termes generals, tal com succeeix a l'àmbit català, no tota la població manresana disposa d'una **cultura de bons hàbits alimentaris**, que serveixi de base per a l'adopció de pràctiques alimentàries saludables que millorin la nutrició de les persones. És per aquest motiu que resulta difícil aconseguir que la ciutadania en el seu conjunt gaudeixi d'una dieta saludable i nutritiva, amb l'agreujant que existeix una relació directa entre el nivell de renda de les persones i els seus hàbits alimentaris saludables, en què caldria incidir per evitar aquestes desigualtats socioeconòmiques.

Per tal de promoure una **ali-**

mentació nutritiva i saludable, alhora que es protegeix el medi ambient i es promou el comerç just, a Manresa es porten a terme accions de promoció de l'agricultura sostenible i de proximitat, tot i que aquestes no afecten la seguretat alimentària de la població manresana en sentit estricte, que ja està coberta, al contrari del que succeeix en altres països.

En aquest sentit, caldria potenciar més **campanyes per a la reducció del consum de peix i carn entre la població**, ja que contribueix a la sobreexplotació dels recursos naturals del planeta, i en el cas de la carn, sobretot vermella, la seva producció és menys eficient que la producció vegetal per alimentar la població mundial.

Les **accions de comerç just i de promoció d'agricultura sostenible** queden recollides en l'ODS número 12, sobre consum i producció sostenibles, i a l'ODS 16, sobre pau i justícia. La reducció del consum de peix per protegir la biodiversitat marina queda recollit a l'ODS 14.

Referències

L'apartat 3.3 del **Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 - 2023** (3.3. Manresa amb les polítiques socials per atendre a les necessitats de les persones) contempla incrementar progressivament els ajuts de menjador escolar, ampliar les places de menjador social i promoure un projecte d'àpats econòmics.

Amb l'acció 2.1.5 del **Pla de Projectió Exterior de Manresa 2015 – 2022**, *promoció internacional de la marca Manresa com a referent de la cuina lliure d'al·lèrgens i intoleràncies*, es pretén posicionar Manresa i el Bages com un lloc de referència internacional en l'àmbit de la cuina lliure d'al·lèrgens i intoleràncies alimentàries.

En l'apartat de diagnosi del **Pla de Salut de Manresa 2018 – 2022**, es menciona que una fortalesa de la ciutat és la seva seguretat alimentària. No obstant això, l'acció 12 del pla proposa formar la comunitat educativa sobre hàbits saludables d'alimentació.

En el **Pla per a la Reconstrucció Social i Econòmica** també hi consten un seguit d'accions que persegueixen la consecució dels reptes d'aquest ODS, com ara les accions destinades a potenciar la Plataforma d'aliments, reorientar el servei de menjadors o impulsar una campanya de comerços responsables i segurs, entre d'altres.

Agents

Ajuntament de Manresa: Serveis Socials, Salut, Medi Ambient i Entorn Natural.

Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT): ens públic català que vetlla per la millora de la salut individual i col·lectiva amb polítiques de promoció per a la salut i prevenció de la malaltia, de protecció i vigilància de la salut, de seguretat alimentària i de salut laboral. Per prestar aquests serveis, l'ASPCAT es coordina amb les institucions i organitzacions arreu de Catalunya.

Banc dels Aliments: Fundació benèfica privada, independent i sense ànim de lucre, que lluita contra la fam, la desnutrició i la pobresa. El banc d'aliments és una eina que permet cobrir les necessitats més bàsiques, facilita la tasca de rehabilitació i evita una davallada més profunda de les persones.

Càritas Manresa: És una entitat d'acció social de l'Església catòlica que ofereix ajudes, tant econòmiques com en espècies, destinades a cobrir necessitats bàsiques de les persones que atenen.

Centres d'atenció primària de la ciutat: poden jugar un paper important en la promoció de l'educació alimentària entre els seus pacients, i especialment durant la infància, a través del personal mèdic de capçalera i de pediatria.

Centres de primària i secundària de la ciutat: entre d'altres, promouen l'educació alimentària entre l'alumnat.

Consell Comarcal de Bages: És l'ens públic que gestiona les beques menjador de totes les escoles de la comarca.

Creu Roja: És una xarxa humanitària que juntament amb l'Aliança Humanitària, apleguen el màxim de suports i recursos per finançar els projectes d'alimentació infantil i garantir-ne una alimentació saludable variada i equilibrada.

FAVM: És la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa, una entitat que busca col·laborar en l'assoliment de tots ells a través d'accions concretes.

Fundació del Convent de Santa Clara: És una fundació privada sense ànim de lucre, formada per un equip de voluntaris (empresaris, jubilats, treballadors i estudiants) que treballen diàriament per millorar la situació dels més desfavorits. És un dels ens impulsors del programa Invulnerables.

Fites

Fomentar la creació d'un menjador social a Manresa.

Articular les iniciatives de la ciutadania organitzada, institucions, supermercats i restaurants en relació a la recollida i la donació d'aliments a persones que no disposen dels recursos necessaris per cobrir aquesta necessitat bàsica, per tal de millorar les necessitats nutricionals de la població més vulnerable i per aconseguir reduir el malbaratament alimentari.

Posar fi a totes les formes de malnutrició i abordar les necessitats de nutrició, especialment dels adolescents, dones embarassades i lactants, així com de les persones grans.

Aplicar mesures i trobar mecanismes legals per reduir el malbaratament alimentari a Manresa, tant en l'àmbit domèstic com en el d'establiments comercials i de la indústria alimentària, així com en menjadors col·lectius.

Difondre el conceptes bàsics de la cultura alimentària i promoure estils de vida saludables, especialment en els col·lectius amb rendes més baixes.

Assegurar que els establiments alimentaris disposin d'unes condicions higièniques i sanitàries correctes i que els aliments arribin al consumidor final amb plenes garanties.

Micròfon obert

Projecte de menjador per a tothom.
Dona, 28 anys

Posar més bancs d'aliments.
Estudiant, 12 anys

Creació de xarxa de suport alimentari basat en horts de cooperació.
Home, 27 anys

Aplicar mesures per reduir el malbaratament alimentari.
Home, 46 anys

ODS

03

Salut i benestar

Garantir una vida sana i promoure el benestar per a tothom a totes les edats

En el món actual, la salut ha anat prenent un sentit cada cop més ampli que el concepte tradicional d'absència de malaltia, per incloure també l'assoliment d'una **qualitat de vida i un benestar** tant individual i familiar com comunitari. Així, la salut de la població de Manresa es veu compromesa no només per factors sanitaris sinó també pels estils de vida i pels aspectes nutricionals, psicosocials, econòmics, culturals i ambientals, entre d'altres.

La **pandèmia provocada per la Covid-19** ha posat la salut en el centre de l'agenda política i de les nostres vides, i així ho reflecteixen també els resultats del procés participatiu, on la majoria de persones i agents de la ciutat prioritzen la millora de la salut a curt termini, garantint la salut per a tothom, millorant els equips sanitaris, incrementant el nombre de professionals, i oferint la protecció suficient contra la Covid-19, si bé no s'esmenta la salut entre els tres principals reptes de ciutat a llarg termini.

Partint de l'aspecte més bàsic de la salut, el sanitari, a Manresa

es disposa d'una xarxa d'atenció sanitària de qualitat, amb un sistema hospitalari que dona servei més enllà de la ciutat, a nivell supracomarcal, amb diversos centres d'atenció primària i especialitzada, que es complementen amb un **sistema sanitari català de primer nivell** per atendre els pacients que ho requereixin.

Si bé la pandèmia ha posat aquest sistema al límit de les seves possibilitats, podem afirmar que la salut ha estat garantida a Manresa en tot moment, s'ha donat resposta als casos més greus de coronavirus i s'ha posat en marxa un sistema de vacunació eficient contra la malaltia.

En termes generals, l'assistència maternoinfantil, a la gent gran i a la resta de franges d'edat, és d'alta qualitat. Però un servei sanitari que es percep aliè al sistema sanitari públic és el servei d'odontologia, tot i que la sanitat pública cobreix alguns serveis bàsics, sobretot en l'edat infantil.

En relació amb el benestar social de la població de Manresa, cal fer èmfasi en **garantir un cert nivell de benestar als**

col·lectius de població més fràgils com ara el de les persones grans. Pel que fa a aquest col·lectiu, l'estructura demogràfica de Manresa es caracteritza per registrar una major presència de població en edat avançada, superior a la de Catalunya; el 19,8% de la població de Manresa té 65 anys o més, un percentatge de 0,9 punts percentuals superior al registrat a Catalunya, i el 3,9% té 85 anys o més, un percentatge de 0,7 punts percentuals superior al registrat a Catalunya. Dedicar recursos a atendre el col·lectiu de la gent gran per promoure un envelliment actiu i de qualitat és una responsabilitat generacional que una societat moderna no pot defugir. A Manresa, s'ofereixen diversos serveis adreçats a gent gran, com ara assistència personalitzada, formació, activitats esportives i activitats lúdiques adaptades. El projecte PECT BAGESS de millora dels serveis de salut digital adreçats a malalts crònics i dependents també va en aquesta línia.

Pel que fa a la gent jove, el pes de la població adolescent a Manresa és el mateix al registrat

a Catalunya. Mentre que el 7,4% de la població de Catalunya té entre 12 i 18 anys, el pes d'aquest col·lectiu a Manresa és del 7,4%. Un aspecte social clau dins l'objectiu de garantir el benestar del col·lectiu jove, és oferir una educació sexual saludable i de qualitat, enfocada a reduir les desigualtats de gènere, prevenir malalties de transmissió sexual i **evitar els embarassos no planificats i minimitzar els casos de maternitat d'adolescents**. El 6,1% dels casos de maternitat de Manresa dels últims cinc anys han estat mares menors d'edat; a Catalunya, el 4,8%. La millor fórmula per evitar embarassos no planificats és una bona educació sexual, una qüestió que s'aborda a les aules de secundària de Manresa però que caldria reforçar.

Arran de la pandèmia, amb les restriccions imposades a la mobilitat i els canvis en les pautes de sociabilitat, **han augmentat les malalties mentals entre el col·lectiu de joves**, així que caldrà seguir atentament l'evolució d'aquet fenomen en el temps per prendre les mesures adequades en tot moment.

Un altre aspecte relacionat amb **la salut mental de les persones és la reducció de riscos associats a les addiccions**. Aquestes no saben d'edats i, a partir de l'adolescència, es poden trobar presents en qualsevol col·lectiu. Existeixen diversos tipus d'addiccions, però les que estan més presents a la ciutat són les addiccions a l'alcohol, al tabac, a les substàncies estupefaents i a les pantalles.

A Manresa es disposa de professionals de salut formats per prevenir mals hàbits de consum relacionats amb l'alcohol, les substàncies estupefaents o el tabac. Igualment, la Unitat de Joc Patològic i Altres Addiccions no Tòxiques i Centre de Salut Mental Infantil de la Fundació Althaia treballa per la prevenció i tractament de les addiccions als ordinadors, televisions, mòbils i videojocs. Així mateix, l'Ajuntament disposa d'un servei d'assessorament de drogues i bon ús de les TICs. L'addicció a les pantalles ha augmentat durant el confinament, especialment entre la població jove, i caldrà veure'n també l'evolució a mig termini.

Una altra fórmula vàlida per millorar la salut és la **pràctica d'activitat física**. Manresa té una certa tradició esportiva, tant a nivell professional com amateur, per la qual cosa la ciutat disposa d'una oferta rica i variada per la pràctica d'esport. Es tracta d'una oferta oberta a múltiples modalitats i apta per a totes les edats. Tanmateix, cal recordar si bé existeix oferta per la pràctica de l'esport adaptada a la major part dels pressupostos i edats, molts infants no poden accedir a activitats extraescolars per la manca de recursos econòmics de la família.

A la ciutat també es duen a terme campanyes i activitats que fomenten l'esport i pretenen fer-lo més accessible a tothom, com Casals d'Estiu Esportius per nens i joves, i activitats esportives puntuals com curses i caminades. També hi ha un programa

municipal d'activitats adreçades a la gent gran. A més, també existeix una extensa xarxa de vies i itineraris per caminar, córrer i anar en bicicleta tant dins la trama urbana com al voltant de la ciutat, **a l'Anella Verda de Manresa**, i també es fan accions puntuals per fomentar els desplaçaments en bicicleta i a peu, com el Projecte de Camins Escolars i les diverses pedalades populars i familiars promogudes tant per ens públics com privats. A través d'alguns CAPs i de l'Ajuntament, també s'organitzen grups regulars per caminar, sobretot per la gent gran. L'apartat d'ecomobilitat es tracta a l'ODS 11: Ciutats i comunitats sostenibles.

En climes com el de Manresa, en que cada cop són més freqüents les onades de calor intensa a l'estiu, les àrees naturals posades a l'abast de la ciutadania també fan una altra funció cabdal per la salut de la població, ja que proporcionen **zones verdes i fresques** per suportar millor les altes temperatures, que actuen com a refugis climàtics. A Manresa, l'Anella Verda i especialment la llera del riu Cardener, compleixen aquesta funció. L'apartat de promoció de zones verdes a la ciutat es tracta també a l'ODS 11: Ciutats i comunitats sostenibles.

La salut i el benestar de la població també estan molt relacionats amb la **qualitat ambiental urbana**, no només pel que fa a l'existència de zones verdes a la ciutat sinó també pel que fa a l'aigua i l'atmosfera. La **qualitat de l'aigua** és una prioritat

de l'empresa pública Aigües de Manresa, que desenvolupa també programes d'educació ambiental per fer-ne un ús responsable i eficient del recurs. Aquest tema es tracta a l'ODS 6: Aigua neta i sanejament. La **qualitat de l'aire** depèn molt directament de les emissions produïdes per l'activitat industrial i per la circulació de vehicles de motor a la ciutat (ODS 7: Energia neta i assequible, i ODS 11, sobre mobilitat).

Pel que fa a la **mobilitat**, cal parlar també del seu grau de seguretat, que incideix directament en la salut de les persones. Gent caminant, en bici, en motocicleta, en automòbil o en transport públic que es mouen per Manresa, provoca conflictes que alguns cops es tradueixen en accidents de trànsit. Els accidents de trànsit són un mal endèmic de les ciutats, i treballar per millorar les infraestructures de mobilitat urbana i aconseguir la convivèn-

cia entre els diversos mitjans de transport dins el municipi ha de servir per **erradicar l'accidentalitat** a la ciutat. A Manresa, s'han implantat mesures de pacificació del trànsit, s'imparteixen cursos de seguretat vial a les escoles i instituts i es duen a terme campanyes de sensibilització ciutadana i controls policials per evitar les principals causes dels accidents de trànsit com poden ser l'ús del vehicle privat per desplaçaments que es poden fer en transport públic o bé a peu, velocitat excessiva, distraccions de conductors i de vianants, o la conducció sota els efectes de l'alcohol i les drogues. Tal com s'ha fet evident durant la pandèmia, també és important per la salut de la població disposar d'un **habitatge en condicions** i d'un **espai públic de qualitat**, on es puguin garantir les distàncies de seguretat. En aquest sentit, a Manresa s'han dut actuacions per eixamplar diverses voreres i ampliar l'espai utilitzat pels

vianants (veure l'ODS 11: Ciutats Sostenibles).

Pel que fa a la **protecció de la salut mental de la població**, a Manresa ja es va crear, fa un parell d'anys, la Taula de Salut Mental, formada per institucions i entitats de la ciutat com un espai de reflexió, intercanvi de recursos i treball col·laboratiu per promocionar l'atenció integral de la salut mental a la ciutat. Els principis d'aquesta Taula són els de consens, horitzontalitat i autonomia.

Per últim, cal tenir en compte les relacions socials i el gaudi de **la cultura i l'art com a factors també importants en el manteniment i millora de la salut de les persones**, factors que no només incideixen directament en aspectes psicològics i psicosocials de les persones sinó també indirectament en la prevenció de dolències físiques i psicosomàtiques de la població (veure l'ODS 18: Cultura).

Referències

El **Pla de Seguretat de Manresa 2014 - 2017** consta de set objectius genèrics; el tercer dels quals gira entorn la seguretat viària i està orientat en reduir l'accidentalitat a la ciutat.

El **Pla de Salut 2018 - 2022** de l'Ajuntament de Manresa consta de 5 objectius genèrics, el tercer dels quals fa referència a impulsar programes de salut orientats a la població en situació de risc.

L'objectiu de l'Eix 2: Sociosanitari, del **Pla d'Acció per la Inclusió Social 2018-2022** de l'Ajuntament de Manresa defineix el foment de la salut física, mental, social i reproductiva de les persones des d'un enfocament transversal, integral, positiu i de promoció de l'autonomia.

El **Pla Local de Joventut de Manresa 2018 - 2021**, en l'eix 1 d'Acompanyament, fa referència a l'àmbit 3 de Salut, on es parla d'accions destinades a promoure una vida saludable entre les persones joves.

Pla de Mobilitat de Manresa 2018 - 2022, fa referència als camins escolars i a la xarxa de carrils bici de la ciutat.

En el **Pla per a la Reconstrucció Social i Econòmica** apareixen diverses accions encaminades a assolir els reptes de l'ODS en qüestió, com ara la promoció de polítiques esportives, l'adaptació del programa Manresa, l'impuls de la digitalització dels serveis ocupacionals o la creació d'un servei d'assessorament emocional per a joves, entre d'altres.

Agents

Ajuntament de Manresa: Serveis Socials, Salut, Gent Gran, Joventut, Ensenyament, Esports, Cultura, Medi Ambient, Mobilitat i Entorn Natural.

Aigües de Manresa SA: És una empresa municipal que neix l'any 1982 i té per objecte la gestió del subministrament i abastament de l'aigua potable i l'evacuació, sanejament i depuració de les aigües residuals a Manresa i altres termes municipals de l'entorn.

Associació Manresana Alcohòlics Rehabilitats (AMAR): És una associació sense ànim de lucre formada per persones alcohòliques rehabilitades dedicades a treballar per ajudar l'alcohòlic a deixar l'addicció i a reintegrar-se a la societat. L'associació porta a terme activitats d'autoajuda al malalt alcohòlic i té la seva seu a l'edifici del Centre de Salut Mental d'Althaia.

Consell Municipal de la Gent Gran: Aquest Consell el formen diverses entitats que treballen en favor del col·lectiu de gent gran,

i constitueix un espai d'informació, consulta, debat i seguiment de l'acció de govern, alhora que fomenta la col·laboració i la solidaritat entre les diferents entitats membres, i facilita i promou accions conjuntes entre entitats i ajuntament en aquest àmbit.

Creu Roja: És una xarxa humanitària que ajuda a pal·liar situacions d'exclusió social que es donen al territori.

Delegació comarcal del Bages del Col·legi de Metges de Barcelona: Institució que defensa el interessos de la professió, vetlla per la bona pràctica de la medicina i pel dret de les persones a la protecció de la seva salut.

Eurecat Manresa: És un centre que es dedica a millorar la capacitat tecnològica d'empreses, mitjançant la transferència de tecnologia.

FAVM: És la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa, una entitat que busca col·laborar en l'assoliment de tots ells a través d'accions concretes.

Fundació Althaia: És la xarxa assistencial de referència del Bages, del Solsonès, del Moianès, de la Cerdanya i del Berguedà.

Junta Local de Seguretat: És l'òrgan superior en matèria de seguretat pública a Manresa. La Junta Local de Seguretat, presidida per l'Alcalde, és un òrgan col·legiat de coordinació general dels cossos de policia, dels serveis de seguretat que operen al territori i de la participació ciutadana en el sistema de seguretat.

Xarxa de Prevenció i Control de Tabaquisme de la Catalunya Central: És una xarxa formada per un grup de persones de diversos àmbits interessats en la prevenció i el control del tabaquisme a la Catalunya Central.

Associacions i entitats populars de la ciutat.

Entitats juvenils de Manresa.

Equipaments culturals i artístics de la ciutat.

Fites

Promoure el benestar i fomentar uns hàbits de vida saludable entre la població.

Vetllar per un bon sistema públic i universal de salut, centrat en

l'atenció sociosanitària holística, i on les persones siguin agents actius de la seva pròpia salut.

Adaptar els serveis residencials i de salut a les persones amb algun tipus de discapacitat.

Garantir el benestar dels manresans de més edat, mitjançant la divulgació d'accions formatives que puguin ser d'interès per a la gent gran, així com l'augment de l'oferta d'activitats dirigides específicament a aquest col·lectiu.

Oferir activitats esportives gratuïtes, especialment a la gent jove i als col·lectius més vulnerables, per tal que puguin tenir una vida saludable sense que depenguin de la seva situació econòmica.

Apostar per una educació sexual sense tabús.

Integrar els serveis d'odontologia dins el sistema sanitari públic català.

Impulsar hàbits saludables i la prevenció de riscos en el consum de tabac, alcohol i substàncies estupefaents.

Vetllar per l'ús saludable de les noves tecnologies entre la població.

Garantir la salut emocional, especialment deteriorada a causa de la pandèmia.

Garantir la protecció suficient contra la Covid-19.

Micròfon obert

Que tothom, sense condició, tingui l'opció d'anar a l'hospital.
Estudiant, 13 anys

Tots/es hauríem de menjar sa i fer esport a l'aire lliure per moure més el nostre cos.
Estudiant, 14 anys

Transformar la Manresa comercial per una Manresa cultural. Que l'atractiu no siguin les compres.
Home, 37 anys

És important destinar recursos a la salut mental, i incorporar la salut dental dins dels serveis públics gratuïts.
Home, 37 anys

ODS

04

Educació de qualitat

Garantir una educació inclusiva per a tots i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom

La consigna principal de l'Informe de seguiment de l'educació global de l'UNESCO és que mai **no es pot oblidar que l'educació no és un privilegi**. És un dret humà. Però també és un factor important de progrés econòmic i social, i de benestar de la població. És per això que, en el cas de Manresa, els reptes que facin referència a l'educació han de ser tractats de la forma més ambiciosa possible.

Si un dels paràmetres per mesurar el desenvolupament humà ve donat pel grau de formació de la població, a Manresa, a 1 de gener de 2020, només el 35,6% de la població havia completat almenys l'educació secundària, és a dir, que gairebé dues terceres parts de la població tan sols tenen completa l'educació primària. Entre la població de més de 21 anys, una cinquena part (20,4%) té estudis universitaris.

L'**educació infantil**, que és l'etapa educativa dels 0 als 6 anys, no és obligatòria a Catalunya. L'educació infantil s'organitza en dos cicles: el primer cicle és l'etapa de 0 a 3 anys i el segon cicle

és l'etapa de 3 a 6 anys.

Actualment, a causa en part a la davallada de la natalitat, **l'oferta pública de primer cicle s'adequa gairebé a la demanda** (per al 2018, hi ha 280 places municipals i 349 de la Generalitat), de manera que, en els últims anys, les llistes d'espera de les llars d'infants municipals són cada cop més reduïdes. Aquest servei, però, no és gratuït. Segons les darreres dades dels cercles de comparació intermunicipal d'escoles bressol relatives a l'any 2017, el preu a la ciutat de Manresa es troba a la mitjana respecte el global de municipis de la província de Barcelona. Tanmateix, per tal de garantir l'accés a infants d'entorns més desfavorits, en les **llars d'infants municipals existeix un sistema de bonificacions i beques** que facilita l'accés a aquesta etapa d'escolarització a famílies amb menys recursos, de manera que els adults que els tenen a càrrec, sovint la mare, no es vegin obligats a deixar de treballar per atendre l'infant, o puguin dedicar-se a la recerca de feina, si és el cas.

L'oferta d'ensenyament pel se-

gon cicle, tot i que tampoc és obligatòria, sí que és universal i gratuïta.

L'educació primària a Catalunya (dels 6 als 12 anys) i l'educació secundària (de 12 a 16 anys) sí que és obligatòria i també gratuïta. És per aquest motiu, que l'escolarització de les persones entre 6 i 12 anys és universal a Manresa. La principal problemàtica per aquesta franja d'edat no és la seva escolarització sinó la manca de motivació per estudiar que es detecta en alguns alumnes. **El fet que la matrícula a escoles i instituts públics de Manresa sigui gratuïta, no implica que l'educació primària i secundària no comporti despeses pels tutors de l'alumnat.** Les despeses en menjador, llibres, activitats i sortides que han de sufragar els tutors dels alumnes no són menors i accentuen les discriminacions dins les aules. Nens d'escoles públiques de Manresa d'entorns desfavorables tenen dificultats per assistir a les sortides que comporten una despesa. Escoles públiques de Manresa amb una elevada presència de nens de col·lectius amb pocs recursos es veuen

sovint obligades a dur a terme el mínim d'activitats que comportin un cost econòmic. Tanmateix, tant des dels serveis socials com des d'ensenyament a nivell municipal, **s'ofereixen ajuts per garantir l'accés universal i efectiu a l'educació de qualitat**, tant resolent mancances de material escolar com facilitant la realització d'aquelles activitats educatives que suposin un cost econòmic afegit per les famílies amb menys recursos (veure ODS 1). Les AMPA també duen a terme activitats per intentar reduir el cost d'aquestes activitats extraescolars.

Val a dir que, amb l'esclat de la pandèmia, es van fer encara més paleses les desigualtats socials en matèria d'educació, especialment per les dificultats de les famílies més vulnerables en el seu accés a les eines digitals necessàries per estudiar des de casa durant el confinament. La **bretxa digital** es va convertir en un autèntic problema per accedir al dret bàsic a l'educació. Per tal de pal·liar aquesta situació, l'Ajuntament va crear d'urgència un **"banc de connectivitats"** amb l'objectiu de disposar, a nivell de ciutat, d'un servei de préstec de dispositius i d'accés a internet que garantisquin el seguiment del curs escolar a l'alumnat en confinament, fins que el Departament d'Ensenyament de la Generalitat es va fer càrrec de distribuir aquestes connectivitats a les famílies a través dels centres escolars.

Aquesta bretxa digital en l'àmbit escolar i familiar ha esdevingut un nou repte per garantir una

educació universal de qualitat.

D'altra banda, a Manresa, com a altres municipis de l'entorn, existeix un problema estructural de segregació escolar per raons socioeconòmiques i d'origen, que comporta desigualtats educatives i d'oportunitats entre els alumnes i dificulta així l'assoliment d'un ensenyament de qualitat per part de tota la població infantil i juvenil. Per tal de donar resposta a aquesta realitat, el 2018 es va crear una **Comissió d'estudi de la situació de la segregació escolar a Manresa**, i tant la comunitat educativa de Manresa com el propi Ajuntament han signat un Pacte contra la segregació escolar a la ciutat, en el qual es recullen diverses accions a impulsar per reduir aquest fenomen, algunes de les quals ja s'han posat en marxa.

El batxillerat forma part de l'educació secundària postobligatòria i es distribueix en dos cursos acadèmics, preparant l'alumnat per a estudis posteriors. Els cicles formatius estan orientats a l'assoliment d'una correcta utilització dels instruments i les tècniques d'una professió determinada. El batxillerat i els cicles formatius són clau en els joves ja que la tria que ells puguin fer d'entre les opcions que se'ls ofereix **marca el futur professional en la seva edat adulta**.

Les **universitats del Campus Universitari de Manresa** (UPC Manresa, UManresa-FUB i UOC) ofereixen formació universitària de grau i formació contínua en

diverses disciplines de l'àmbit de la salut, l'educació, l'empresa i l'enginyeria, i la UOC, a més, ofereix un ampli ventall d'estudis universitaris a distància. Tanmateix, cursar **estudis universitaris comporta un elevat cost pels manresans i manresanes**.

L'oferta universitària de Manresa és variada (infermeria, fisioteràpia, gestió d'empreses, enginyeria d'automoció, enginyeria química...) però la matrícula anual a les facultats de la FUB o de la UPC Manresa gira entorn 5.000 euros i els 1.700 euros l'any, respectivament. Si l'alternativa és estudiar fora de Manresa, a Barcelona per exemple, l'estalvi del diferencial de la matrícula queda superat per les despeses de transport o per les despeses de residència fora de Manresa. Els estudis universitaris per aquells que no estan becats no són assolibles per tots els manresans i manresanes i aquest fet va en contra de promoure oportunitats d'aprenentatge per a tothom.

La **formació de la població en general acostuma a estar enfocada a les necessitats del mercat de treball, i més quan es parla de persones d'entre 25 i 64 anys**.

Les persones en situació d'atur estructural requereixen actualitzar les seves habilitats per incorporar-se en el mercat laboral. Per aquest col·lectiu, el Centre d'Iniciatives per a l'Ocupació, que ofereix formació laboral dels 18 als 64 anys, i l'Escola d'Adults, que ofereix ensenyament reglat, són una eficaç alternativa. Pel que fa referència a les persones ocupades, les entitats que ocupen

personal vetllen per tal que els seus treballadors mantinguin uns coneixements d'acord amb les seves necessitats. És per això que, en línies generals, bona part de la població ocupada acostuma a seguir uns plans de formació. Tanmateix, **assumir com a normal el vincle tan estret que existeix entre formació i necessitats del mercat de treball frena la realització de moltes persones.** La formació en aspectes en què les persones mostren certa afinitat, com música, llengües o literatura, per citar tres exemples, es menysté i es posterga a la jubilació.

En aquest sentit, la comunitat educativa de Manresa fomenta accions d'orientació acadèmica especialment adreçades als alumnes de secundària, que intenten trencar aquest vincle tan fort entre formació i mercat laboral, per tal que cadascú triï els estudis futurs en funció dels seus gustos i habilitats personals i no tant en funció de les sortides professionals i les expectatives econòmiques.

En una societat cada cop més complexa i sofisticada, **el col·lectiu de la població de més de 65 anys requereix, ara més que mai, de formació.** La cultura digital és un bon exemple, però evidentment no pas l'únic. La gent gran té temps per formar-se en aspectes pels quals mostren una certa inquietud però que durant la vida laboral no van poder desenvolupar. Resulta oportú apuntar que es tracta d'un col·lectiu amb una notòria presència a Manresa: mentre que la població de més de 65 anys representa el 18,3% de la població de Catalunya, aquest col·lectiu representa el 19,9% de la població de Manresa (veure l'ODS 10: Reducció de les desigualtats).

Igualment, amb l'objectiu de comptar amb una ciutat "educadora" i que promogui una ciutadania activa i reflexiva, amb pensament crític, i compromesa amb l'educació en el lleure i l'educació en valors, es porten a terme **programes de sensibilització** basats en potenciar el

lleure i promoure l'educació pel desenvolupament i la cultura de la pau, adreçades a tots els grups d'edat i col·lectius de la ciutat, però especialment als infants i joves de la ciutat (veure l'ODS 16: Pau, justícia i institucions sòlides).

La **promoció, accés i democratització de l'art i la cultura** com a eines educatives fonamentals són tractats a l'ODS 18, sobre Cultura.

A diferència de l'àmbit laboral, on es detecta una gran desigualtat a nivell salarial entre homes i dones, no es copsa en línies generals una desigualtat a nivell de gènere en el món acadèmic. Les desigualtats que es detecten en el món acadèmic són més aviat unes **desigualtats d'oportunitats per classes socials** que no pas unes desigualtats de gènere. Els col·lectius més desfavorits a nivell econòmic tenen més dificultats per desenvolupar un projecte educacional complet d'acord amb les seves aptituds (veure l'ODS 10: Reducció de les desigualtats).

Referències

Un eix bàsic del **Pla local d'infància i adolescència 2014 – 2017 de Manresa** és la formació.

La Unió Europea va establir a la **conferència de Lisboa de l'any 2000** un model educatiu basat en el coneixement i la competitivitat, però, alhora, orientat cap a un creixement sostenible i cap a la consecució d'una major cohesió social. És a dir, un model que aposta per trobar el punt d'equilibri entre la competència i l'esforç individual i la lluita contra les desigualtats i els drets humans.

La tercera acció del projecte **Manresa, una ciutat amiga de la gent gran** especifica que cal divulgar l'ús de les noves tecnologies mitjançant un programa formatiu específic adreçat a la gent gran.

El **Pla Local de Joventut de Manresa 2018 - 2021**, en l'eix 2 de Participació, fa referència a l'àmbit 6 d'Oci i Cultura, on es parla d'accions destinades al foment d'activitats de lleure i oci entre la població juvenil.

El Catàleg de recursos d'Educació en valors de la Casa per la Solidaritat i la Pau, Flors Sirera, recull les activitats de formació vigents a Manresa en valors de pau i solidaritat.

En l'apartat 3.2 Manresa ciutat educadora del **Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 - 2023**, s'especifica la voluntat d'acabar amb la segregació escolar, garantir la igualtat d'oportunitats en els centres educatius i treballar per millorar els equipaments educatius.

En el **Pla per a la Reconstrucció Social i Econòmica** hi consten accions que pretenen reduir el risc d'exclusió social i facilitar l'accés a una educació de qualitat.

Agents

Ajuntament de Manresa: Ensenyament, Serveis Socials, Promoció Econòmica, Gent Gran, Joventut, Cooperació i Cultura.

Campus Universitari de Manresa: format per UPC Manresa, UManresa-FUB, la seu a la Catalunya central de la UOC, la Biblioteca del Campus Universitari de Manresa i l'Ajuntament de Manresa.

Centres de formació privats: Són institucions privades que ofereixen un conjunt d'ensenyaments.

Centre d'Iniciatives per a l'Ocupació (CIO): És un centre del servei d'ocupació de l'Ajuntament de Manresa, que atén persones que es

troben en situació d'atur o que volen progressar en el seu lloc de treball i millorar la seva situació laboral. El CIO, a més, ofereix suport al teixit productiu local a l'hora de cobrir vacants laborals i formalitzar plans de formació.

Centres de primària i secundària de la ciutat: Són les institucions en les quals s'imparteix docència dels sis cursos de primària i dels quatre cursos d'ESO.

Consell Comarcal del Bages: òrgan administratiu comarcal i de representació de tots els municipis de la comarca. El Consell es cuida de gestionar les beques menjador i el transport escolar de la comarca.

CRTEA: El Centre de Recursos en TEA de la Catalunya Central són una entitat sense ànim de lucre dedicada a promoure el benestar i la qualitat de vida de les persones amb trastorn de l'espectre autista.

Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya: És l'organisme de Catalunya encarregat de la política educativa en l'àmbit de l'ensenyament no universitari. A més, gestiona l'Escola d'Adults, ubicada al mateix edifici que el CIO.

Eurecat Manresa: Com a centre multidisciplinari i multisectorial, que es dedica a millorar la capacitat tecnològica d'empreses mitjançant la transferència de tecnologia, té relació amb la indústria, la sostenibilitat, la nutrició o la salut.

FAVM: És la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa, una entitat que busca col·laborar en l'assoliment de tots ells a través d'accions concretes.

FUB: És una institució privada amb vocació de servei públic, l'objectiu principal de la qual és garantir una oferta d'estudis universitaris a les comarques centrals de Catalunya d'acord amb criteris de qualitat, adequació a les necessitats del mercat de treball i equilibri territorial del sistema universitari català.

TAVCC: La Taula de les Arts Visuals de la Catalunya Central és una entitat que recull les inquietuds de diversos agents de la vida cultural de les comarques centrals amb l'objectiu de donar visibilitat als projectes del sector de les arts visuals. També desenvolupa projectes en centres escolars.

UOC Manresa: És la delegació, a Manresa, de la universitat catalana a distància.

UPC Manresa: És una universitat especialitzada en enginyeries, que dona servei al teixit empresarial i industrial de Manresa, del Bages i de la Catalunya Central.

Fites

Impulsar l'accés universal a una educació de qualitat i permanent, tant formal com informal, i adreçada a tots els grups d'edat.

Eliminar les disparitats en l'educació reglada, ja siguin desigualtats per raó de renda, origen, discapacitat, entorn sociocultural, nivell educatiu dels progenitors, o discriminacions de qualsevol altra índole, i assegurar que els col·lectius més fràgils disposin de plenes oportunitats per cursar els estudis d'acord amb les seves aptituds.

Augmentar la dotació de recursos a les escoles i instituts per incloure els perfils més vulnerables en la realització de sortides. Concebre les sortides de forma que els i les alumnes de famílies amb pocs ingressos i/o immigrades es puguin sentir identificats i siguin del seu interès.

Reforçar la detecció de dificultats prematures en l'aprenentatge i aplicar mecanismes de reforç.

Garantir l'accés universal als recursos digitals educatius per part de tots l'alumnat, i incloure de manera obligatòria recursos digitals adaptats a infants amb alguna discapacitat.

Detectar a temps situacions de *bullying* a les escoles i treballar-les.

Continuar garantint places d'escoles bressol a preus assequibles per a tothom, reforçant el sistema de beques i ajuts, i valorant la viabilitat d'aplicar un sistema de tarifació social segons el nivell de renda.

Continuar amb les accions de treball iniciades per la Comissió d'estudi de la situació de la segregació escolar a Manresa, creada l'any 2018.

Ampliar les accions d'orientació acadèmica que trenquen amb la creença social que ha d'existir, indefectiblement, un vincle estret entre formació i mercat de treball.

Incorporar al currículum escolar competències més pràctiques per a la vida quotidiana i ciutadana, com ara temes burocràtics, rendir comptes i impostos, fer la renda, etc.

Educar per a la sostenibilitat. Potenciar l'educació i la conscienciació ambiental en l'àmbit escolar i familiar.

Micròfon obert

Que no hi hagi bullying a les escoles.
Estudiant, 12 anys

Que tot i no tenir diners, tothom pugui fer els estudis que vulgui.
Estudiant, 13 anys

Estaria bé que a les escoles no tot fos memoritzar coses, sinó aprendre també coses que et serviran quan siguis adult.
Estudiant, 14 anys

ODS 05

Igualtat de gènere

Aconseguir la igualtat de gènere i apoderar totes les dones i les nenes

A Manresa hi ha més dones que homes: dels 78.269 habitants de la ciutat, 38.358 són homes i 39.911 són dones (1 de gener de 2020). La major presència de dones en l'estructura demogràfica del municipi es concentra en les franges de major edat. El 58,5% de les 14.732 persones de Manresa que tenen 65 anys o més són dones. Això ve donat pel fet que l'**esperança de vida de les dones manresanes** és cinc anys superior a la dels homes (85,6 anys versus 80,4 anys).

Tanmateix, segons dades de la Diputació de Barcelona, les dones a Manresa cobren de mitjana una pensió de jubilació de 728 euros enfront de la mitjana de 1.378 euros que perceben els homes. Aquest indicador s'alça com una expressió ben perceptible de la desigualtat de gènere; però, de fet, el risc de pobresa planeja amb major intensitat en el col·lectiu de dones de totes les edats.

El fet que les dones es trobin en una situació desavantatjosa en l'estructura social queda palès en totes les manifestacions de la vida quotidiana. Des de les més incipients fins a les més

notòries. Les seves **trajectòries laborals** en configuren un clar exemple. Les ocupacions temporals i a temps parcial són prominentment femenines, majoritàriament pel que fa a feines d'atenció a la llar i cures. Tot i aquesta certesa, Manresa presentava abans de la pandèmia una dada esperançadora en la contractació laboral; **les dones manresanes signaven més contractes indefinits que no pas els homes**. Durant l'any 2017 les dones havien signat el 52,4% dels 3.187 contractes indefinits registrats a Manresa; en el conjunt de Catalunya, les dones havien rubricat el 46,3% dels 411.539 contractes indefinits registrats al Principat. Però amb la crisi econòmica provocada per la pandèmia, com es diu a l'ODS 1, l'atur ha tornat a augmentar en totes les franges d'edat i gènere, tot i que els augments de **demandants d'ocupació més considerables s'han produït amb persones amb un alt nivell formatiu, i especialment, entre les dones**. En data 31 de juliol de 2021, el 54,2% de les 5.279 persones en situació d'atur de Manresa, són dones.

A més, les posicions que ocupen les dones en el mercat laboral

poques vegades són de prestigi i lideratge. En aquesta línia, ni l'Estat espanyol no ha tingut mai una presidenta del Govern, ni Catalunya no ha tingut mai una presidenta de la Generalitat, ni Manresa no ha tingut mai, tampoc, cap alcaldessa. De fet, resulta relativament inèdit trobar alcaldesses en ciutats mitjanes. Tanmateix, a l'actual consistori manresà, constituït al 2020, un **48% dels càrrecs electes són dones** (12 regidores d'un total de 25).

Altres aspectes a tenir en compte a l'hora de combatre la desigualtat de gèneres són les desigualtats **socioeconòmiques i educatives i per raó d'origen** presents a la ciutat.

Per una banda, si es mira el **grau de formació** de la població de Manresa, a gener de 2020, mentre que un 37,5% dels homes tenen almenys els estudis secundaris finalitzats, el percentatge baixa al 33,8% en el cas de les dones. Tanmateix, un 22,2% de les dones manresanes majors de 21 anys compten amb estudis universitaris, enfront d'un 18,4% d'homes, tot i que aquesta formació no es tradueix en un menor índex d'atur i en

l'obtenció de feines més ben remunerades.

Per altra banda, dels 78.269 habitants empadronats a Manresa l'1 de gener de 2020, 63.848 (30.767 homes i 32.731 dones) tenen nacionalitat espanyola i 14.771 (7.591 homes i 7.180 dones) tenen una altra nacionalitat. **Els processos que es dirigeixen cap a l'objectiu d'aconseguir la igualtat de gènere han de ser inclusius**, entenent que es donen en un context heterogeni en el qual es troben persones de classes, ètnies, identitats i religions diferents.

En el conglomerat descrit en les línies precedents, cal afegir-hi la invisibilitat que han sofert les dones històricament. El reconeixement és fonamentalment masculí i es pot percebre de forma senzilla fent un passeig per Manresa i observant els noms que reben carrers i places. **El nomenclàtor dels carrers de la ciutat és eminentment masculí**; mentre que a Manresa hi ha més de 150 carrers amb noms d'homes, el nombre de carrers amb noms de dones amb prou feines arriba a 25; més de la meitat dels quals corres-

pon a verges i a santes. Els darrers anys s'ha fet un esforç per revertir aquesta tendència.

A nivell de **planificació urbanística**, s'ha d'evitar l'existència de racons mal il·luminats, punts sense visió o carrerons apartats que generen indefensió. El disseny urbanístic de la plaça Simió Selga i Ubach, on hi ha un talús que genera un punt sense visió, per exemple, ha generat un debat a la ciutat, sobre **seguretat**, que incideix en la igualtat de gèneres. També cal tenir en compte els **itineraris i usos de l'espai públic** per part de les dones, per poder adaptar la ciutat a les seves necessitats. Arran de la pandèmia, l'**eixamplament d'algunes voreres i illes de vianants** per motius de seguretat sanitària ha permès ampliar l'espai per a vianants, més utilitzat per les dones que pels homes, i aquesta mesura també facilita els itineraris a peu amb infants i nadons, que realitzen en major mesura les dones.

Un problema a erradicar, a Manresa com a la resta del món, és la **violència de gènere** exercida principalment contra les dones. A la ciutat, existeix el **Servei**

d'Informació i Atenció a les Dones Montserrat Roig que, entre d'altres coses, assessora i acompanya les dones en risc de patir, o que han patit, aquest tipus de violència. Aquest servei municipal també impulsa i organitza tallers de gènere, així com altres activitats per promoure la igualtat en totes les esferes, públiques i privades, de la societat.

Cal posar especial atenció a les discriminacions per gènere i per condició sexual que tenen lloc en espais d'oci i que afecten en major mesura als infants i joves. D'aquí que a l'ajuntament s'hagi desenvolupat un protocol d'agressions sexuals en espais d'oci, i s'hagi creat la figura dels **àngels de nit** que, entre altres coses, vetllen per evitar aquestes agressions.

Per últim, cal fer esment del col·lectiu LGTBI i de les desigualtats generades per la diversitat afectiva, sexual i de gènere a Manresa. En aquest sentit, per bé que s'ha assolit el reconeixement polític i legal d'aquest col·lectiu, cal **continuar treballant per aconseguir la seva plena normalització a la ciutat** i a la societat.

Referències

L'objectiu de la Llei Orgànica 17/2015, del 21 de juliol, **d'igualtat efectiva de dones i homes** és establir i regular els mecanismes i els recursos per fer efectiu el dret a la igualtat i a la no discriminació per raó de gènere en tots els àmbits, etapes i circumstàncies de la vida.

En l'objectiu específic de l'apartat 1.2 del **II Pla d'Igualtat de Gènere de 2017 - 2020** s'especifica l'acció d'identificar les desigualtats de gènere encara existents i actuar sobre els factors que les provoquen.

En l'apartat 2.2.4 del **Pla de Seguretat de Manresa 2014 - 2017** s'estableix la participació en accions de comunicació sobre violència masclista, drets de la persona i serveis d'atenció a les víctimes.

El **Protocol d'Actuació contra la Violència Masclista de 2011** és l'instrument pels diferents agents implicats en la intervenció amb la finalitat d'ordenar, acordar i fer efectives les diferents intervencions, rendibilitzar els recursos de l'àmbit d'actuació i promoure un model d'intervenció especialitzat en la problemàtica de la violència domèstica i de les necessitats detectades.

El **Protocol per l'abordatge de les violències masclistes a les festes populars i espais públics d'oci nocturn de Manresa aprovat el 2020** respon a un dels objectius del II Pla d'Igualtat de Gènere 2017-2020, amb la pretensió d'aconseguir desnaturalitzar els comportaments més arrelats socialment que fonamenten el circuit de les violències masclistes i LGTBI-fòbiques, amb l'objectiu final de contribuir a erradicar assetjaments i agressions de qualsevol tipus en contextos d'oci nocturn en espais públics.

El **Pla Local de Joventut de Manresa 2018 - 2021**, en l'eix 1 d'Acompanyament, fa referència a l'àmbit 4 de Cohesió social, on es parla d'accions destinades a prevenir i erradicar les violències que afecten a les persones joves.

L'**Informe Social 2018 de l'Ajuntament de Manresa** fa referència al pla local de LGTBI que s'impulsa des de l'Ajuntament de Manresa i el Consell Comarcal del Bages, on s'estableix una diagnosi per recollir la situació del col·lectiu LGTBI amb la finalitat de generar accions i polítiques que promoguin la llibertat afectiva i sexual d'aquest col·lectiu.

En l'apartat 3.1. Impulsar una Manresa igualitària i sense exclusions per raons de diversitat de gènere i orientació sexual del **Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 - 2023** es fixa la intenció d'incrementar les polítiques d'igualtat de gènere, fer front a les violències masclistes en tots els seus nivells i garantir els drets del col·lectiu LGTBI+ a Manresa.

En el **Pla per a la Reconstrucció Social i Econòmica** hi consten accions com les de reforçar el projecte "Llar i Cures", impulsar accions de sensibilització i conscienciació contra les agressions masclistes i

Igbofòbiques, o per incorporar la perspectiva de gènere a les entitats i associacions de la ciutat, entre moltes altres accions encaminades a reduir les desigualtats de gènere.

Agents

Ajuntament de Manresa: igualtat de gènere, ensenyament, serveis socials, promoció econòmica, gent gran, joventut, cultura, urbanisme i seguretat ciutadana.

Associació Filigrana: És una entitat que treballa sobre diversitat afectiva, sexual i de gènere a la Catalunya Central. És un punt d'informació, atenció i sensibilització en temes relacionats amb la diversitat de gènere i sexo-afectiva.

Consell Comarcal del Bages: És l'ens que gestiona el Servei d'Atenció Integral LGTBI del Bages.

Dones Emprendedores Innovadores de Manresa: És una associació sense ànim de lucre, que neix per l'empenta d'un grup de dones que han creat un punt de trobada on la dona pugui trobar recolzament a l'emprenedoria femenina.

FAVM: És la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa, una entitat que busca col·laborar en l'assoliment de tots ells a través d'accions concretes.

SAI (Servei d'Atenció Integral): és un servei municipal d'atenció, assessorament, acompanyament i informació destinat a tota la població en general però en especial a aquelles persones LGTBI (lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals) que hagin patit, pateixin o estiguin en risc de patir alguna situació de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat o expressió de gènere.

Servei d'Informació i Atenció a les Dones (Montserrat Roig) de Manresa: És un servei municipal gratuït que ofereix informació, atenció i assessorament en tots aquells temes d'interès per a les dones de Manresa.

UPC Manresa: És una universitat especialitzada en enginyeries, que dona servei al teixit empresarial i industrial de Manresa, del Bages i de la Catalunya Central. Fan accions d'igualtat de gènere.

Fites

Fer esforços a favor de la igualtat de gèneres en tots els col·lectius de la ciutat.

Dissenyar polítiques públiques d'ocupació tenint en compte la igualtat de gènere.

Igualar els permisos de paternitat als de maternitat, i incentivar el seu ús.

Flexibilitzar els horaris del mercat laboral amb l'objectiu de fer-los compatibles amb els horaris escolars.

Fomentar la corresponsabilitat entre homes i dones en totes les activitats relacionades amb les tasques domèstiques i de cura.

Combatre el sostre de vidre i promoure la igualtat d'oportunitats i el lideratge femení a la vida econòmica, política i pública.

Atorgar una pensió a les dones grans pel seu treball no remunerat fent feines de cures a les llars, en un context històric on no tenien la facilitat de treballar fora de casa.

Vetllar per un model educatiu que reconegui explícitament la igualtat de gènere i treballi en la sensibilització de la violència masclista.

Aportar solució a les deficiències urbanístiques de la ciutat que generen sensació d'inseguretat, i fer la ciutat més amable per a tots els gèneres.

Millorar els serveis d'assistència i protecció a dones maltractades i treballar per l'erradicació de la violència de gènere a la ciutat. Fomentar accions de reconeixement del paper de les dones a la ciència.

Promoure l'enduriment de les penes i condemnes per casos de violacions i violència de gènere.

Oferir un bon servei d'atenció i assistència al col·lectiu LGTBI.

Igualar el cost dels productes d'higiene dirigits al públic masculí i femení, i que els productes usats en la menstruació no tinguin un cost tan elevat o siguin gratuïts.

Dedicar més carrers i places a dones.

Promoure vocacions científicotecnològiques entre els dones, i fomentar accions de reconeixement del seu paper en la ciència.

Micròfon obert

Que les dones tinguin el mateix sou que un home que fa el mateix.
Estudiant, 12 anys

Que les dones que han treballat tota la vida a casa cuidant els fills i netejant la casa cobrin una mena de pensió.
Estudiant, 14 anys

Acceptació i integració total a la societat de dones migrades.
Dona, 46 anys

Els productes de menstruació haurien de ser molt barats o gratis ja que no podem triar si la tenim o no.
Estudiant, 13 anys

Educar als nois i homes a respectar i tractar bé a les dones.
Dona, 64 anys

Els carrers han d'estar més vigilats per policies, per tal que les dones no tinguin por a anar soles per la ciutat per la nit.
Estudiant, 11 anys

Més ajudes psicològiques i econòmiques a les dones que pateixen o han patit maltractament algun cop a la seva vida.
Home, 23 anys

ODS 06

Aigua neta i sanejament

Garantir la disponibilitat i una gestió sostenible de l'aigua i el sanejament per a totes les persones

L'aigua és un dels grans emblemes de Manresa. La ciutat es troba a la vora del riu Cardener, que té un cabal de mitjana d'entorn 6m³ per segon, però beu del riu Llobregat a partir d'un canal, la Sèquia, que opera des del 1383 i pren l'aigua a la resclosa dels manresans ubicada a Balsareny. La Sèquia arriba fins al Parc de l'Agulla de Manresa, que és el punt a partir del qual es distribueix l'aigua que necessita la ciutat, ja sigui per consum domèstic (51,3% dels consum total d'aigua del municipi), consum industrial (11,0%) o bé per regadiu (37,7%). Manresa gaudeix d'una **xarxa de distribució d'aigua potable efectiva** la qual abasteix d'aigua a tota la ciutat. Pel que fa a la distribució d'aigua pel regadiu, el sistema és per inundació, que comporta un malbaratament de l'aigua no potable. La **xarxa de sanejament**, si bé és efectiva, amb un 95,36% de l'aigua bruta tractada de forma centralitzada, genera contaminació odorífera de forma gairebé constant en algun punt del municipi, com

ara la zona dels Comtals o la cruïlla de la via Sant Ignasi amb el Passeig del Riu. D'altra banda, en dies de tempesta en els quals puntualment s'acumula massa aigua residual a la depuradora, la planta no la pot assumir tota i s'acaba abocant directament al riu, amb els residus que porta, especialment tovallolletes.

Alguns dels edificis del Centre Històric de Manresa mantenen una forma de distribució de l'aigua a partir de ploma. L'empresa municipal Aigües de Manresa **aposta per anar canviant el tipus de subministrament d'aforament a comptador**, la qual cosa comporta un increment de la racionalització de l'aigua i una disminució del seu consum. S'espera que en pocs anys, a Manresa no hi hagi edificis que proveeixin aigua als habitatges a partir de ploma. Tanmateix, a algunes d'aquestes llars, quan es canvia la ploma pel comptador, l'aigua arriba amb una pressió insuficient, fet que obliga a haver de disposar de bombes accessòries en edificis particulars.

A Catalunya cada cop s'aprecia més el valor de l'aigua de pluja, però l'aprofitament d'aquest tipus d'aigua mitjançant cisternes a Manresa és l'excepció. El Parc de l'Agulla compta amb un enorme dipòsit d'aigua provinent del canal de la Sèquia i de la pluja, de 200.000 m³. Una part de l'aigua que hi arriba pel canal medieval de la Sèquia es deixa sense potabilitzar, es desvia pels ramals de la Sèquia i serveix per regar horts i terres de conreu. Però la **ciutat no compta amb grans dipòsits annexos a equipaments municipals per aprofitar l'aigua de pluja** per a regar parcs i jardins urbans.

La societat municipal Aigües de Manresa és sòcia de Netwerch2O, que és una **xarxa europea que promou una millora de la sostenibilitat en l'ús de l'aigua** a àmbit local i regional a través de la difusió i l'intercanvi de tecnologies intel·ligents. La xarxa aposta per assegurar la sostenibilitat mediambiental futura, preservant els recursos bàsics (aigua, conreus, biodiversitat).

sitat...) i minimitzant els impactes en forma de residus i contaminació sobre el medi ambient.

L'empresa municipal Aigües de Manresa compta amb una fundació, a través de la qual es posa en valor aquest recurs bàsic per la vida i es promou el seu ús eficient entre la ciutadania. La **Fundació Aigües de Manresa - Junta de la Sèquia** gestiona quatre equipaments. El primer d'aquests és l'**InfoSèquia**, situat al Parc de l'Agulla de Manresa, que consisteix en un espai d'interpretació que ajuda el visitant a entendre què és el canal de la Sèquia i el

convida a descobrir el Parc de la Sèquia. La seva funció és comunicar tant els valors històrics i patrimonials de la Sèquia, com els valors mediambientals que presenta al llarg del seu recorregut. El segon equipament és el **Centre de l'Aigua de Can Font**: inaugurat el 2006 i ubicat a la masia rehabilitada de Can Font de la Serra; es tracta d'un centre dedicat a la formació i divulgació del cicle integral de l'aigua que acull dues exposicions permanents i un muntatge audiovisual obert al públic, un espai educatiu adreçat a la formació principalment de centres docents i un centre de

documentació i arxiu històric sobre l'aigua i la Sèquia. El tercer equipament és el **Museu de la Tècnica de Manresa**, on s'ubicaven els Dipòsits Vells d'aigua construïts entre els anys 1861 i 1865 amb l'objectiu de dotar Manresa d'una reserva d'aigua corrent. Actualment, el museu acull dues exposicions permanents, una de les quals sobre la Sèquia de Manresa i la seva importància per la ciutat. L'últim equipament és la **Casa de la Culla**, una de les masies més importants de la rodalia de Manresa, que té la finalitat de constituir un veritable espai d'educació ambiental.

Referències

La **Directiva Marc de l'Aigua** és un marc legal que neix amb el clar objectiu de protegir totes les aigües, constituïdes per les aigües superficials continentals, de transició i marines, i les aigües subterrànies.

El punt 3.1.3 del **Pla de Projectió Exterior de Manresa 2015 - 2022** aposta per la recuperació d'espais entorn el riu i la implementació d'instruments per millorar la sostenibilitat del cicle urbà de l'aigua.

Agents

Ajuntament de Manresa: Medi Ambient, Habitatge i Ensenyament.

Agència Catalana de l'Aigua: És l'entitat responsable en matèria d'aigües en l'àmbit de les competències que corresponen a la Generalitat de Catalunya.

Aigües de Manresa SA: És una empresa municipal que neix l'any 1982 i té per objecte la gestió del subministrament i abastament de l'aigua potable i l'evacuació, sanejament i depuració de les aigües residuals a Manresa i altres termes municipals de l'entorn.

Eurecat Manresa: Com a centre multidisciplinari i multisectorial, que es dedica a millorar la capacitat tecnològica d'empreses mitjançant la transferència de tecnologia, té relació amb la indústria, la sostenibilitat, la nutrició o la salut.

FAVM: És la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa, una entitat que busca col·laborar en l'assoliment de tots ells a través d'accions concretes.

Mancomunitat de Municipis del Bages per al Sanejament: És un ens administratiu de caràcter local que té per objecte gestionar els sistemes d'evacuació i tractament d'aigües residuals dins del seu àmbit territorial definit pel conjunt de municipis que integren la mancomunitat.

Junta de la Sèquia: és una entitat de dret públic en la qual participa l'Ajuntament de Manresa i tots els propietaris de terres situades al seu terme. És l'entitat administradora de la Sèquia.

Fites

Garantir l'accés universal i equitatiu a l'aigua potable a un preu assequible pel conjunt de la societat, i establir la gratuïtat de l'accés a l'aigua potable per aquells col·lectius vulnerables.

Garantir un ús sostenible del canal de la Sèquia i promoure accions que millorin l'eficiència del regadiu a Manresa.

Construir dipòsits en els principals equipaments de la ciutat per poder recollir l'aigua de pluja amb la finalitat de ser reutilitzada per regar parcs i jardins.

Eliminar els dipòsits d'aigua de les llars com a mecanisme de distribució, alhora que garantir l'accés a l'aigua amb pressió suficient.

Continuar amb la tasca de sensibilització ciutadana i d'educació ambiental sobre l'ús racional de l'aigua.

Aplicar mesures per evitar l'abocament d'aigües residuals directament al riu en moments puntuals.

Eliminar la contaminació odorífera derivada de la gestió del sanejament de l'aigua del municipi.

Aplicar mesures de transparència amb la publicació periòdica (diària o setmanal) de dades i analítiques de la qualitat de l'aigua que se subministra a Manresa.

Micròfon obert

Que l'aigua sigui més neta i que tothom tingui aigua potable.
Estudiant, 10 anys

No malgastat l'aigua perquè hi ha països a Àfrica que la necessiten.
Estudiant, 13 anys

Que es vigilin més els rius per protegir-los de la gent que els embruta i educar a tothom per tal que no ho faci.
Dona, 22 anys

Implementació de mesures per a l'ús sostenible de l'aigua, la seva reutilització i regeneració.
Home, 51 anys

ODS

07

Energia neta i assequible

Garantir l'accés a una energia assequible, segura, sostenible i moderna per a tothom

El 27,3% de l'energia que es produeix a Catalunya es destina a la indústria; el 15,1%, a ús domèstic; el 3,1%, al sector primari; el 12,2%, al sector serveis, i el 42,3%, al transport. La **producció d'energia** es concentra en grans productors i la producció d'energia per l'autoconsum ha estat subjecte fins fa ben poc a unes condicions d'establiment excessivament dures. El Reial decret llei 15/2018 de 5 d'octubre de mesures urgents per la transició energètica i la protecció de les persones consumidores estableix un marc jurídic que promou l'autoconsum i vetlla per l'accés a l'energia per part dels col·lectius socials que es troben en una situació desfavorable. **L'aprovació de la llei suposa un canvi d'escenari** que previsiblement afavorirà la proliferació de noves alternatives i oportunitats per a la generació d'energia, i significarà un avenç en l'accés a una energia assequible i en la **lluita contra la pobresa energètica**, referida a l'ODS 1: Fi de la pobresa.

A nivell de consum domèstic d'energia, cal tenir ben present que Manresa presenta un clima mediterrani continental on l'oscil·lació tèrmica i les temperatures són més accentuades que les que registra el clima mediterrani típic. Els estius són calorosos i els hiverns freds i humits. La mitjana de la temperatura mínima anual registrada a Manresa durant els últims trenta anys és de -6,2°; la mitjana de la temperatura màxima anual ha estat de 37,4°. Aquesta elevada oscil·lació tèrmica provoca un consum energètic prominent en les llars. Tanmateix, l'envellit parc d'habitatge de determinades zones, com per exemple el Centre Històric, fa que aquests habitatges no disposin de bons aïllaments tèrmics i, en aquests casos, **les inclemències del clima tan sols es poden atenuar mitjançant un ús intens d'energia**. Les noves construccions tampoc tenen gaire en compte solucions i ubicacions que minimitzin la **necessitat de climatització artificial** dels edificis.

Pel que fa a l'ús domèstic d'energies renovables a Manresa, com a la resta de l'Estat, aquest té escassa incidència, tot i que **es disposa de moltes més hores de llum que a altres països** que fan un ús més intensiu de l'energia solar.

En l'àmbit del transport, el Pla de Mobilitat Urbana destaca que, en un dia feiner **els desplaçaments en vehicle privat tenen un gran impacte, generant el 73% del total del trànsit**. Els viatges que es realitzen a peu suposen el 23%, un percentatge reduït tenint en compte la superfície del nucli urbà de la ciutat (amb un diàmetre mitjà de 2 km d'una punta a l'altra), tot i que també és cert que la ciutat compta amb força pujades i baixades. **El transport públic representa un modest 4% dels desplaçaments**. Referent al vehicle privat, l'ús de vehicles elèctrics ha estat posat en el focus mediàtic com a mesura correctora de la contaminació que generen els motors d'explo-

sió. Si bé els automòbils elèctrics no generen contaminació en el mateix acte de circular, no ofereixen garanties respecte la font que produeix l'energia elèctrica, que sovint no és neta ni segura. La problemàtica es desplaça d'escenari però segueix existint. De qualsevol manera, a dia d'avui, la presència de vehicles elèctrics en el parc de vehicles de Manresa és ben bé residual. Existeixen altres mètodes de desplaçament sostenible com és l'ús de la bicicleta, elèctrica o convencional. Recentment, a Manresa s'ha instaurat de forma generalitzada (excepte a les entrades a la ciutat) la circulació limitada a 30km/h i aquesta mesura pretén, entre d'altres coses, compensar el fet que la

ciutat compti amb només 13 quilòmetres de carril bici, considerant com a carrils bici zones compartides amb vianants i en vorera, amb poca presència al centre urbà, amb una deficient connectivitat entre aquests i amb mancances de senyalització i d'aparcament. Fins ara, el nombre de ciclistes que circulen per la ciutat és reduït. L'apartat de mobilitat i els reptes derivats d'aquest àmbit es troben detallats a l'ODS 11.

En l'àmbit industrial, el sector secundari té un pes important a Manresa; mentre que la indústria genera el 20,7% del PIB de l'economia de Catalunya, aquest sector genera al Bages el 36,4% del PIB. La població està sensi-

bilitzada amb què l'energia que s'utilitza sigui segura i es produeixi de forma sostenible. El polígon de Bufalvent, on operen gairebé 300 empreses, és el principal polígon industrial de la ciutat. L'Associació d'Empresaris de Bufalvent, a través del Programa Complementari de Modernització de Polígons, està engegant accions per **treballar en la generació d'energia de forma sostenible i vetllar per l'estalvi energètic**. En aquest polígon també s'ha detectat l'oportunitat d'aprofitar el calor residual generat per l'abocador i/o altres punts de la ciutat per tal de subministrar energia al polígon i més enllà, la qual està en fase d'estudi de viabilitat econòmica.

Referències

L'article 6 de la **Llei 24/2015, del 29 de juliol**, de mesures urgents per afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica estableix la defensa jurídica per evitar la pobresa energètica dels col·lectius vulnerables.

El tercer punt de la línia 3.1 *Excel·lència i referència en tecnologia digital sostenible* del **Pla industrial del Bages, aprovat al 2017**, és una aposta decidida de la comarca per l'economia circular i el consum eficient d'energia.

En l'apartat 1.3. Fer de Manresa una ciutat més sostenible del **Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 - 2023** s'especifica el propòsit d'impulsar la transició energètica i aplicar mesures per mitigar els efectes del canvi climàtic, així com millorar l'eficiència en el consum energètic i promoure la instal·lació de sistemes d'autogeneració d'energia a la ciutat.

Agents

Ajuntament de Manresa: Medi Ambient, Serveis Socials, Habitatge, Mobilitat, Urbanisme, Salut i Ensenyament.

Aliança contra la Pobresa Energètica de Manresa: És una organització que pressiona les administracions públiques per tal que actuïn de forma diligent davant dels casos de pobresa energètica.

Associació d'Empresaris Bufalvent: És una associació que té com a objectiu ser un únic òrgan de representació del polígon d'activitat econòmica Bufalvent. L'associació promou activitats que comporten el foment, desenvolupament, conservació, seguretat i millora del polígon.

Bus Manresa: És el servei urbà de transport regular de la ciutat de Manresa. La xarxa de transport urbà de Manresa compta amb vuit línies urbanes que cobreixen el municipi.

Eurecat Manresa: Com a centre multidisciplinari i multisectorial, que es dedica a millorar la capacitat tecnològica d'empreses mitjançant la transferència de tecnologia, té relació amb la indústria, la sostenibilitat, la nutrició o la salut.

FAVM: És la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa, una entitat que busca col·laborar en l'assoliment de tots ells a través d'accions concretes.

UPC Manresa: És una universitat especialitzada en enginyeries, que dona servei al teixit empresarial i industrial de Manresa, del Bages i de la Catalunya Central, capacitada per fer assessorament sobre energia neta.

Fites

Rehabilitar els pisos i edificis vells millorant l'aïllament tèrmic i potenciar l'ús d'energies renovables, per reduir-ne el consum energètic i millorar-ne la sostenibilitat.

Potenciar models d'edificació i d'ús de l'espai que siguin més eficients energèticament, i impulsar una arquitectura verda en les noves construccions que redueixi al mínim les necessitats de climatització artificial i el consum energètic d'energies fòssils.

Incentivar la producció neta d'electricitat mitjançant energies renovables com és el cas de les plaques i les calderes solars, i especialment als edificis públics.

Facilitar la transició de la indústria tradicional vers la indústria 4.0, un model de producció que es caracteritza per l'optimització dels recursos i la maximització de l'eficiència energètica.

Promoure l'economia circular en l'àmbit energètic.

Fomentar l'autoconsum d'energia.

Augmentar l'eficiència de l'enllumenat públic i reduir la contaminació lumínica.

Estalviar electricitat dels llums dins dels edificis públics quan no s'utilitzin durant la nit.

Assolir la plena sobirania energètica.

Elaborar un pla de transició energètica.

Fomentar un transport públic energèticament eficient i net.

Promoure un canvi d'hàbits de la població per reduir la demanda energètica.

Micròfon obert

Caldria que els blocs de pisos nous tinguessin plaques solars i que als vells els hi possessin.

Estudiant, 13 anys

És innecessari tanta il·luminació nadalenca.

Estudiant, 14 anys

Aconseguir la plena sobirania energètica; que Manresa sigui capaç de generar tota la energia que consumeix, i que aquesta s'obtingui de fonts renovables.

Home, 47 anys

Sostenibilitat energètica i desaparició de residus.

Dona, 58 anys

Transport públic totalment elèctric amb fonts d'energia renovable.

Home, 63 anys

ODS 08

Treball digne i creixement econòmic

Promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva, i el treball digne per a totes les persones

L'economia bagenca és ben sensible als cicles econòmics. Històricament, en èpoques de crisi econòmica, a la comarca es destrueixen més llocs de treball que a Catalunya i, en èpoques de bonança econòmica, es creen més llocs de treball al Bages que no pas al Principat. És per això que l'ocupació i l'atur registren grans fluctuacions a Manresa. Es considera plena ocupació aquella situació en la qual la taxa d'atur es troba per sota del 5%; el mercat laboral manresà, igual que el marc laboral català, es troba **lluny del llindar de la plena ocupació** per ser la taxa d'atur registral de la ciutat el **16,1% el maig del 2021**, un 0,3% més respecte el maig del 2020, i un **3% més respecte el maig del 2019**, abans de la pandèmia.

Deixant de banda l'objectiu de la plena ocupació, es detecta una problemàtica que és present en tot el teixit econòmic del país: la **important presència de feines precàries**. La precarietat laboral es caracteritza per salaris baixos, inseguretat laboral, horaris

extensos, incertesa i manca de representació col·lectiva. La precarietat laboral acostuma a estar relacionada amb el treball a mitja jornada i el treball temporal. La població que forma part del col·lectiu dels ocupats en precari, sovint sense formació, es caracteritza per tenir unes necessitats econòmiques immediates i això els impedeix poder rebutjar cap oferta de treball encara que aquesta tingui unes condicions desfavorables. Aquesta **precarietat laboral afecta més la població jove, les dones, la població immigrada i les persones amb algun tipus de discapacitat**, també a Manresa. Mentre que el 86,1% dels contractes laborals registrats a Catalunya al llarg de l'any 2020 eren de caràcter temporal, el 90,2% dels 29.200 contractes registrats a Manresa durant l'any 2020 han estat temporals. Pel que fa a les persones amb discapacitats, la comarca compta amb la fundació AMPANS, que treballa activament per la inserció social i al món laboral d'aquest col·lectiu. D'altra banda, la legislació

obliga les empreses de més de 50 treballadors a destinar un 2% de la seva plantilla a persones amb discapacitats. Per la seva banda, l'Oficina Tècnica Laboral de Manresa vetlla per la inserció laboral d'aquelles persones amb un trastorn de salut mental, sovint més invisibilitzades encara i amb més dificultats per accedir al mercat laboral que les persones amb un grau reconegut de discapacitat física o mental.

Pel que fa al col·lectiu jove, la població de Manresa es beneficia d'una iniciativa europea anomenada **Garantia Juvenil**, adreçada a joves que ni estudien ni treballen, per facilitar el seu accés al mercat laboral. A Catalunya, el programa el gestiona el Servei d'Ocupació de Catalunya, en col·laboració amb entitats públiques i privades del territori.

Manresa gaudirà d'un creixement econòmic inclusiu i garantirà un treball decent per a tothom el dia que es registri plena ocupació sense precarietat laboral i sense discriminació

ni desigualtats salarials per edat, sexe, origen o discapacitats.

En aquest sentit, l'actuació de les empreses de la ciutat hi té molt a veure. La Responsabilitat Social Corporativa (RSC), també anomenada Responsabilitat Social de les Empreses (RSE), és el compromís de l'organització envers les necessitats dels seus grups d'interès en els diferents àmbits (laboral, acció social, medi ambient, clientela i entitats proveïdores, i bon govern i transparència), per mitjà d'una implicació voluntària i solidària més enllà d'allò que estableix la legislació vigent. Cal fomentar aquesta responsabilitat en les empreses de l'entorn. **La promoció d'iniciatives d'economia social i solidària** que es duu a terme des de fa uns anys des de l'Ajuntament de Manresa i des de l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central, que depèn de la Generalitat, també és una bona manera de garantir aquesta responsabilitat social de les empreses.

Un altre paràmetre sensible sobre la seguretat dels llocs de treball és l'accidentalitat. Les millores que es registren en aquest aspecte són constants. Les organitzacions sindicals sempre **han estat sensibles amb els**

riscos laborals i, a dia d'avui, les patronals també ho estan. El nombre d'accidents laborals ha disminuït constantment des de l'any 2000 al 2020 en el teixit productiu del Bages passant d'una mitjana anual de 4.607 accidents en jornada de treball amb baixa entre els anys 2000 i 2010, a una mitjana de 2.181 accidents en jornada de treball amb baixa entre els anys 2011 i 2020.

El creixement econòmic sostingut, si és possible, passa indefectiblement per la innovació en la seva accepció més àmplia i, en aquest sentit, passa per un teixit productiu que **inverteixi en investigació, desenvolupament i innovació**. En aquest sentit, un parell d'aspectes juguen a favor de l'economia bagenca. Per una banda, el Bages disposa del prestigiós centre de recerca tecnològica Eurecat Manresa, procedent de la fusió del Centre Tecnològic de Manresa amb Eurecat, que es dedica a millorar la capacitat tecnològica d'empreses, mitjançant la transferència de tecnologia. I per altra banda, el teixit productiu de la comarca es caracteritza per la seva diversificació, la qual cosa el dota d'una major robustesa enfront de les fluctuacions econòmiques.

Un dels nous filons d'ocupació de Manresa ve donat per la creixent activitat turística que està experimentant la ciutat des de fa uns anys, reforçada per la **posada en marxa del projecte Manresa 2022**, al voltant de la figura de Sant Ignasi de Loiola, qui fa gairebé 500 anys, el 1522, va tenir una experiència transformadora a la ciutat que el va portar a escriure els famosos Exercicis Espirituals i a fundar la Companyia de Jesús. A partir del **Camí Ignasià**, que va de Loiola a Manresa, i al voltant del patrimoni ignasià de la ciutat, aquest producte turístic s'afegeix a altres actius turístics locals ja existents. De resultes, cada any han anat augmentant les visites registrades als punts turístics, les pernoctacions i l'oferta enogastronòmica de la ciutat, només aturades pel confinament del 2020, i reduïdes en l'actual escenari de restriccions per la pandèmia. Aquest projecte pretén **promoure un turisme sostenible, cultural i religiós**, no pas un turisme de masses, i que permeti desestacionalitzar la demanda de serveis turístics a la ciutat en moments puntuals i a l'estiu. Aquest tipus d'activitat hauria de garantir la qualitat de l'oferta i de l'ocupació generada, però encara és aviat per veure'n els resultats.

Referències

A l'Eix 1: Econòmic, laboral i formatiu, del **Pla d'Acció per a la Inclusió Social 2018 - 2022** de l'Ajuntament de Manresa, es defineix l'objectiu de promoure polítiques de millora dels recursos de la renda del conjunt de la ciutadania, que facilitin la cobertura de necessitats bàsiques, a través de la consolidació d'un mercat de treball inclusiu, sostenible i capaç de generar ocupació de qualitat, així com afavorir el desenvolupament formatiu per tal de facilitar la igualtat d'oportunitats i la millora del benestar de les persones.

El segon eix d'actuació del **Pla de Projectió exterior de Manresa 2015 - 2022**, foment del turisme, és una aposta per potenciar la figura de Sant Ignasi per crear un producte turístic amb projecció internacional.

En l'apartat 2.3. Fomentar l'activitat empresarial, la creació d'ocupació de qualitat i la millora de l'ocupabilitat de les persones del **Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 - 2023** es fixa la voluntat de treballar per desenvolupar nous sectors econòmics i activitats empresarials amb potencial generador d'ocupació, afavorir l'ocupabilitat de les persones i donar suport a l'economia social.

En el **Pla per a la Reconstrucció Social i Econòmica** apareixen diverses accions encaminades a crear una ocupació digne i a fomentar el creixement econòmic de la ciutat, a partir d'accions com la prioritització del col·lectiu dels joves en les polítiques d'ocupació, la creació d'ocupació sostenible i de qualitat, la contractació de nous plans d'ocupació, la creació de tallers d'accions prelaborals...

Agents

Ajuntament de Manresa: Promoció Econòmica, Ensenyament, Serveis Socials, Joventut i Igualtat de Gènere.

AMPANS: És una fundació que treballa per promoure l'educació, la qualitat de vida i la plena inclusió de les persones amb discapacitat intel·lectual, malaltia mental o en situació de vulnerabilitat.

Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central: és un nou espai de trobada i coordinació que neix amb l'aposta clara d'impulsar l'economia social i cooperativa en aquest territori, a iniciativa del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat. En formen part set cooperatives, i també hi participa l'Ajuntament de Manresa i altres ajuntaments de la comarca.

CEDEM: És un centre municipal de serveis a les empreses i a l'emprenedoria, i de foment del cooperativisme i l'economia social i solidària. Ofereix cursos i assessorament col·lectiu i individual a empreses, persones emprenedores i cooperatives socials.

Centre d'Iniciatives per a l'Ocupació (CIO): És el servei d'ocupació de l'Ajuntament de Manresa, que atén persones que es troben en situació d'atur o que volen millorar la seva situació laboral. El CIO, a més, ofereix suport al teixit productiu local a l'hora de cobrir vacants laborals i formalitzar plans de formació.

FAVM: És la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa, una entitat que busca col·laborar en l'assoliment de tots ells a través d'accions concretes.

Fundació Turisme i Fires de Manresa: És un ens de gestió pròpia de l'Ajuntament de Manresa que promou i gestiona l'activitat turística municipal i col·labora amb les iniciatives privades en aquest sector. Gestiona l'Oficina de Turisme de Manresa, el Centre d'Acollida de Pelegrins del Camí Ignasià i de Sant Jaume, i el Centre d'Interpretació Manresa 1522, la Ciutat d'Ignasi.

Gremi d'Hosteleria del Bages: És una associació d'empresaris que vetlla i defensa els interessos d'aquests, desenvolupa iniciatives i promou projectes per dinamitzar el sector i el territori.

Oficina Tècnica Laboral (OTL): és un servei impulsat des de la Diputació de Barcelona i implementat al Bages pel CIO i pel projecte Mosaic, que ofereix acompanyament i suport a la inserció laboral d'aquelles persones amb un trastorn de salut mental en tractament medicosanitari i que estan motivades per accedir al món laboral. També preveu accions dirigides a l'empresa, sobretot en l'assessorament en temes de contractació, anàlisi de llocs de treball i acompanyaments durant la contractació laboral.

Patronals: Són associacions empresarials que defenen els seus interessos econòmics i socials.

Servei d'Ocupació de Catalunya: és l'agència pública catalana de treball.

Sindicats CCOO i UGT: Són els sindicats amb major part d'afiliats i recursos del Bages i vetllen per la defensa dels interessos econòmics i socials dels treballadors de la comarca.

UPC Manresa: És una universitat especialitzada en enginyeries que treballen per contribuir al creixement econòmic i per assolir un treball digne a través de l'educació.

Fites

Garantir l'accés al mercat laboral a tota la població activa, i reduir la precarietat laboral i les desigualtats salarials que pateixen determinats col·lectius de la ciutat (joves, dones, població immigrada, persones amb discapacitats).

Prioritzar la lluita contra la desocupació estructural i l'atur de llarga durada.

Reduir el nombre de persones que abandonen de forma prematura els estudis i, reduir també el nombre de joves que ni estudien, ni treballen.

Garantir la formació laboral necessària per a tothom qui ho necessiti. Fomentar plans d'ocupació destinats a població en risc d'exclusió, amb especial èmfasi en la població amb discapacitats funcionals.

Implementar el salari mínim de ciutat a l'Ajuntament a empreses municipals, fundacions públiques i a les concessions administratives, i establir criteris de compliment del salari mínim en els contractes d'obres i en les subcontractacions.

Impulsar iniciatives d'economia social i solidària a Manresa, i promoure la contractació municipal i privada d'aquest tipus d'empreses.

Promoure projectes i iniciatives de turisme sostenible.

Vetllar per la recuperació del mercat laboral post Covid.

Garantir un major assessorament a persones emprenedores.

Micròfon obert

Que tothom tingui l'oportunitat d'aconseguir una feina digna.
Estudiant, 12 anys

Facilitar als emprenedors la tramitació dels seus futurs negocis, tenint en compte les dificultats actuals per muntar una empresa.
Dona, 47 anys

Més cursos per encaminar les persones al món laboral i més xerrades pels emprenedors.
Dona, 68 anys

Facilitar la tramitació de papers als nouvinguts perquè puguin tenir una feina digna.
Dona, 67 anys

ODS 09

Indústria, innovació i infraestructura

Construir infraestructures resilents, promoure la industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació

La indústria té una presència de pes en el teixit productiu de Manresa; mentre que el 20,7% del PIB de Catalunya procedeix del sector secundari, aquest percentatge és del 36,4% a la comarca del Bages. De fet, la unitat funcional que componen Manresa i part de la comarca és la cinquena en tot l'Estat espanyol quant a proporció d'ocupació a la indústria (20,7%), segons dades de l'INE del 2020.

Durant la revolució industrial, les indústries cercaven per la seva ubicació indrets propers als cursos d'aigua per poder aprofitar la força motriu dels rius per tal de generar el moviment de la maquinària; és per això que molta indústria es va instal·lar a la vora dels rius Cardener i Llobregat. El sector secundari bagenc es caracteritza per la seva diversificació i registra presència en sectors com la indústria extractiva, la indústria alimentària, el tèxtil o el metall. El fort pes que la indústria manté dins el teixit productiu de la ciutat, o per extensió, de la comarca, fa que les apos-

tes que es fan en el territori pel sector secundari siguin fermes. I, en aquest sentit, es vol que el territori disposi d'una indústria neta, tecnificada, eficient i que generi un alt valor afegit. Un exemple d'impuls de la indústria sostenible i neta és el projecte de **simbiosi industrial** que es porta a terme al polígon de Bufalvent i que s'emmarca en l'economia circular, en tant que mitjançant aquest programa es pretén aprofitar els residus que generen algunes indústries de la zona per elaborar nous productes, en el mateix polígon, i ara també interactuant amb altres polígons del territori (veure l'ODS 11).

Tanmateix, la pandèmia ha afectat negativament el teixit productiu de la ciutat. S'estima que la **facturació del teixit empresarial** bagenc de l'any 2020 s'ha rebaixat en 613,1 milions d'euros **(-9,3% respecte a l'any 2019)**. L'impacte ha sigut negatiu en els 4 grans sectors de l'economia, però sobretot en la **indústria (47,9% de l'impacte)** i el **sector serveis (41,8%)**.

En el marc del sector primari, les indústries extractives són les que més han patit; en el sector secundari, la **indústria del metall** ha estat la més afectada; per últim, el sector serveis també ha patit sobretot els àmbits del **comerç a l'engròs, la venda i reparació de vehicles de motor, l'hostaleria i el transport i emmagatzematge**.

A Manresa **han desaparegut 194 comptes de cotització**, que serien més o menys equivalent a empreses **(-7%**, aproximadament), si es compara el 3r trimestre de 2020 amb el 3r trimestre del 2019. Tot i que el sector serveis presenta un menor descens relatiu que altres sectors, l'impacte en termes de tancaments d'empreses és el més elevat (amb una pèrdua de 150 empreses).

El major dèficit que presenta Manresa en el camp de les infraestructures és en l'àmbit del transport ferroviari, per ser aquesta una infraestructura de gran demanda que està totalment obsoleta. El nivell de quali-

tat que ofereix el servei de comunicació per tren, tant a ponent com a la capital, Barcelona, és d'època remota. Per unir els 100 quilòmetres que separen Manresa de Lleida, cadascun dels dos trens diaris que fa aquest recorregut triga gairebé dues hores per fer el trajecte. Per unir Manresa amb Barcelona es disposa d'una major freqüència de trens, però aquests dediquen una hora i vint minuts en cobrir els 60 quilòmetres que separen la capital del Bages de la capital de Catalunya.

A Manresa **no es disposa d'un servei bàsic gratuït a internet.**

És per aquest motiu que l'accés a internet a la ciutat no és universal i està subjecte al fet que els usuaris puguin sufragar un import que pels col·lectius més vulnerables no resulta menor. Les úniques alternatives per part de les persones amb menys recursos econòmics de connectar amb internet passen per utilitzar la xarxa de punts d'accés a internet que es van posar en marxa com a acció derivada del Pla Estratègic per a la Societat de la Informació: centres cívics (Selves i Carner, Joan Amades), Casal de les Escodines, Casino, Ateneu, Biblioteca del Conservatori de Música i FUB, on es disposa d'ordinadors amb connexió a internet.

També es pot accedir a la xarxa wifi d'algun equipament públic com el Casino, l'Ateneu, la FUB o el wifi d'algun local comercial. A la via pública, hi ha accés al Passeig Pere III, des de la plaça Sant Domènec fins a Crist Rei. Aquest tram s'ampliarà properament a partir d'una subvenció europea anomenada WIFI4EU.

Igualment, el desplegament de l'**estructura tècnica dels operadors de telefonia mòbil** hauria de tenir en compte criteris d'eficiència, però també de salut de les persones, ja que no s'ha demostrat que les ones que emeten les antenes de telefonia siguin innòcues.

La **fibra òptica** va començar a arribar en una primera fase a alguns polígons industrials, però poc a poc s'ha anat implantant a bona part de la ciutat de la mà de les operadores de fibra, que tanmateix prioritzen les zones on és menys costós arribar-hi i on hi ha un major nombre d'usuaris potencials, de manera que alguns llocs més aïllats i amb menys densitat de població o menys nivell de renda no es disposa de servei de fibra. Actualment es calcula que aproximadament el 20% del municipi encara no disposa d'infraestructura de fibra òptica.

Manresa disposa d'un **Campus Universitari** que ha anat creixent els darrers anys, format per UPC Manresa, UManresa-FUB, UOC i la Biblioteca del Campus Universitari de Manresa, que gestiona l'Observatori de la Recerca de la Catalunya Central. UPC Manresa ofereix formació i recerca en l'àmbit tecnològic, fa transferència de tecnologia i properament obrirà el seu FabLab, anomenat TechLab. UManresa-FUB fa formació empresarial, de salut i d'educació, i compta amb grups de recerca en l'àmbit de l'educació (on també participa la UOC), simulació i salut. També impulsa el CISARC, que és un espai de

simulació pels estudiants i obert a les empreses, i desenvolupa el projecte Lab 0_6, un centre de descoberta, recerca i documentació destinat a l'educació científica en les primeres edats.

Pel que fa al **capital humà**, esmentat a l'ODS 4, un terç de la població té almenys estudis secundaris, i entre la població de més de 21 anys, una cinquena part (20,4%) compta amb estudis universitaris.

Un exemple d'**innovació social de base tecnològica** a Manresa és el que s'està impulsant al barri de les Escodines, com a part del seu pla de desenvolupament comunitari. Es tracta d'un **LivingLab** consistent a recollir les propostes innovadores dels ciutadans respecte la cultura, el patrimoni, el turisme, la memòria, la cocreació i les tecnologies, en un entorn d'experimentació real en el marc de la vida quotidiana dels veïns i veïnes del barri, enfocant a la creació de productes 3D pel foment i la promoció turística de la ciutat.

Un altre exemple n'és el projecte **PECT BAGESS**, una iniciativa publicoprivada per impulsar un clúster de salut i atenció social digital que generi noves oportunitats de negoci i creixement empresarial a la comarca, a la vegada que millori l'atenció socio sanitària a la dependència i la cronicitat entre la població. El projecte és liderat per l'Ajuntament de Manresa i és compartit per diverses entitats que operen a la comarca en l'àmbit socio sanitari, amb el suport de la Generalitat de Catalunya (veure l'ODS 10).

Referències

El Pla Industrial del Bages aprovat el 2017 té per missió dotar dels instruments i les estructures necessàries per reforçar les capacitats de la indústria del territori i, al mateix temps, potenciar la seva diversificació i apostar per nous sectors emergents d'alt valor afegit.

El primer eix d'actuació del **Pla de Projecció exterior de Manresa 2015 - 2022**, (emprenedoria, ocupació i creixement empresarial) concretament els programes 1.1 i 1.2: Innovació, desenvolupament i internacionalització empresarial i foment de l'associacionisme, contempla mesures d'innovació als polígons industrials.

El programa 1.1 del darrer **Pla Estratègic de Manresa 2015**, tenia la missió de crear un nus ferroviari potent i de qualitat per l'articulació de la comarca i la connexió amb l'àrea de Barcelona.

En l'apartat 2.3. Fomentar l'activitat empresarial, la creació d'ocupació de qualitat i la millora de l'ocupabilitat de les persones del **Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 - 2023** s'especifica el propòsit per desenvolupar nous sectors econòmics i activitats empresarials amb potencial generador d'ocupació, desenvolupar nous espais on desplegar activitat econòmica industrial i millorar-ne els existents, així com fer créixer Manresa com a ciutat universitària, de recerca i innovació.

En el **Pla per a la Reconstrucció Social i Econòmica** hi consten accions dirigides a la consecució dels reptes d'aquest ODS, a partir d'accions com la creació de l'Oficina de Suport al Comerç, Autònoms i PIMES.

Agents

Ajuntament de Manresa: Promoció Econòmica i Informàtica.

ACCIÓ - Itinerari Innovar per Créixer: és un servei que s'ofereix a les empreses amb l'objectiu d'acompanyar a crear o consolidar el seu propi model d'innovació.

Associació d'Empresaris de Bufalvent: És un òrgan de representació que promou activitats, obres i serveis que comporten el desenvolupament del polígon. Les bones pràctiques de l'associació fa que s'intenti replicar el model d'associacionisme a d'altres polígons d'activitat econòmica de la ciutat.

Cambra de la Propietat Urbana de Manresa i el Bages: Exerceix la representació i defensa dels interessos dels propietaris d'im-

mobles per ajudar-los a resoldre qüestions jurídiques, tècniques o administratives.

Campus Universitari de Manresa: format per UPC Manresa, UManresa-FUB, la seu a la Catalunya central de la UOC, la Biblioteca del Campus Universitari de Manresa i l'Ajuntament de Manresa.

Consell Comarcal del Bages: òrgan administratiu comarcal i de representació de tots els municipis de la comarca.

Eurecat Manresa: És un centre que es dedica a millorar la capacitat tecnològica d'empreses, mitjançant la transferència de tecnologia.

Fibracat: és una operadora local privada de telecomunicacions local que ha promogut la implantació de fibra òptica a la ciutat.

Guifibages: És una entitat sense ànim de lucre conformada per una associació d'usuaris que té com a principal objectiu la promoció de la xarxa de comunicacions oberta, lliure i neutral.

Patronals: Són associacions empresarials que defensen els seus interessos econòmics i socials.

Sindicats CCOO i UGT: Són els sindicats amb major part d'afiliats i recursos del Bages i vetllen per la defensa dels interessos econòmics i socials dels treballadors de la comarca.

Fites

Aconseguir que el teixit productiu manresà sigui sostenible i s'internacionalitzi.

Fomentar la Indústria 4.0, entesa com una nova manera d'organitzar els mitjans de producció per adaptar-se més a les necessitats i assignar d'una manera més eficaç els recursos fent un ús intensiu de les telecomunicacions i tecnologies punteres.

Promoure més iniciatives d'economia circular industrial a Manresa.

Incentivar la reducció de CO2 a les indústries.

Afavorir la simbiosi industrial per aprofitar els excedents de calor a través d'una xarxa de calor.

Promoure la recerca i la transferència de coneixement que porten a terme les universitats, el centre tecnològic Eurecat, els centres sanitaris, les empreses i altres institucions públiques i privades de la ciutat

Impulsar els FabLab i desenvolupar projectes d'innovació social.

Dissenyar i proporcionar eines, espais i moments per facilitar les trobades i reunions, físiques i virtuals, de persones per tal d'obtenir processos d'innovació a través de la cocreació i la participació.

Fer un desplegament racional de l'estructura tècnica dels operadors de telefonia mòbil, tenint en compte criteris d'eficiència, però també de salut de les persones.

Fer un desplegament racional de fibra òptica, per no deixar ningú enrere en l'accés ràpid a internet.

Proveir a tota la ciutadania d'un servei d'accés bàsic a internet gratuït i ampliar les zones wifi gratuïtes a places públiques i altres zones concretes d'afluència de públic, com ara la zona universitària.

Vetllar per disposar d'unes infraestructures ferroviàries que uneixin Manresa amb Barcelona i Lleida de forma eficient i segura.

Micròfon obert

Incentivar el creixement empresarial, millorant l'estat dels polígons per atraure noves empreses.

Home, 67 anys

Els trens de Manresa haurien de ser més segurs i més eficients.

Estudiant, 12 anys

Fer fora les indústries contaminants.

Home, 25 anys

ODS 10

Reducció de les desigualtats

Reduir les desigualtats en i entre els països

En un món on, fins al moment, hi ha recursos suficients perquè tota la població mundial visqui amb dignitat, **no para d'augmentar el nombre de persones que viuen al llindar de la pobresa**, tant al nord com al sud. La pandèmia provocada pel Covid-19 no ha fet sinó agreujar aquestes desigualtats a tot el planeta, entre països i dins els propis estats, especialment pel que fa a l'accés desigual als recursos sanitaris i a la protecció social.

Manresa vol formar part d'aquelles ciutats que treballen per aportar solucions que redueixen les causes generadores de desigualtats i vol avançar cap a un model de ciutat que faci possible un món més just, més lliure, més sostenible i en pau.

La finalitat és fer de Manresa una **ciutat diversa, inclusiva i solidària**, on totes les persones (infants, joves, dones i homes de totes les edats i condicions) puguin accedir als mecanismes de desenvolupament humà i inserció en xarxes socials que els hi permetin portar a terme els seus projectes vitals en condicions de

màxima llibertat i igualtat, tot afeblint les relacions de dominació i dependència, en un marc generador d'autonomia, fraternitat i reconeixement de totes les diferències.

Les rendes mínimes d'inserció, que actualment s'han convertit en la renda garantida, tenen una especial presència a la ciutat. Manresa concedeix **54,9 rendes mínimes d'inserció per cada 1.000 habitants**, alçant-se com el municipi de la xarxa Perfil de la Ciutat, composta per quinze ciutats mitjanes de Catalunya, amb més rendes mínimes d'inserció atorgades. La segona ciutat que més rendes mínimes d'inserció atorga, Badalona, en registra 27,7 per cada mil habitants. I municipis com Barberà del Vallès i Cerdanyola del Vallès tan sols n'atorguen 5,1 i 5,2 rendes mínimes d'inserció, respectivament. Malgrat la robustesa del valor, cal relativitzar la interpretació que se'n pot derivar. Aquest indicador no es pot prendre com a mesurador de la pobresa de la ciutat ja que els factors que intervenen en la transferència de l'ajut van

bastant més enllà del còmput estricte de persones en situació econòmica vulnerable.

Les desigualtats són també presents en l'**àmbit escolar**. Per una banda, en l'escolarització obligatòria, que s'estén des dels 6 fins als 16 anys, continuen havent molts nens i nenes que necessiten el suport econòmic de l'administració pública per tal de poder-se equiparar, en els nivells mínims, amb la resta de companys. Durant el curs 2017-2018 a Manresa hi havia un total de 10.856 alumnes distribuïts al llarg dels diversos cursos de l'escolarització obligatòria. Existeixen escoles d'alta complexitat on el nombre d'alumnes perceptors d'ajuts a l'escolarització és ben elevat. **En una d'aquestes escoles, el 81% dels alumnes percep ajuts a l'escolarització**. Això es tradueix en el fet que no tots els nens i nenes poden participar ni en les excursions impulsades pels centres ni accedir a activitats extraescolars. Aquest fet impedeix que tots els nens i nenes de Manresa puguin accedir al mateix nivell d'educació. De fet, encara que es facin

esforços per cobrir els costos, es percep una dificultat per adherir als infants a les activitats programades, ja que sovint no se senten representats ni amb el tipus d'activitats ni amb la manera com es desenvolupen.

Una iniciativa de lluita contra les desigualtats i l'exclusió infantil existent a Manresa és el programa **Invulnerables**, compartit amb altres sis ciutats catalanes, i impulsat per una aliança entre la Generalitat de Catalunya i algunes institucions privades.

Un altre problema que pateix la ciutat en l'àmbit escolar és la **segregació d'alumnes per raons socioeconòmiques i d'origen**, sobretot a l'etapa de primària, que és on hi ha més oferta de centres i, per tant, més opcions per triar. Però també es dona, en menor mesura, a l'etapa secundària. Hi ha uns quants centres que concentren bona part dels infants i joves amb més necessitats econòmiques i socials, sovint de famílies immigrades, mentre que altres centres tenen menys alumnes en situació de vulnerabilitat de la que els tocaria proporcionalment. Un motiu és la **concentració d'aquesta població amb més dificultats en determinats barris** i zones de la ciutat, la qual cosa afavoreix la seva concentració en determinades escoles properes a la zona de residència, però ni tan sols això explica per si sol l'elevada segregació escolar que es dona a la ciutat. Les desigualtats en l'àmbit escolar es tracten també a l'ODS 4: Educació de qualitat.

Aquests dos factors (dificultat

d'accés de determinats alumnes a activitats educatives de pagament i segregació escolar), juntament amb factors familiars, culturals i de l'entorn social específic que envolta cada infant, adolescent i jove, **són obstacles importants per garantir la igualtat d'oportunitats i reduir la desigualtat** de resultats en la trajectòria vital de la població manresana.

Les **desigualtats en la població jove** fan referència a les dificultats amb què es troba aquest col·lectiu per accedir a formació superior i per emancipar-se (difícil accés a l'habitatge, precarietat laboral, etc.), i també per l'accés a la cultura i al lleure, depenent de factors no només econòmics, sinó també familiars i educatius.

La **gent gran** té un pes rellevant en l'estructura demogràfica de la ciutat; el 3,8% de la població manresana té 85 anys o més i es preveu un increment del nombre de persones que conformen aquest col·lectiu durant els propers anys. Per tant, s'ha de tenir en compte la futura adaptació dels serveis destinats a fer que les persones grans puguin viure amb dignitat i benestar els últims anys del cicle vital. És especialment delicat el perfil de les dones que han treballat tota la vida en l'àmbit de la llar i de la cura de familiars, en el negoci familiar o en l'economia submergida. Les **pensions d'aquestes dones són ben reduïdes** (veure ODS 5, sobre igualtat de gènere). La **soledat** és una altra pedra de toc que ataca amb especial vehemència en els darrers

anys de vida; moltes persones disposen de xarxes relacionals febles i amb poques eines per poder teixir-ne de noves. Aquest fenomen s'ha vist agreujat per la pandèmia, i només entre el col·lectiu de gent gran, sinó també entre els joves emancipats. Aquí és important el paper de l'administració i del teixit social per garantir una bona **xarxa social i assistencial**, sobretot al col·lectiu de gent gran de la ciutat, tenint en compte també les desigualtats socioeconòmiques, de salut i culturals que existeixen en el si d'aquest col·lectiu i fent els esforços necessaris per reduir-les, alhora que es promoguin activitats de lleure i de realització personal adaptades a cada situació, per garantir una vellesa digna i satisfactòria per a tothom, com en la resta d'etapes de la vida. A l'ODS 9 es parla del projecte PECT BAGESS, una iniciativa de diversos ens de salut i social de la comarca que s'està duent a terme per millorar l'assistència en salut i social a les persones grans amb dependència i cronicitat.

També cal fer menció a un eix de desigualtat que ateny a un col·lectiu que malauradament està fortament invisibilitzat; es tracta de les persones que presenten algun tipus de **discapacitat**. A Manresa, el 2020, el 8,8% de la població tenia el reconeixement legal del grau de discapacitat; un valor 1,1 punts percentuals superior al registrat en el conjunt de Catalunya. D'entre les persones amb una discapacitat reconeguda, el 52,9% són dones i el 47,8% homes. També cal tenir en compte aquelles

persones que tenen algun tipus de trastorn sense reconeixement de grau, especialment quan parlem de trastorns mentals. Si bé existeix una certa sensibilització per cobrir les necessitats de la gent gran i també existeix una certa sensibilització per cobrir les necessitats de les persones amb discapacitats, les **necessitats de serveis que requereixen les persones d'una edat avançada que presenten algun tipus de discapacitat** no queden, de cap de les maneres, ben cobertes.

La **població immigrada de Manresa també pateix, en major mesura que la resta de ciutadans, la desigualtat i l'exclusió social**. Es tracta d'un col·lectiu vulnerable per la major incidència en ell de l'atur, la precarietat laboral, les males condicions de l'habitatge, la pobresa energètica, la manca de formació i la major feblesa de la seva xarxa familiar i social. Bona

part d'aquesta població es concentra en el Centre Històric de Manresa, en habitatges precaris i energèticament poc eficients, i els infants es concentren en les escoles públiques del barri, totes elles amb una taxa d'immigrants molt més alta que la de la resta d'escoles de la ciutat, propiciant 'guetos' que redueixen la igualtat d'oportunitats i de resultats d'aquestes persones i minven el grau d'inclusió social de la població manresana.

Les desigualtats per raó de gèneres es tracten a l'ODS número 5.

Un altra font de desigualtat és l'anomenada **fractura digital de la població, que es tracta en l'ODS número 9**.

Pel que fa a les **desigualtats entre països**, val a dir que Manresa és una de les primeres ciutats que va crear la **Regidoria de**

Cooperació, cosa que mostra la voluntat de contribuir des del món local per millorar les dinàmiques internacionals i la qualitat de vida de totes les persones, independentment del lloc d'origen. Una mostra concreta d'aquest compromís es la convocatòria anual de subvencions de Cooperació que donen suport a entitats de la ciutat que presenten projectes per enfortir els drets humans i reduir les desigualtats a diferents països del sud (veure l'ODS 16: Pau, justícia i institucions sòlides).

Una eina fonamental per reduir les desigualtats de tot tipus, però especialment les socio-econòmiques i culturals, és justament l'**accés universal a l'art i a la cultura** i la seva democratització entre la població, que esdevé subjecte passiu i actiu en la producció i oferta cultural (veure l'ODS 18, sobre Cultura).

Referències

L'objectiu de l'Eix 4: Relacional i Participatiu, del **Pla d'Acció per la Inclusió Social 2018 - 2022** de l'Ajuntament de Manresa, defineix donar valor a la participació i promoure el desenvolupament de les dimensions personal, familiar, social i comunitari com a eix vertebrador de la vida de la ciutat.

El segon punt de l'objectiu general número quatre del **Pla Local d'Infància i Adolescència de 2014 - 2017** exposa que cal garantir l'accessibilitat física a tots els infants a la ciutat, especialment per als discapacitats.

Anualment, es publiquen les bases de les subvencions de concurrència pública de Cooperació.

En l'apartat 3. Manresa, ciutat de trobada i acollidora del **Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 - 2023** s'especifica l'objectiu de treballar per impulsar una Manresa igualitària, combatre la segregació escolar i l'exclusió social i garantir la cobertura de les necessitats bàsiques. En el mateix Pla, a l'apartat 2.5.3. també exposa la voluntat de convertir Manresa en una ciutat compromesa amb les persones grans i amb el jovent.

En el **Pla per a la Reconstrucció Social i Econòmica** s'hi especifiquen un seguit d'accions que persegueixen la consecució dels reptes d'aquest ODS, amb la formulació de polítiques destinades a facilitar l'accés als serveis bàsics i essencials, treballar en la prevenció i atenció, garantir la igualtat d'accés a la cultura...

Agents

Ajuntament de Manresa: Serveis Socials, Joventut, Gent Gran, Immigració, Igualtat de gènere, Ensenyament, Promoció Econòmica i Cooperació.

AMPANS: És una fundació que treballa per promoure l'educació, la qualitat de vida i la plena inclusió de les persones amb discapacitat intel·lectual, malaltia mental o en situació de vulnerabilitat.

Càritas: és una entitat sense ànim de lucre dedicada a ajudar la població vulnerable i que també duu a terme un programa innovador de masoveria urbana, per promoure la rehabilitació d'habitatges per part de les persones en risc d'exclusió social, que després hi viuran en condicions de lloguer més assequibles que les que ofereix el mercat privat.

CEDEM: És un centre municipal de serveis a les empreses i a l'emprenedoria, incloent el cooperativisme i l'economia social i solidària. Ofereix cursos i assessorament col·lectiu i individual a empreses, persones emprenedores i cooperatives socials.

CAE: és una entitat sense ànim de lucre que ofereix formació i serveis de lleure.

Centre Cultural Islàmic de Manresa: És un espai on les persones islàmiques imparteixen classes d'àrab i castellà.

Centre d'Iniciatives per a l'Ocupació (CIO): És un centre d'ocupació de l'Ajuntament de Manresa que atén persones que es troben en situació d'atur o que volen progressar en el seu lloc de treball. El CIO, a més, ofereix suport al teixit productiu local a l'hora de cobrir vacants laborals i formalitzar plans de formació.

Consell Comarcal del Bages: òrgan administratiu comarcal i de representació de tots els municipis de la comarca.

Consell Municipal de Solidaritat: És un òrgan de participació ciutadana. Hi formen part dinou entitats i l'Ajuntament de Manresa.

Coordinadora de Jubilats de Manresa: És una entitat que duu a terme una sèrie d'accions dinamitzadores orientades a la gent gran de la ciutat.

Comunitat Sant Egidí: És una xarxa d'amistat i servei amb els més pobres, com ara els ancians que estan sols, els estrangers, els vagabunds, els infants i els adolescents.

CRTEA: El Centre de Recursos en TEA de la Catalunya Central són una entitat sense ànim de lucre dedicada a promoure el benestar i la qualitat de vida de les persones amb trastorn de l'espectre autista.

Escola Popular de Manresa: És una escola de reforç escolar per a infants que tenen mancances a nivell educatiu. L'escola es concentra en infants de les famílies que no poden pagar un professor particular i d'aquells que tenen dificultats en parlar l'idioma.

FAVM: És la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa, una entitat que busca col·laborar en l'assoliment de tots ells a través d'accions concretes.

INSHUTI: És una ONG solidària amb el poble de Ruanda que forma part del Consell Municipal de Solidaritat de Manresa.

Oficina Tècnica Laboral (OTL): és un servei impulsat des de la Diputació de Barcelona i implementat al Bages pel CIO i pel projecte

Mosaic, que ofereix acompanyament i suport a la inserció laboral d'aquelles persones amb un trastorn de salut mental en tractament medicosanitari i que estan motivades per accedir al món laboral. També preveu accions dirigides a l'empresa, sobretot en assessorament en temes de contractació, anàlisi de llocs de treball i acompanyaments durant la contractació laboral.

Servei d'Ocupació de Catalunya: és l'agència pública catalana de treball.

Entitats juvenils de Manresa.

Associacions i entitats populars de la ciutat.

Fites

Promoure la inclusió social i la igualtat d'oportunitats i resultats de la població en tots els àmbits, especialment dels col·lectius més vulnerables: persones grans i joves, dones, persones immigrades, famílies monoparentals, persones amb problemes de salut mental i persones amb algun tipus de discapacitat.

Vetllar per garantir l'aplicació de facto de la Llei de dependència.

Sensibilitzar envers la situació dels joves migrats tutelats i extutelats a la població, permetent-los que puguin tenir les mateixes oportunitats que la resta, i unes bones opcions de futur.

Augmentar les mesures per lluitar contra el racisme, per tal que ningú sigui tractat de forma diferent segons els seus orígens.

Posar en valor el col·lectiu de la gent gran, i potenciar un envelliment digne i actiu que permeti teixir xarxes de solidaritat.

Assegurar l'accessibilitat de qualsevol persona a la tecnologia, tingui l'edat que tingui.

Promoure l'accés a les activitats d'educació en el lleure, especialment per part d'infants i joves.

Micròfon obert

Una ciutat accessible per a tots els ciutadans, especialment per a les persones amb discapacitat.

Home, 61 anys

Que sense importar el color de la pell, tothom tingui les mateixes oportunitats per accedir a qualsevol lloc de feina.

Estudiant, 12 anys

Participació activa de l'Ajuntament en la integració als menors no acompanyats en la societat democràtica europea.

Dona, 37 anys

Facilitar la renovació de documents a la gent que ve de fora i mai ha treballat; i l'obtenció de la nacionalitat. Reducció en temps d'espera per a tràmits legals.

Home, 66 anys

Alineament institucional a la PAHC Bages (sense accions anti-capitalistes no es pot canviar les arrels de la injustícia social, econòmica i ambiental que pretenen buscar els ODS).

Home, 37 anys

Que la gent que ve de països en via de desenvolupament tinguin dret al permís de residència i una feina digna. I facilitats de convalidació de títols a la gent que vingui amb un títol des de qualsevol país del món.

Dona, 37 anys

Facilitar tràmits com renovació de documents als estrangers.

Home, 54 anys

Facilitar cursos d'idiomes a la gent que no sap parlar el català.

Dona, 57 anys

ODS

11

Ciutats i comunitats sostenibles

Aconseguir que les ciutats siguin inclusives, segures, resilients i sostenibles

Per percebre la facilitat que presenta Manresa en el desplaçament d'un barri a un altre en termes de temps tan sols cal fer un passeig per la ciutat. En línies generals es tracta d'**una ciutat compacta**, amb excepció de determinats barris com la Guia, els Comtals o Sant Pau. Les dues diagonals que es poden traçar unint els extrems del mapa de la trama urbana contínua de Manresa fan poc més de 3 quilòmetres: la distància entre la plaça del Mil·lenari i el final de la Pujada Roja és de 3,3 quilòmetres i la distància que separa el barri de la Balconada de Miralpeix és de 3,2 quilòmetres. De mitjana, l'àrea residencial per càpita és de 72,86 m², mentre que l'àrea urbana construïda per càpita és de 110,27 m². Els beneficis de les ciutats compactes són múltiples: impliquen una major eficiència de serveis, de consum energètic, de gestió del temps i, en definitiva, una major sostenibilitat, però també faciliten la cohesió social perquè disposen d'espais per a la sociabilitat on conflueixen persones amb un

marcat perfil heterogeni. La millor accessibilitat de la població a tots els serveis que ofereix la ciutat compacta garanteix un equilibri territorial entre el centre i la perifèria, i fa que es pugui parlar de Manresa com a **"ciutat dels 15 minuts"**.

Tanmateix, durant la pandèmia, la **densitat urbana ha estat un factor de major contagi**, i per això el model compacte de ciutat ha estat posat en dubte. Per compensar aquesta menor distància entre persones, s'han pres mesures encaminades a ampliar l'espai públic destinat als vianants, i s'ha vist la necessitat de tenir més espais exteriors als habitatges.

Tanmateix, el model compacte permet **connectar tots els barris de Manresa amb poques línies de busos urbans**. Tot i això, és un tipus de transport no gaire utilitzat pels manresans (4% dels desplaçaments totals) que costa, en la seva tarifa de bitllet senzill, dos euros (un euro si es compren 10 bitllets).

Tampoc assoleixen xifres gaire altes els desplaçaments a peu (23% del total), mentre que els desplaçaments en bicicleta són gairebé testimonials, tot i tractar-se d'una ciutat compacta amb distàncies assequibles a peu i en bici. També és cert que l'**accessibilitat i mobilitat en bicicleta i a peu** ve dificultada pels nombrosos pendents de la ciutat, construïda entre turons, i algunes mancances en la trama urbana, especialment al centre (manca de carrils bici interconnectats, algunes voreres estretes i en mal estat, amb obstacles per a cotxets i cadires de rodes, senyalització deteriorada en alguns casos, etc.).

En aquest sentit, caldria, per una banda, conscienciar la ciutadania dels beneficis personals i col·lectius en salut, medi ambient i ús de l'espai públic de desplaçar-se a peu, en bicicleta, en transport públic i, en menor mesura, en vehicles elèctrics i, d'altra banda, millorar les infraestructures d'accessibilitat i facilitar la mobilitat a peu i en bicicleta

per la trama urbana. **Arran de la pandèmia, s'han ampliat voreres i espais exclusius per a vianants** en diverses zones de la trama urbana, reduint espais d'aparcament i/o de vial.

Tanmateix, l'ús excessiu del **vehicle privat** (73% dels desplaçaments), que utilitza majoritàriament carburants fòssils, continua empobrint la qualitat de l'aire de Manresa i provoca malalties respiratòries i morts prematures a la població, per bé que a la ciutat no se sobrepassen els nivells màxims de contaminació permesos per la UE. L'any 2016, la quantitat de CO₂ per habitant a Manresa va ser de 3,71 tones, que encapçala el rànquing el transport, amb 1,73 tones, seguit de l'àmbit domèstic, amb 1,01 tones.

També cal dir que el teixit urbà de Manresa queda encerclat per l'**Anella Verda**, un entorn magnífic de zones verdes i boscos on la ciutadania pot realitzar activitats físiques i d'oci gaudint de l'aire lliure i net, i que ha estat de gran alleujament per la població durant el confinament perimetral al municipi derivat de la pandèmia.

Al mateix temps, el Cardener travessa el municipi, però la sensació dels manresans és que **la ciutat viu d'esquena al riu**, tot i que en realitat el seu voral esquerre és transitat diàriament per un nombre considerable de corredors i corredores i senderistes. Aquesta sensació d'aïllament del riu respecte la ciutat pot ser a causa que el potencial dels vorals del tram del riu que

va des del barri de Miralpeix fins al barri de Sant Pau no acaba d'estar ben connectat i explotat.

Altrament, **en la trama urbana hi ha relativament pocs espais verds** (un 10,79% del total de l'àrea urbana, i un 23,76% si es compten, també, les àrees urbanes perifèriques). A més, alguns d'aquests espais verds, com el parc de Puigterrà, situat al cor de la ciutat, són de difícil accés.

Tanmateix, l'**Anella Verda**, a més de fer de pulmó verd de la ciutat, també disposa de zones de regadiu que abasteixen de productes de km 0 a la ciutat i el seu entorn, cosa que la fa més resilient, tot i que aquests productes locals no serien suficients per alimentar la població en cas de necessitat, tenint en compte tota la superfície conreable existent i potencial (veure l'ODS 12: Consum i producció responsables).

D'altra banda, si es vol aconseguir una ciutat **oberta i en diàleg amb l'entorn**, que exerceixi una capitalitat comarcal en un territori equilibrat i sense grans desigualtats entre el centre i la perifèria, és important parlar també del grau de connexió del municipi amb els pobles del seu voltant. Pel que fa a la **connectivitat interurbana**, Manresa està comunicada per carretera amb tots els municipis del voltant, i hi ha línies de bus que cobreixen el servei de transport interurbà amb més o menys freqüència. Tanmateix, no existeixen entre aquests vies de connexió amb bicicleta, sobretot amb Santpedor,

Sant Joan de Vilatorrada i Sant Fruitós, que són els més propers i amb poc desnivell. Tampoc hi ha cap línia de tren de transport de passatgers que connecti els municipis del Bages, tret de les línies de Manresa a Barcelona, que passen per Castellbell i el Vilar i Monistrol de Montserrat (FGC) i per Sant Vicenç de Castellet (RENFE), però amb una freqüència mitjana de 30 minuts i que, per tant, no actuen com a tren-tram.

Pel que fa a l'**abastament d'aigua** a Manresa, si bé es compta amb un canal que assegura un cabal suficient per cobrir les necessitats de la ciutat en totes les èpoques de l'any, cal dir que es disposa d'un únic punt de captació, cosa que fa més vulnerable la ciutat respecte a aquest recurs.

Quant als residus, a Manresa es fa una **recollida selectiva** del 45,9%, quan la normativa europea fixava un mínim del 60% a l'any 2020. En l'àmbit de la prevenció, a causa de la crisi econòmica dels darrers anys, la ciutat ha notat un creixement més lent dels residus respecte a anys anteriors. D'altra banda, l'Ajuntament de Manresa està redactant el **Pla de Prevenció i Gestió de Residus** i, juntament amb altres actors de la ciutat, s'estan impulsant projectes singulars d'economia circular, com el projecte de simbiosi industrial. Efectivament, l'Associació d'Empresaris de Bufalvent va posar en marxa, amb el suport de l'Agència de Residus de Catalunya, del Consorci del Bages per la Gestió de Residus i de l'Ajuntament de Manre-

sa, el **programa Simbiosi**, un projecte que té com a objectiu estimular la col·laboració entre empreses per crear sinèrgies amb els recursos sobrants. No és casual que en l'entorn de les associacions de polígons d'activitat econòmica, l'Associació d'Empresaris de Bufalvent constitueixi un exemple de bones pràctiques, premiat per la Generalitat de Catalunya i per la FMC. Actualment, el projecte ha evolucionat, amb el suport afegit del Consell Comarcal del Bages, en el projecte Indústria Circular del Bages, que ha ampliat el seu àmbit d'actuació de la comarca (veure l'ODS 9).

Manresa forma part de l'**Smart Eix Diagonal** i col·labora en l'estratègia d'**Smart Region** de la Diputació de Barcelona, amb l'objectiu de **fer una ciutat més eficient, resilient i sostenible, i millorar la qualitat de vida de les persones**. Fruit d'aquesta col·laboració, es fa un moni-

toratge del subministrament energètic i d'aigua de diversos equipaments municipals, es controla de forma intel·ligent l'enllumenat, el reg i la recollida de residus, i per últim, la ciutat compta amb diverses apps, com Viu Manresa, Manresa Bus i el Pàrquing, que faciliten l'accés dels ciutadans als serveis públics. També s'han fet avenços en l'administració electrònica.

En els darrers anys, diverses ciutats de Catalunya han experimentat un augment constant en el preu de l'habitatge i ha fet que, en alguns casos, els habitants iniciessin un procés d'abandó de la seva residència d'origen per cercar altres municipis alternatius en els quals poder assentar-se per un import més assequible. La capital del Bages no presenta aquesta problemàtica, ja que **el preu mitjà dels contractes de lloguer a Manresa és de 483 euros**, un import allunyat dels 734 euros

de mitjana que es registra a Catalunya. Al mateix temps que Manresa té un mercat d'habitatges a un preu competitiu, registra un cert dèficit d'habitatge públic i social (veure l'ODS 1: Fi de la pobresa).

La seguretat és un tema fonamental a l'hora de posar en valor el benestar del conjunt de la ciutadania. En termes generals, es percep Manresa com una **ciutat segura on es pot passejar de manera tranquil·la pràcticament a qualsevol hora**. Els furtcs són poc destacables i localitzats. Les forces de seguretat destaquen els nivells baixos de conflictivitat presents a la ciutat i això es tradueix en la sensació de confiança en els desplaçaments quotidians. Tanmateix, la percepció de seguretat és un tema complex i varia tant d'una zona a una altra de la ciutat com també d'una persona a una altra, en funció de gènere, edat, procedència, creences, etc.

Referències

El **Pla d'Ordenació Urbanístic Municipal aprovat el 2017** estableix la voluntat d'implantar un model de ciutat compacta, amb vocació de capitalitat territorial, funcional i que posi en valor el potencial del paisatge que l'envolta.

El punt 2.3.3 del **Pla Local de Seguretat de Manresa** (2014-2017) estableix el propòsit d'intensificar la vigilància preventiva a la zona d'oci.

El projecte de l'**Anella Verda de Manresa** neix amb la finalitat de preservar, potenciar i difondre els valors patrimonials, paisatgístics, ambientals i socials del rodal de Manresa.

El **Pla de Mobilitat de Manresa 2018 - 2022** aposta per potenciar desplaçaments a peu, en bici i en transport públic.

El **Pla de Prevenció de Residus aprovat el 2020 i el Pla de Gestió de Residus de Manresa aprovat el 2019** recullen les accions a desenvolupar per millorar la prevenció i gestió de residus a la ciutat.

El **Pla d'Acció de l'Energia Sostenible i el Clima aprovat el 2019** estableix mesures de reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle a Manresa, i d'adaptació al canvi climàtic.

En l'apartat 1. Manresa, ciutat verda i sostenible del **Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 - 2023** s'exposa la voluntat de treballar per fer més sostenible la mobilitat a la ciutat, convertir el Cardener en un gran parc fluvial, transformar Manresa en una ciutat sostenible reduint la generació de residus i impulsant la transició energètica, adaptar la ciutat al canvi climàtic, millorar i consolidar les zones verdes del municipi i l'Anella Verda, i transformar i millorar l'espai públic connectant els barris amb l'àrea central i complementar l'illa de vianants del Centre Històric. D'altra banda, l'apartat 2.4.2. del mateix Pla, explica el propòsit per desenvolupar estratègies de ciutat intel·ligent.

Agents

Ajuntament de Manresa: tots els serveis.

Agència de Residus de Catalunya: és una entitat de dret públic amb competència sobre els residus que es generen a Catalunya i els que es gestionen al seu àmbit territorial. Té com a finalitat millorar la qualitat de vida dels ciutadans de Catalunya i protegir el medi ambient.

Amics de la UNESCO de Manresa: És una entitat formada per voluntaris que treballen en la divulgació dels objectius d'aquest

organisme internacional com ara la cultura de la pau, els drets humans, la justícia social i econòmica, la defensa del patrimoni històric, cultural i natural, el coneixement i el diàleg entre cultures i religions.

Associació d'Empresaris de Bufalvent: És una associació que té com a objectiu ser un únic òrgan de representació del polígon d'activitat econòmica Bufalvent. L'associació promou activitats que comporten el foment, desenvolupament, conservació, seguretat i millora del polígon.

Associacions de veïns i veïnes: Són entitats territorials sense ànim de lucre, formades per veïns i veïnes dels diversos barris de la ciutat que treballen de forma voluntària per millorar la qualitat dels barris de Manresa. Les associacions de veïns i veïnes intervenen, proposen i reivindiquen amb la finalitat d'organitzar i defensar els interessos col·lectius de cada barri, i promouen el desenvolupament humà i ciutadà des de la proximitat i les relacions de veïnatge.

Cambrà de la Propietat Urbana de Manresa i el Bages: Exerceix la representació i defensa dels interessos dels propietaris d'immobles per ajudar-los a resoldre qüestions jurídiques, tècniques o d'administració.

Cooperativa Cultura del Bé Comú: És una consultora en cultura que treballa amb entitats, institucions, empreses i projectes per buscar un impacte positiu en la societat a través del poder transformador de la cultura.

Comissió de l'Anella Verda: està formada per entitats, col·lectius i persones a títol individual amb l'objectiu de contribuir a protegir, posar en valor i gestionar aquest espai de la ciutat.

Consell Comarcal del Bages: òrgan administratiu comarcal i de representació de tots els municipis de la comarca.

Consorci del Bages per la Gestió dels Residus: és una institució de titularitat pública formada per 35 ajuntaments, entre ells l'Ajuntament de Manresa. Gestiona els serveis públics de recollida selectiva, deixalleries i tractament de residus municipals. També fomenta l'educació i comunicació ambiental.

Eurecat Manresa: Com a centre multidisciplinari i multisectorial, que es dedica a millorar la capacitat tecnològica d'empreses mitjançant la transferència de tecnologia, té relació amb la indústria, la sostenibilitat, la nutrició o la salut.

FAVM: És la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa, una entitat que busca col·laborar en l'assoliment de tots ells a través d'accions concretes.

FORUM - Oficina Municipal d'Habitatge: té per objecte desenvolupar programes de serveis municipals en l'àmbit de l'accés a l'habitatge, dinamitzar el mercat de lloguer, la gestió municipal de l'habitatge i la rehabilitació.

Manresa+Comerç: És la unió de botiguers i comerciants de Manresa.

UPC Manresa: És una universitat especialitzada en enginyeries, capacitada per fer assessorament en crear ciutats més sostenibles a través del coneixement de la tecnologia.

Fites

Elaborar propostes d'actuació encaminades a la millora de la qualitat de l'aire a l'àrea urbana del municipi, i aconseguir zones urbanes de baixes emissions.

Ampliar i millorar les zones verdes dins la trama urbana, potenciar el conjunt de les zones verdes que envolten la ciutat i apostar per fer més atractiu el riu Cardener, amb la finalitat de configurar-lo com un espai d'esbarjo i oci compatible amb la seva protecció.

Apostar per solucions naturals a tots els edificis i projectes municipals, com caixes niu a tots els edificis municipals, i teulades verdes.

Apostar per polítiques públiques d'organització urbanística que segueixi vetllant per la compacitat de la ciutat i la proximitat dels serveis, i que fomenti la racionalització del trànsit.

Eliminar les barreres arquitectòniques a la ciutat, per generar espais inclusius i adaptats a les persones amb dificultats especials.

Garantir i promoure una mobilitat urbana sostenible i inclusiva a tots els nivells: gènere, edat, i discapacitats físiques i funcionals.

Garantir unes infraestructures per al transport sostenible entre Manresa i la seva primera corona de desplaçaments.

Promoure els itineraris i desplaçaments urbans a peu, i sensibilitzar la població dels seus beneficis per la salut i pel medi ambient.

Promoure els desplaçaments urbans i interurbans propers en bicicleta, ampliant substancialment la xarxa urbana de carrils bici i millorant la seva connectivitat, així com la senyalització, la regulació i

el disseny, alhora que disposar de més pàrquings de bicicletes i més segurs, tant exteriors com a l'interior d'alguns edificis municipals, com l'Ajuntament, el Conservatori, i les escoles i instituts. Sensibilitzar la població dels seus beneficis per la salut i pel medi ambient.

Aplicar mesures de pacificació del trànsit i ampliar les zones de circulació limitades a 30 km/h.

Ampliar i millorar l'oferta de transport públic urbà i interurbà, i promoure el seu ús.

Elaborar un estudi amb l'objectiu de saber l'impacte que es derivaria de disposar d'un transport públic urbà gratuït a Manresa.

Impulsar l'augment de la freqüència dels trens entre Manresa i els pobles de la comarca, i estudiar la possibilitat de connectar per tren (o tramvia) altres municipis de la comarca.

Potenciar l'ús de vehicles de motor que utilitzin energies renovables i no contaminants, facilitant punts de recàrrega gratuïts, impulsant ajudes per a la compra i reduint-ne l'impost de circulació.

Implantació d'iniciatives de *carsharing* elèctric.

Reduir el nombre de vehicles que utilitzen combustible fòssil i circulen per la ciutat emetent diòxid de carboni.

Facilitar que hi hagi una convivència plàcida entre els diversos mitjans de transport de Manresa.

Restringir l'estacionament de vehicles particulars i crear més places d'aparcaments dissuasius.

Millorar el manteniment de voreres i mobiliari urbà.

Embellir el Centre Històric, fomentar-ne la mobilitat sostenible i ampliar les illes de vianants a la zona.

Millorar la neteja de carrers i espais públics.

Augmentar la quantitat de papereres i contenidors de la ciutat, actualment insuficients i mal distribuïts per la ciutat, per facilitar el reciclatge de tots els residus.

Promoure la reducció i reutilització de residus i l'augment de la ràtio de recollida selectiva a Manresa, per aconseguir el residu zero. Fomentar un sistema de devolució i retorn, i fer xerrades i campanyes de conscienciació sobre consum responsable.

Micròfon obert

Caminar més i anar amb bicicleta per evitar anar amb els cotxes per coses innecessàries tot el temps.

Estudiant, 10 anys

Posar tot de carrils bicis pel centre i els afores de Manresa.

Estudiant, 13 anys

Fomentar l'ús de la bicicleta com a mitjà de transport, juntament amb una xarxa de carril i servei bicing per tota la ciutat.

Dona, 30 anys

Carril bici pels patinets elèctrics.

Dona, 29 anys

Que hi hagi més zones verdes i transport públic gratuït.

Estudiant, 14 anys

Reduir l'aparcament dels cotxes als carrers que ja són estrets.

Dona, 32 anys

Que s'eduqui també els adults en el tema del reciclatge.

Estudiant, 12 anys

Promoure el residu zero.

Dona, 27 anys

ODS 12

Consum i producció responsables

Garantir modalitats de consum i producció sostenible

El **model productiu tradicional** es comença a qüestionar quan apareixen veus i moviments crítics que posen de manifest la seva poca sostenibilitat en termes ambientals, econòmics i socials. A mesura que es perceben les incoherències que comporta aquest model basat en el consumisme, sorgeixen veus alternatives que proposen emular el cicle propi de la naturalesa amb l'objectiu de traslladar-lo al sistema econòmic. Des d'una vessant mediambiental, en l'**economia circular** cristal·litza aquesta voluntat, i fa de la reducció de la producció, el reciclatge i la reutilització, principis cabdals del seu funcionament, convertint el residu en un recurs econòmic. El nou model econòmic proposa produir l'indispensable i sempre amb materials que puguin ser reutilitzats o assimilats pel medi ambient. De fet, el reciclatge representa l'última opció (veure l'ODS 9, pel que fa a la simbiosi industrial, i l'ODS 11, pel que fa a la prevenció i gestió de residus).

Un altre dels principis de l'economia verda és el de la proximitat, ja que té un impacte energètic molt

menor. Aquesta proposta de model basada en l'ecoeficiència cerca **minimitzar l'impacte ambiental**.

D'altra banda, per combatre els impactes socials negatius i excloents dels sistemes productius convencionals, basats només en la lògica de la oferta i la demanda i no en la qualitat de vida dels treballadors, existeix un **creixent impuls de l'economia social i solidària**, sovint en la forma de cooperativisme social, que a dia d'avui està present en tots els sectors productius de la ciutat, com ara l'alimentació, la comunicació, la restauració, el tèxtil o la formació, i al mateix temps, està present en totes les fases del cicle econòmic (producció, comercialització i consum). En aquest sentit, a Manresa s'evidencia un augment constant **d'empreses regides per principis de proximitat, igualtat, solidaritat i sostenibilitat**, en definitiva, de responsabilitat ambiental, econòmica i social. L'Ajuntament ha posat en marxa un programa d'assessorament i foment d'aquest tipus d'activitats productives. A més, des de la Generalitat s'ha creat la xarxa d'Ateneus Cooperatius, un dels quals

és l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central: un espai de trobada i coordinació que neix amb la clara aposta d'impulsar l'economia social i cooperativa, difondre-la entre la comunitat educativa i assessorar persones emprenedores. Durant el confinament provocat per la pandèmia, s'ha fet més evident la **necessitat de disposar de productes de proximitat i de comerços de barri** que evitin grans desplaçaments i dependre de productes de l'exterior.

De la mateixa manera, el **consum responsable** té dues dimensions imprescindibles i complementàries basades en una traçabilitat dels productes, que ha de ser respectuosa tant en els drets humans com amb el medi ambient. Així, per una banda, es **promou el consum verd i de proximitat**, però cal tenir en compte que alguns productes no es troben a l'entorn, llavors s'aposta per un **comerç just** que acredita unes condicions dignes per als productors i productores i una aposta per l'economia sostenible. Un exemple de comerç just i de compra pública ètica és el projecte Cafè Manresa-Cafè de comerç just.

Una gran incoherència del món occidental és la coexistència d'un gran nombre de **supermercats i restaurants que malbaraten menjar constantment** amb un gruix de població que necessita d'aquests aliments per tal de poder disposar dels àpats imprescindibles. A Manresa, els supermercats i els restaurants tenen un pes prominent en l'economia local. Entre totes dues activitats econòmiques concentren el 17,2% del volum de negocis que generen les 332 societats mercantils que conformen el teixit empresarial de la ciutat. Al mateix temps que supermercats i restaurants de la ciutat llencen queviures que encara estan en condicions de ser consumits, la Plataforma dels Aliments vinculada a la Fundació del Convent de Santa Clara va atendre 2.500 persones l'any 2020. Existeixen algunes traves legals i problemes logístics que dificulten l'aprofitament d'aquests recursos alimentaris, i caldria trobar fórmules innovadores per superar-les. Algunes plataformes que operen també a Manresa, com l'aplicatiu Too Good To Go, van en aquesta línia (l'ODS 2 també tracta sobre malbaratament alimentari).

Una bona gestió dels residus resulta important, però l'aposta per un **model econòmic circular on els recursos es reutilitzen en major mesura** seria determinant. Tanmateix, segons dades recollides per la xarxa Perfil de la Ciutat a partir d'informació de l'Agència de Residus de Catalunya, a Manresa cada habitant genera 1,1 quilograms de residus cada dia, xifra que se situa per sota de la mitjana de Catalunya, que és d'1,4 quilograms per persona i dia (veure l'ODS 11, sobre ciutats sostenibles).

Manresa posseeix un actiu de gran valor: **la ciutat disposa d'una gran extensió de zona rústica que alberga espais de cultiu** (veure l'ODS 15: Vida terrestre, i l'ODS 11, sobre ciutats sostenibles, que també fa referència a l'Anella Verda). La relació entre el percentatge de sòl urbanitzable i el total del sòl del municipi és baixa. Segons dades obtingudes per la xarxa Perfil de la Ciutat a partir del Mapa Urbanístic de Catalunya (MUC) elaborat pel Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, l'índex d'artificialització de Manresa és del 25,4% respecte al 46,4% que presenta el conjunt de ciutats mitjanes de Catalunya sòcies de la xarxa Perfil de la Ciutat. Aquest aspecte configura un tret diferenciador favorable per Manresa, ja que **facilita el consum de productes agraris de proximitat**. Tanmateix, moltes d'aquestes terres conreables són infrautilitzades i poc productives a la pràctica, per la manca d'interès o de capacitat dels seus propietaris de fer-ne un ús més intensiu, així com la dificultat per comercialitzar aquests productes a nivell local de forma rendible, de manera que es produeixen molts menys aliments de proximitat del que seria possible i desitjable. En aquest sentit, caldria **millorar els canals de comercialització per tal de reduir els intermediaris i garantir un preu just als pagesos**. En definitiva, s'hauria de promoure un canvi de tendència que, a més de generar una producció i consum més sostenibles, crearia **llocs de treball 'verds' i un creixement econòmic sostenible**. Com a exemple d'iniciatives en aquesta línia, la ciutat compta actualment amb dos mercats

agraris setmanals, un a la plaça Major i l'altre a la plaça de la Font de les Oques, i anualment se celebra la Festa del Tomàquet, per posar en valor els productes de l'horta manresana.

A Manresa, de fet, cal destacar la importància no només del regadiu sinó també del secà, on es conreen olis i, sobretot, vins amb denominació d'origen i reconeguts per la seva qualitat. En aquesta línia, recentment s'ha encetat un projecte publicoprivat a la Torre Lluvià sobre recerca de varietats autòctones de raïm per tal de recuperar el patrimoni local.

Pel que fa al turisme sostenible, aquest tema es tracta a l'ODS número 8.

Per tal que l'economia verda i circular i l'economia social avancin a Manresa, és fonamental **sensibilitzar, no només els productors, sinó també els consumidors**, principalment promovent estils de vida més sostenibles, per tal que adoptin pautes de consum més responsables i contribueixin, amb això, a canviar les pautes de producció cap a models també més responsables en tots els sentits: ambiental, econòmic i social.

Una bona manera de fer-ho és predicant amb l'exemple des de les institucions públiques, i en aquest sentit l'ajuntament hauria de fer una aposta més ferma per la **compra pública responsable: ètica i verda**, i establir criteris de sostenibilitat ambiental i social en la contractació de productes i serveis, i sortejar les possibles traves legals que pugui imposar el criteri de lliure competència.

Referències

L'**Agenda 21 de Manresa** preveu la implantació d'un conjunt de mesures destinades a encaminar la ciutat cap a la sostenibilitat.

L'acció 1.2 del **Pla d'Acció per l'Energia Sostenible i el Clima** aprovat l'any 2019 contempla el desenvolupament de campanyes de foment de la recollida selectiva i la prevenció de residus.

L'apartat 4.4.2 del **Pla de Civisme de Manresa** aprovat l'any 2012 especifica la intenció de crear el manifest 'El compromís cívic de Manresa' on es pretén apel·lar a la bona gestió dels residus.

El **Pla de sensibilització** és un projecte a llarg termini que es va iniciar l'any 2000, que compta amb una planificació anual. Cada any es renova el lema i alguns continguts, però sempre tenen una continuïtat. Aquest Pla es basa en la sensibilització i conscienciació dels estudiants i les estudiants de Manresa sobre el consum conscient, els drets humans i la cultura de la pau.

En l'apartat 2.2. Fomentar el comerç de proximitat del **Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 - 2023** s'exposa la voluntat de promoure actuacions que millorin el comerç de proximitat i sostenible.

En el **Pla per a la Reconstrucció Social i Econòmica** hi consten diverses accions destinades a promoure i potenciar el comerç local i els productes de km0, així com impulsar l'Economia Social de la ciutat.

Agents

Ajuntament de Manresa: Medi Ambient, Entorn Natural, Ensenyament, Cooperació i Promoció Econòmica.

Associació Empresaris de Bufalvent: És l'associació que va impulsar l'any 2017 un projecte ambiciós anomenat "Simbiosi per afavorir l'economia circular en l'àmbit industrial". A dia d'avui, aquest projecte es desenvolupa en l'àmbit comarcal.

Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central: és un nou espai de trobada i coordinació que neix amb l'aposta clara d'impulsar l'economia social i cooperativa en aquest territori, a iniciativa del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat. En formen part set cooperatives, i també hi participa l'Ajuntament de Manresa i altres ajuntaments de la comarca.

Comissió de l'Anella Verda: És formada per entitats, col·lectius i persones a títol individual amb l'objectiu de contribuir a protegir, posar en valor i gestionar aquest espai de la ciutat.

Escola Agrària de Manresa: És un centre d'ensenyament que imparteix el Cicle Formatiu de Grau Mig de Producció Agroecològica. L'escola està especialitzada en agroecologia i en aquest aspecte és un referent a Catalunya.

L'ERA (Espai de Recursos Agroecològics): És una associació de recursos i suport per a la producció agrària ecològica i l'agroecologia.

FAVM: És la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa, una entitat que busca col·laborar en l'assoliment de tots ells a través d'accions concretes.

Frescoop: cooperativa d'iniciativa social dedicada a la promoció i comercialització de productes frescos sostenibles, de proximitat i ecològics, que promou el projecte MengemBages, de distribució d'aliments de proximitat per a particulars i col·lectivitats.

Fundació Turisme i Fires de Manresa: És un ens de gestió pròpia de l'Ajuntament de Manresa que promou i gestiona l'activitat turística municipal i col·labora amb les iniciatives privades en aquest sector.

Gremi d'Hosteleria del Bages: És una associació d'empresaris que vetlla i defensa els interessos d'aquests, desenvolupa iniciatives i promou projectes per dinamitzar el sector i el territori.

Manresa+Comerç: És la unió de botiguers i comerciants de Manresa.

Plataforma dels Aliments de Manresa: És un recurs de la Fundació del Convent de Santa Clara destinat a donar suport a les necessitats essencials de menjar a les persones que es troben en situació de major pobresa i vulnerabilitat.

Fites

Portar a terme accions de sensibilització ciutadana per promoure un canvi d'hàbits de consum i d'estils de vida que afavoreixin un consum conscient i un comerç just, i es redueixi, així el malbaratament de productes, els residus i la contaminació.

Fomentar el consum de productes de temporada i de proximitat entre la població.

Ampliar el consum de productes de temporada, locals i ecològics en els menjadors col·lectius (escoles, residències, hospitals, etc.)

- Fomentar l'autoconsum de productes de la terra.
- Impulsar la compra pública ètica i verda.
- Promoure l'ús intensiu de les terres de conreu de Manresa i la producció local d'aliments elaborats, especialment la producció agrícola del regadiu de Manresa, el vi de la DO Pla de Bages i l'oli del Bages, a través de programes d'emprenedoria, banc de terres, ús comunitari d'obradors.
- Millorar els canals de comercialització i potenciar el mercat local de productes agraris a través de fires i espais de venda atractius, accessibles i amb productes assequibles.
- Impulsar la conversió de la producció agrícola local cap a un tipus de producció més sostenible i ecològica.
- Promocionar el valor de l'Anella Verda com a tret de qualitat de Manresa i com a recurs turístic.
- Promoure el comerç local, i donar suport a l'associacionisme dels comerciants.
- Incentivar les empreses del territori a complir amb codis de responsabilitat social corporativa.

Micròfon obert

- *Cal canviar els hàbits ciutadans ja que generem molts residus.*
Estudiant, 14 anys
- *Posar en valor el sector agrari de secà i regadiu de Manresa.*
Dona, 37 anys
- *Incentivar l'ús social de la Torre Lluvià.*
Home, 41 anys
- *Promoure els mercats de pagesos i botigues de productes artesans de qualitat.*
Dona, 53 anys
- *Ús de les monedes socials.*
Dona, 51 anys

Desenvolupar una gran àrea de vianants als eixos comercials de la ciutat juntament amb una millora dels accessos i habilitació d'aparcaments.

Home, 48 anys

Ser realment el cor de Catalunya; una ciutat on trobis quasi de tot i no et faci falta anar a Barcelona.

Dona, 38 anys

ODS 13

Acció climàtica

Adoptar mesures urgents per a combatre el canvi climàtic i els seus efectes

El canvi climàtic és un fenomen global que es manifesta a través de variacions dels patrons meteorològics. El diferencial de la temperatura mitjana actual de Manresa i la registrada un segle enrere és de poc més d'un grau centígrad. Malgrat que sigui una variació difícil de percebre per l'ésser humà, configura una alteració de pes pel planeta donat que un augment de la temperatura de la Terra, encara que sigui menor, altera l'equilibri dels ecosistemes; i incrementa de forma significativa les probabilitats de sofrir sequeres, desertització, desforestació, tempestes intenses o augment del nivell del mar. Molts dels fenòmens extrems que es registren en l'actualitat són una derivada del canvi climàtic. En el mes d'agost del 2003 es van enregistrar a Manresa vents que superaven els 180 kilòmetres per hora. En el gener de l'any 2009, unes fortes ventades van afectar tot el país. Els incendis que va patir la comarca del Bages i el Berguedà a l'estiu del 1994, que van cremar 45.000 hectàrees, són recordats com uns dels més devastadors de Catalunya. No es pretén establir una relació

directa de causa – efecte entre el canvi climàtic i els tres fenòmens citats sinó que la finalitat de l'enumeració dels tres fenòmens és d'advertència que **les adversitats que el canvi climàtic genera no es limiten a terres remotes sinó que afecten també, òbviament, a Manresa i a la comarca del Bages.**

Les onades de calor i les temperatures extremes, per una banda, agreugen el risc d'incendis i de desertització a les zones boscoses que envolten Manresa i el seu entorn. Però, per altra banda, la forta calor també afecta amb especial incidència els col·lectius que tenen menys recursos per fer front a les adversitats meteorològiques i les més sensibles als canvis de temperatura extrems. Les persones grans són profundament vulnerables a la calor ja que, amb el pas dels anys, la percepció tèrmica i de set es van perdent. Juntament amb això cal posar de manifest que l'**oscil·lació tèrmica que es registra a Manresa és elevada**; les temperatures són altes a l'estiu i baixes a l'hivern. D'aquesta manera, les perso-

nes grans amb pensions baixes i poca xarxa social s'exposen en major mesura a la calor de l'estiu i al fred de l'hivern. En aquest sentit, l'**Anella Verda actua com a refugi climàtic per a la població i també per a la fauna i flora.** Però la ciutat compta amb poques zones verdes dins la trama urbana que siguin fàcilment accessibles i que facin aquesta funció.

Els gasos d'efecte hivernacle (GEH), presents de manera natural en l'atmosfera terrestre, han augmentat considerablement en les últimes dècades alterant l'estabilitat de la temperatura mitjana a la Terra i desequilibrant els ecosistemes tal com es coneixen. El diòxid de carboni (CO₂), que s'alça com un gas amb una gran responsabilitat en l'efecte hivernacle, prové en gran mesura de la combustió de combustibles fòssils. A Manresa, el **transport genera el 26%** del total d'emissions de GEH i la **indústria en genera el 27%**. Les emissions de GEH per càpita de Manresa superen la mitjana de les emissions de GEH per càpita de Catalunya.

Per ampliar la informació, veure l'ODS 7, sobre energia neta; l'ODS 9, sobre indústria; l'ODS 11, sobre ciutats sostenibles, zones

verdes i mobilitat; l'ODS 12, sobre producció i consum responsables; l'ODS 14, sobre vida submarina; i l'ODS 15, sobre vida

terrestre. La majoria de reptes establerts per fer front al canvi climàtic es troben inclosos en algun dels ODS esmentats.

Referències

El Pla d'Acció per l'Energia Sostenible i el Canvi Climàtic aprovat l'any 2019 proposa diverses mesures per reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle i l'adaptació al canvi climàtic.

L'acció 64 del **Pla de Salut de Manresa 2018 – 2022** proposa monitoritzar els valors de contaminació de l'aire des de l'oficina del canvi climàtic.

L'acció 7.2.1 del **Pla de Seguretat 2014- 2017** proposa reduir els nivells de contaminació i garantir els límits establerts a través de la via preventiva i la via de la disciplina.

El **POUM, aprovat l'any 2017**, identifica una sèrie de riscos, entre aquests, el risc d'incendis. El POUM determina mesures per evitar i minimitzar aquest risc, com per exemple que es justifica de forma específica el compliment de la normativa sectorial en relació a les mesures de prevenció i extinció d'incendis en els documents urbanístics que tinguin per objectiu l'ordenació o reordenació de sòl o que les urbanitzacions que no tinguin una continuïtat immediata amb la trama urbana i que estiguin situades a menys de 500 metres de terrenys forestals han de disposar d'una zona de seguretat de 25 metres d'amplada com a prevenció d'incendis forestals.

El **Pla de Mobilitat de Manresa 2018 - 2022** parla de potenciar desplaçaments a peu, en bici i en transport públic

En l'apartat 1. Manresa, ciutat verda i sostenible del **Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 - 2023** s'especifica el propòsit de fer més sostenible la mobilitat, reduir la generació de residus, impulsar la transició energètica, aplicar mesures per mitigar els efectes del canvi climàtic, millorar l'eficiència en el consum energètic, promoure la instal·lació de sistemes d'autogeneració d'energia a la ciutat i millorar i potenciar les zones verdes de la ciutat.

Agents

Ajuntament de Manresa: Medi Ambient, Entorn Natural, Urbanisme, Ensenyament i Promoció Econòmica.

Creu Roja: És una xarxa humanitària que ajuda a paliar situacions d'exclusió social que es donen al territori.

Eurecat Manresa: Com a centre multidisciplinari i multisectorial, que es dedica a millorar la capacitat tecnològica d'empreses mitjançant la transferència de tecnologia, té relació amb la indústria, la sostenibilitat, la nutrició o la salut.

Fira Ecoviure: És un punt de trobada de les persones i professionals que, des de diversos àmbits, treballen per la sostenibilitat ambiental, social i econòmica del planeta.

ICAEN: és l'entitat de la Generalitat de Catalunya encarregada d'elaborar i dur a terme la política energètica catalana, especialment en el camp de la millora de l'estalvi i l'eficiència energètica i el desenvolupament de les energies renovables.

Oficina Catalana del Canvi Climàtic: és un ens públic català encarregat d'impulsar i coordinar a Catalunya el desenvolupament normatiu, les estratègies, els plans, i els objectius en matèria de canvi climàtic, sobre la base dels compromisos adoptats en el si de la Unió Europea.

Oficina del Canvi Climàtic de Manresa: És un ens que té per missió gestionar el Pla d'acció per a l'energia sostenible i el clima, que actualment està en redacció, així com atendre les consultes relacionades amb aquest tema i promoure les actuacions necessàries per assolir els objectius del pla.

Pacte d'Alcaldes per l'Energia Sostenible Local: És una iniciativa per canalitzar i reconèixer la participació del món local en la lluita contra el canvi climàtic, i que ha aplegat milers de ciutats i pobles d'Europa.

Fites

Coordinar accions de sensibilització orientades a conscienciar sobre els efectes del canvi climàtic i la manera d'evitar-lo disminuint les emissions de CO₂.

Crear una xarxa de refugis climàtics urbans distribuïda per tots els barris, i formada per parcs, jardins urbans, patis d'escola i àrees d'esbarjo de qualitat, accessibles i que disposin dels elements necessaris per fer front a les onades de calor.

Reduir en la mesura del possible el risc d'incendis a Manresa i el seu entorn, a través de la gestió sostenible de boscos, i establint altres mesures preventives i d'extinció eficaç del foc.

Micròfon obert

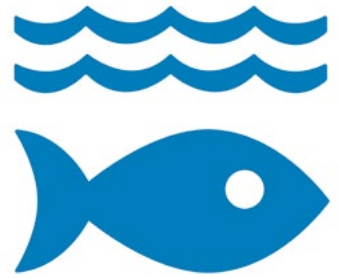
Més jardins en comptes de places de ciment, i que tots aquests parcs o espais verds estiguin connectats per camins per a vianants.
Dona, 26 anys

Rehabilitació de la Fàbrica Nova, que inclogui una gran zona verda i una piscina municipal d'esbarjo ampliada i ben feta.
Dona, 46 anys

Rehabilitar zones abandonades per fer zones verdes, i tenir cura dels boscos que hi ha.
Home, 46 anys

ODS

14

Vida submarina

Conservar i utilitzar de forma sostenible els oceans, mars i recursos marins per al desenvolupament sostenible

Manresa, la ciutat més gran de la Catalunya Central, no té accés directe al mar. El fet d'estar a més de quaranta quilòmetres del mar no l'eximeix de la seva responsabilitat de vetllar perquè es faci un ús sostenible dels recursos marins. **L'aigua del Cardener**, que té un cabal de mitjana de 6,5 m³ per segon, desemboca, a l'altura de Castellgalí, en el Llobregat i **l'aigua d'aquest riu desemboca en el Mediterrani** al Prat de Llobregat. A l'hora de vetllar per la conservació del mar Medite-

rrani, Manresa juga un paper poc agraït però de màxima responsabilitat, en el sentit que si Manresa ho fa tot bé, no és garantia que el Mar Mediterrani mantingui una bona salut; però per contra, **si Manresa contamina el Cardener, contamina el Mediterrani**.

Per aquest motiu, és clau conscienciar la població sobre la **reducció de l'ús de plàstics** que poden anar a parar al riu i després al mar, per exemple en dies molt puntuals de pluja forta en

els quals una part de les aigües residuals de la ciutat no poden ser absorbides pel sistema de clavegueram i van directament al riu (arrossegant sobretot tovallolletes i altres productes d'higiene personal que porten plàstics i no es dissolen a l'aigua).

També cal conscienciar la població manresana sobre la **reducció del consum de peix**, ja que aquest contribueix a la sobreexplotació dels oceans i la consegüent pèrdua de biodiversitat marina.

Referències

L'apartat 4.2 del darrer **Pla Estratègic de Manresa 2015**, apostava per assegurar la sostenibilitat mediambiental del municipi, preservant els recursos bàsics com l'aigua o la biodiversitat.

En l'apartat 1.2. Fer del Cardener un gran parc fluvial entre Sant Joan i la Riera de Rajadell i 1.3. Fer de Manresa una ciutat més sostenible del **Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 - 2023** s'exposa la voluntat d'aconseguir un parc fluvial continu entre Sant Joan i la Riera de Rajadell, aconseguir que el parc fluvial estigui ben connectat amb el nucli urbà i difondre el patrimoni natural i cultural associat al Cardener, així com promoure la reducció de l'ús de plàstics i papers d'un sol ús, quelcom que implicaria una menor contaminació del riu Cardener.

El **Pla de sensibilització** és un projecte a llarg termini que es va iniciar l'any 2000, que compta amb una planificació anual. Cada any es renova el lema i alguns continguts, però sempre tenen una continuïtat. Aquest Pla es basa en la sensibilització i conscienciació de l'estudiantat de Manresa sobre el consum conscient, els drets humans i la cultura de la pau.

Agents

Ajuntament de Manresa: Medi Ambient, Entorn Natural, Urbanisme, Ensenyament i Promoció Econòmica.

Agència Catalana de l'Aigua: És un ens de la Generalitat de Catalunya encarregat de planificar i gestionar el cicle integral de l'aigua a Catalunya.

Aigües de Manresa: És una empresa municipal que té per objecte la gestió del subministrament i abastament de l'aigua potable i l'evacuació, sanejament i depuració de les aigües residuals a Manresa.

FAVM: És la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa, una entitat que busca col·laborar en l'assoliment de tots ells a través d'accions concretes.

Junta de la Sèquia: és una entitat de dret públic en la qual participa l'Ajuntament de Manresa i tots els propietaris de terres situades al seu terme. És l'entitat administradora de la Sèquia.

Fites

- Garantir la salut del riu Cardener en el seu pas pel municipi de Manresa, i mantenir-ne neta la llera.
- Incrementar la seguretat hídrica i reduir l'alta salinitat del riu Cardener.
- Instal·lar més papereres i vigilància en els voltants del riu per tal que, treballant de manera conjunta amb els ajuntaments de poblacions properes, s'asseguri un bon ús i neteja dels espais que envolten el riu.
- Desenvolupar campanyes de sensibilització que relacionin la salut del mar amb el consum de productes sense plàstics, reutilitzables i més sostenibles.
- Promoure la reducció del consum de peix entre la població.

Micròfon obert

- El riu hauria d'estar més vigilat per evitar que es llencin escombraries al seu voltant.*
Estudiant, 11 anys
- Neteja i optimització de tot el recorregut del riu Cardener.*
Dona, 67 anys
- S'hauria de promoure el consum de productes sense plàstics i més sostenibles, per evitar fer-ne servir d'altres d'un sol ús que acaben embrutant el mar, com les canyetes de plàstic, que es poden fer de metall, i allargar així la seva vida útil i la seva reutilització.*
Estudiant, 16 anys

ODS

15

Vida terrestre

Promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres, gestionar els boscos de manera sostenible, combatre la desertificació, aturar i revertir la degradació del sòl i detenir la pèrdua de la biodiversitat

El terme municipal de Manresa té una extensió de 4.163,8 hectàrees; 779,0 de les quals són sòl urbà, 209,9 són sòl urbanitzable i els 3.174,9 restants són sòl no urbanitzable. La regulació que el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) fa del sòl no urbanitzable té l'esperit de protegir-lo de processos de transformació urbana, **preservar l'activitat agrària, millorar la biodiversitat i protegir els elements naturals**. Bona part del sòl no urbanitzable delimitat pel POUM és sòl agrícola o forestal. El pes d'aquest exigeix la preservació del patrimoni construït com a testimoni de la seva història com són els canals d'aigua, les masies, les cases rurals, els camins, els senders tradicionals i les fonts.

Un tret que diferencia Manresa de moltes altres ciutats és el fet que al voltant de la trama urbana, **hi ha un entorn rural, un aspecte que resulta essencial per la qualitat de vida** dels manresans. Aprofitant aquest fet, s'ha creat la coneguda **Anella Verda**,

que és un espai lliure continu al voltant de Manresa, que manté les funcions de **connector biològic**, així com la preservació dels valors naturals, patrimonials, paisatgístics i ambientals que li són propis i singulars. El projecte d'Anella Verda de Manresa va néixer amb la finalitat de preservar aquesta riquesa. Un element important de l'Anella Verda és el riu Cardener al seu pas per Manresa que, si es preserva com cal, pot fer d'espai natural refugi per a la fauna, alhora que ser un recurs turístic i de lleure per a la població. En aquest sentit, des de fa uns anys, s'han fet esforços per endreçar els voltants del riu i recuperar el bosc de ribera autòcton, especialment a la zona del Congost.

El desenvolupament urbanístic sostenible es defineix com la utilització racional del territori i comporta combinar les necessitats de creixement amb la preservació dels recursos, a fi de garantir la qualitat de vida de les generacions presents i futures.

A l'àmbit municipal que no queda circumscrit dins el teixit urbà predominen vinyes, regadiu, boscos i camps de secà. En la mesura que les activitats econòmiques que es deriven de la gestió d'aquest patrimoni aportin un rendiment econòmic favorable, els conreus seran ben atesos i no quedaran ni erms ni abandonats. El paper del **sector primari resulta essencial en la gestió del territori** per ser els jardins del paisatge. Cal fer un esforç, doncs, per donar rendibilitat a les terres agrícoles que estan infrautilitzades a Manresa, ja sigui a través de bancs de terres, de programes d'emprenedoria per a joves agricultors, d'elaboració de productes a obradors comunitaris i de campanyes i accions de millora de la comercialització dels productes a l'àmbit local.

Per ampliar la informació, veure l'ODS 11, sobre ciutats sostenibles, i l'ODS 12, sobre producció i consum responsables.

Referències

El programa 2.5 del darrer **Pla Estratègic Manresa, fins l'any 2015**, considerava important preservar i donar continuïtat als espais naturals a l'entorn del nucli urbà, tenint en compte les seves funcions ecològiques, econòmiques, lúdiques i pedagògiques.

El **POUM aprovat l'any 2017** vetlla per mantenir la connectivitat de la xarxa d'espais lliures territorials i, alhora, té cura de preservar la biodiversitat.

El **Pla d'actuació de l'Anella Verda 2011 – 2014** aposta per impulsar l'horticultura, tant en l'àmbit comercial com en el d'autoconsum.

En l'apartat 1.2. Fer del Cardener un gran parc fluvial entre Sant Joan i la Riera de Rajadell del **Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 - 2023** es manifesta la voluntat d'aconseguir un parc fluvial continu entre Sant Joan i la Riera de Rajadell, assolir que el parc fluvial estigui ben connectat amb el nucli urbà i difondre el patrimoni natural i cultural associat al Cardener. D'altra banda, en els apartats 1.4. Fer de les zones verdes de Manresa uns espais agradables on passejar i reposar i l'1.5. Consolidar l'Anella Verda com a espai natural, agrari i de lleure, es pretén promoure la biodiversitat a l'interior del nucli urbà i de l'Anella Verda i dinamitzar el sector agrari del municipi i la comarca.

Agents

Ajuntament de Manresa: Medi Ambient, Entorn Natural, Urbanisme, Ensenyament i Promoció Econòmica.

Bages Biodiversitat: en procés de creació.

Creu Roja: És una xarxa humanitària que ajuda a paliar situacions d'exclusió social que es donen al territori.

Diputació de Barcelona: Ha fet una aposta ferma per l'ambició projecte Vies Blaves, que té per objectiu rehabilitar la llera del riu Llobregat i els seus afluents Anoia i Cardener.

DO Pla de Bages: En la DO Pla de Bages, un parell d'agents juguen un rol destacat; els cellers i el Consell Regulador. Tots dos agents comparteixen els objectius de promoure el conreu de la vinya a la comarca i preservar el patrimoni que l'envolta, com ara les construccions de pedra seca.

Escola Agrària de Manresa: És un centre públic especialitzat en els ensenyaments de producció agrària ecològica i les energies renovables que pertany a la xarxa d'escoles del Servei de Formació Agrària.

Institució Catalana d'Història Natural – Delegació del Bages: És una plataforma interdisciplinària de naturalistes, amb els objectius de conèixer, divulgar i protegir els valors naturals dels Països Catalans. La delegació del Bages ha intervingut en la difusió dels valors naturals del pla de Bages enfront de múltiples ocupacions de terreny i agressions, en la restauració de les zones humides i en la disminució de l'impacte ambiental d'alguns projectes.

Meandre: És una associació sense ànim de lucre que treballa per la preservació del patrimoni natural de Manresa i del Pla de Bages.

Fites

Conservar el valor agrícola, ecològic i paisatgístic de l'entorn que envolta la ciutat.

Millorar de forma general la biodiversitat de la fauna i flora de Manresa, i afavorir espècies paraigua i espècies de fauna amenaçada, com ara amfibis i llúdrigues.

Vetllar per tal que la llera del riu Cardener esdevingui un pol d'atracció de la ciutat, millorar la connectivitat fluvial del riu amb altres rieres, recuperar el bosc de ribera autòcton allà on sigui possible, i convertir el riu i els seus voltants en un espai natural refugi per a la fauna i un entorn positiu per la conservació d'espècies i animals autòctons.

Fer màxima difusió de la cartografia del municipi.

Potenciar accions ciutadanes periòdiques per inventariar la biodiversitat de la fauna i flora de Manresa.

Editar material didàctic sobre la biodiversitat de la fauna i flora de Manresa, per tal de fer-ne difusió.

Elaborar un Pla de gestió i monitorització dels ecosistemes per a la seva recuperació, i un Pla de gestió i protecció dels hàbitats, paisatges i biodiversitat.

Establir una política municipal sobre els animals domèstics abandonats, prendre consciència del problema i donar resposta adequada a la seva situació.

Reduir la caça innecessària.

Fer una gestió sostenible dels boscos.

Es proposa fer una recollida de brutícia dels rius i boscos i d'altres espais, i fer partícip a la població de Manresa en aquesta neteja de manera voluntària.

Restaurar la natura per prevenir futures zoonosis i promoure els seus efectes terapèutics.

Micròfon obert

Educar per respectar els animals i les plantes.
Estudiant, 10 anys

Jo crec que és molt important conservar els horts, els camps i tota la zona agrícola, i també opino que els horts estan servint per a no fer tantes construccions, i per protegir l'espai natural de Manresa.
Estudiant, 12 anys

Treure plàstics dels rius i dels boscos.
Estudiant, 12 anys

Reduir la caça innecessària i no talar arbres.
Estudiant, 13 anys

Millorar els camins rurals sense destruir l'ecosistema.
Dona, 30 anys

ODS

16

Pau, justícia i institucions sòlides

Promoure societats pacífiques i inclusives per aconseguir un desenvolupament sostenible, proporcionar accés a la justícia a totes les persones i desenvolupar institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells

Quan les relacions entre els diversos actors d'un territori s'estableixen sota termes de justícia i aquesta és reconeguda i legitimada pel conjunt de la població, la confiança vertebrava la vida quotidiana, i reforça el benestar i la inclusió. La corrupció, una pràctica que ha infestat moltes institucions públiques durant els últims anys, atempta frontalment contra el desenvolupament social i mina les possibilitats de construir un model sostenible a llarg termini. **A Manresa no s'ha registrat cap escàndol destacable de corrupció durant les últimes dècades.** Tot i això, cal refermar la transparència com a principi de l'administració pública per mantenir allunyades praxis nocives. En aquest sentit, des de l'Ajuntament de Manresa ja es fan algunes accions per garantir l'accés públic a la informació, a través de la web municipal i d'altres iniciatives per facilitar la recopilació i l'accés a dades ober-

tes de la ciutat, amb l'objectiu de millorar l'eficàcia municipal i la responsabilitat de la institució, i facilitar el retiment de comptes a la ciutadania. Tanmateix, quant al retiment de comptes, a l'Ajuntament li manca una perspectiva global i integradora que permeti relacionar, de forma responsable i rigorosa, la Carta de serveis i compromisos (amb indicadors), el Pla de mandat (amb accions i indicadors concisos i, sobretot, contrastables), les responsabilitats a nivell polític i tècnic (per exemple, vinculant-hi les competències a desenvolupar, els objectius a assolir i l'avaluació dels treballadors) i els costos vinculats a les accions concretes. Tampoc no existeixen mecanismes senzills i visibles per tal que els ciutadans puguin exigir el retiment de comptes per part de la Corporació municipal.

La violència és la declaració més explícita que evidencia el grau en

el qual les desigualtats han aconseguit enquistar-se. La violència posa sobre la taula la incapacitat de revertir els condicionants estructurals i convida a posar-hi el focus per observar l'entramat que la sosté i nodreix. A l'Àrea Bàsica Policial del Bages, es registra una mitjana de 0,6 robatoris amb violència o intimidació per dia i 0,8 denúncies per tracte degradant o vexatori per dia. **S'han d'erradicar totes les manifestacions de violència** però han de prendre un paper protagonista aquelles que no són fortuïtes i que es recolzen en relacions de poder i desigualtat profundament sedimentades. En aquest sentit, l'ODS 5 tracta de les desigualtats de gènere i de la violència contra les dones i el col·lectiu LGTBI, però també cal fer esment de la violència intra-familiar, entre joves i la derivada del *bullying* escolar, la marginació social a l'entorn escolar que pot comportar violència explícita o implícita,

aquesta darrera sobretot a través de les xarxes socials.

La delinqüència al municipi és present però no de forma estesa. Els furtus són el tipus d'acte delictiu més habitual que es registra a Manresa; a l'Àrea Bàsica Policial del Bages, els Mossos d'Esquadra registren una mitjana de 4,4 furtus diaris i aquests es concentren en espais i èpoques d'aglomeració de gent. Nadal, la Festa Major, la Fira Mediterrània i la Fira de l'Aixada conformen un context on es concentren bona part dels furtus que es registren a Manresa. Durant aquests esdeveniments el desplegament policial per intentar dissuadir les activitats delictives és major. Una problemàtica associada als furtus és el baix índex de retorn dels objectes robats. Les persones propietàries sovint han de renunciar a les seves pertinences a causa de les poques possibilitats de recuperar els objectes sotrets. Malgrat aquests aspectes a millorar, **la percepció de seguretat que té la ciutadania a la regió de la Catalunya Central és significativament elevada.**

Per tal de promoure unes institucions sòlides, eficaces i responsables, també es fa necessari **modernitzar i digitalitzar l'Administració pública**, amb l'objectiu d'oferir un servei més eficient de gestió de tràmits a la ciutadania. En aquest sentit, l'Ajuntament està fent un esforç els darrers anys per agilitzar la tramitació d'expedients a través de processos telemàtics que evitin desplaçaments als usuaris. La **"carpeta ciutadana"** accessible a través de la web municipal, des d'on es poden fer diversos

tràmits i registres telemàtics, així com **l'aplicació municipal per a mòbils**, des d'on s'ofereixen diversos serveis (comunicació d'incidències, cita prèvia, etc.) i informació municipal, són dues eines que l'Ajuntament de Manresa posa a l'abast de la ciutadania per simplificar la seva relació amb l'administració municipal.

D'altra banda, en els darrers anys s'han implementat processos amb el desig de fer partícip la ciutadania en la presa de decisions i en la gestió de la ciutat. Els pressupostos participatius van néixer, precisament, per satisfer aquesta necessitat ja que posa a l'abast recursos econòmics per poder materialitzar les propostes suggerides. El pressupost que l'any 2015 l'Ajuntament de Manresa va destinar a pressupostos participatius va ser de 100.000 euros; a partir del 2016 i fins a l'any 2019, l'Ajuntament hi destinà 200.000 euros anuals. Aconseguir **implicar els habitants de la ciutat en la presa de decisions enforteix la democràcia local, facilita la inclusió social i referma els nexes de pertinença**; un aspecte essencial per incrementar l'autoestima de la ciutat.

A Manresa, cal **avançar en la participació ciutadana a tots els nivells** (en la presa de decisions, implementació, gestió i avaluació de les polítiques públiques locals) per tal d'enfortir i empoderar la comunitat com a mitjà essencial per aconseguir unes institucions locals eficaces, responsables i transparents, i amb la finalitat última de garantir unes polítiques públiques inclusives, participatives i repre-

sentatives de totes les persones que formen part de la ciutat, sense deixar ningú enrere. Aquesta serà la millor garantia per aconseguir el benestar i les relacions pacífiques de la comunitat.

Un altre aspecte clau per fomentar la convivència i la inclusió social és facilitar i promoure el reconeixement i valoració de l'altre i el respecte a la diversitat. En aquest sentit, a través del **programa Lotus**, adreçat a escoles i instituts de Manresa, es **fomenten activitats educatives per augmentar el nivell de consciència general entre la ciutadania, especialment entre la població més jove**, a través d'aspectes bàsics de regulació emocional, neurociència, comunicació no violenta i pensament crític.

Per últim, en el plànol internacional, les polítiques municipals de cooperació tenen l'objectiu central de comprometre la ciutadania amb unes relacions internacionals justes. En aquest sentit, **es potencia la corresponsabilitat i l'activisme per defensar els drets col·lectius en l'àmbit internacional**. Concretament, es realitzen activitats educatives i culturals per encoratjar **el comerç just i la cultura de la pau** a través de la comprensió de la interacció entre les conductes i els hàbits, per una banda, i l'impacte global, per l'altra, i els efectes que poden tenir les accions de la ciutadania en la pau global i la justícia social internacional. L'Ajuntament també participa en la querrela presentada als tribunals internacionals perquè l'assassinat de cooperants de l'estat espanyol, entre ells la Flors Sirera Fortuny, no quedin impunes.

Referències

L'objectiu 2.3.1 del **Pla de Seguretat 2014 – 2017** és incrementar la percepció de seguretat a les zones comercials amb programes estacionals.

El **Reglament de participació ciutadana de Manresa aprovat l'any 2019**, que dona una visió àmplia del concepte de participació, dota d'eines i instruments per promoure les condicions que facilitin la participació de tota la ciutadania en la vida política, econòmica, cultural i social.

Els **Plans Educatius d'Entorn de 2017**, que treballen els valors interculturals i la interacció comunitària, recullen les activitats per implicar la població més jove en unes relacions internacionals justes.

En l'apartat 4. Manresa, ciutat cívica, propera i compromesa del **Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 - 2023** s'especifica el propòsit d'enfortir les institucions públiques, fer-les més sòlides i a l'hora més democràtiques, transparents, inclusives i participatives, a partir de la millora d'atenció a la ciutadania (augment de la transparència i el traspàs d'informació de l'administració cap a la ciutadania, facilitar els tràmits administratius...), d'augmentar la seguretat ciutadana (òrgans de coordinació estable en matèria de civisme, revitalització dels barris...) i promoure la participació ciutadana (potenciar els òrgans participatius de la ciutat com els consells de districte, fomentar la creació d'associacions...).

En el **Pla per a la Reconstrucció Social i Econòmica** hi consten accions encaminades a fomentar i potenciar espais de cooperació i suport mutu per atendre les necessitats de les persones i de promoure un model d'Administració relacional on la ciutadania i els agents socials siguin una part activa.

Agents

Ajuntament de Manresa: Participació Ciutadana, Informàtica, Alcaldia, Cooperació, Presidència i Seguretat, Igualtat de gènere, Ensenyament i Joventut.

Casa per la Solidaritat i la Pau Flors Sirera: És una casa oberta a la ciutadania on es promou la cultura de la pau i es construeix una societat més justa donant suport a iniciatives a favor de la solidaritat.

Consells de districte: òrgans territorials de participació ciutadana que vetllen pel desenvolupament de les polítiques municipals en zones concretes de la ciutat.

Consell Municipal de Solidaritat de Manresa: És un òrgan de participació ciutadana constituït per una vintena d'entitats que aporten treball i idees amb l'objectiu de construir un model de ciutat basat en la justícia social i global.

Creu Roja: És una xarxa humanitària que ajuda a pal·liar situacions d'exclusió social que es donen al territori.

Cultura del Bé Comú: És una consultora en cultura transformadora que treballa amb entitats, institucions, empreses i projectes, per tal de generar cohesió social a través de projectes de mediació cultural.

FAVM: És la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa, una entitat que busca col·laborar en l'assoliment de tots ells a través d'accions concretes.

Fites

Modernitzar i digitalitzar l'Administració municipal per tal d'oferir un servei més eficient de gestió de tràmits i d'informació a la ciutadania.

Establir mecanismes senzills i visibles que millorin la qualitat i la transparència de la informació pública, i que fomentin la transparència i el retiment de comptes per part de la Corporació municipal com a mesura de prevenció de la corrupció i el suborn.

Emmarcar el retiment de comptes municipal des d'una perspectiva global i integradora que permeti relacionar, de forma responsable i rigorosa, la Carta de serveis i compromisos (amb indicadors), el Pla de mandat (amb accions i indicadors concisos i, sobretot, contrastables), les responsabilitats a nivell polític i tècnic (vinculant les competències a desenvolupar, els objectius a assolir i l'avaluació dels treballadors) i els costos associats a les accions concretes.

Apostar per un model de ciutat que promogui la ciutadania activa i la seva participació en la presa de decisions col·lectives, proveir-la de la informació necessària i dotar-la d'espais que facilitin la seva intervenció.

Minimitzar la sensació d'inseguretat i potenciar la seguretat real als barris.

Augmentar els esforços per aconseguir el retorn dels objectes robats als seus propietaris.

Reduir totes les formes de violència.

Reforçar el programa Lotus i ampliar-lo a totes les escoles i instituts de Manresa i a altres col·lectius de la ciutat, alhora que impulsar noves activitats educatives de regulació emocional, per tal de fomentar la convivència pacífica i la construcció col·lectiva de la comunitat, sense deixar ningú enrere.

Reforçar les activitats de Cultura de Pau en la programació de la ciutat.

Fomentar estratègies per a una educació transformadora i preventiva quant a prejudicis i estereotips, que fomenti la pau, la solidaritat, l'esperit crític i la participació activa de la ciutadania.

Micròfon obert

Tothom davant de la llei ha de ser igual, sigui per sexe, pell, etc..
Estudiant, 12 anys

Tenir més en compte l'opinió dels ciutadans.
Dona, 53 anys

Augmentar la seguretat general contra la delinqüència, sobretot en hores de la nit. A més a més, solucionar el problema dels delinqüents menors d'edat i delinqüents comuns.
Dona, 37 anys

Garantir el no consum de begudes alcohòliques i drogues als espais públics. La policia passa de llarg.
Dona, 72 anys

ODS

17

Aliança pels objectius

Aliances per als objectius mundials: Enfortir els mitjans per implementar i revitalitzar les associacions mundials per a un desenvolupament sostenible

El món està cada vegada més interconnectat i és cada cop més interdependent. La **pan-dèmia** provocada per la Covid-19 i els fenòmens associats al **canvi climàtic global** ho han demostrat abastament (increment d'incendis a parts allunyades del planeta, augment de tempestes devastadores, sequeres més severes i desertificació a les zones més càlides, pèrdua progressiva de biodiversitat arreu, etc.).

D'altra banda, la creixent globalització i interconnexió mundial ha comportat canvis en la manera d'organitzar-se, fruit de les xarxes de transmissió d'informació que s'estenen per tot el globus. **Les interconnexions generen sinèrgies d'alt valor que s'acaben traduint en la disposició de recursos tals com capital humà, econòmic i social.** L'intercanvi d'experiències és un actiu bàsic que afavoreix un millor coneixement de la forma de treballar a d'altres contrades i, per extensió, un mi-

llor coneixement de les cultures. La cooperació entre agents de sectors heterogenis permet elaborar propostes noves i alhora obre un ampli ventall de noves oportunitats. En una etapa on la competència està a l'ordre del dia, la visibilitat constitueix un recurs indispensable per augmentar la productivitat. Establir nexes amb diversos actors facilita ser conegut més enllà dels contactes directes.

Combregant amb les virtuts que aporten les aliances, diverses **empreses, associacions i entitats de Manresa són membres de xarxes internacionals.** L'objectiu de pertànyer en aquestes xarxes és compartir les vivències internes, donar-se suport mutu i importar les bones pràctiques que apliquen diverses institucions de l'àmbit públic amb la finalitat d'enrobar la seva eficiència i productivitat, a més d'augmentar-ne la visibilitat. Al seu torn, l'Ajuntament de Manresa participa en projectes

europaus, amb **partenariats transnacionals d'ens públics i privats**, per tal de compartir coneixement i trobar solucions comunes a reptes compartits, alhora que projectar-se a l'exterior i guanyar atractivitat a la ciutat. En l'àmbit provincial, la ciutat de Manresa també és membre de la **xarxa Europa**, juntament amb altres municipis de Barcelona, amb l'objectiu comú de millorar la internacionalització de les ciutats membres, la seva posició i influència en la presa de decisions a l'àmbit europeu i global, i la contribució de cada ciutat a assolir els objectius i reptes globals. L'Ajuntament també participa en xarxes supralocals de cooperació internacional, com és el **Fons Català de Cooperació**.

D'altra banda, per tirar endavant els projectes municipals i els projectes que afecten un territori més ampli, l'Ajuntament de Manresa manté una **estreta relació amb tots els nivells**

d'administració territorial, des de l'àmbit comarcal (amb la resta d'ajuntaments del Bages), com en l'àmbit provincial i autonòmic, i també amb ciutats concretes per estratègies específiques, com per exemple les ciutats de l'Eix Diagonal. També estableix convenis de col·laboració i rep finançament a nivell estatal, i té vincles amb la Unió Europea, a través de xarxes i projectes, i també amb l'OCDE, i fins i tot amb les Nacions Unides, especialment arrel del procés d'alineament de l'estratègia de ciutat amb els ODS i també arrel de la **pandèmia, que ha fet intensificar les relacions i**

aliances internacionals per tal de fer front al repte sanitari, econòmic i social comú a tot el planeta. Una tasca pendent de la ciutat és **apropar més els organismes internacionals a la ciutadania**, i mostrar com les decisions globals tenen un impacte més o menys important en la vida diària de la població local.

Per últim, les aliances que l'Ajuntament de Manresa té establertes amb el **tercer sector** són múltiples i en els darrers anys ha destinat molts esforços en teixir relacions amb entitats i associacions que ofereixen serveis a les persones. El coneixement de

camp del qual gaudeixen les entitats del tercer sector i el ritme de treball d'aquestes entitats, marcat en menor mesura pels processos burocràtics i, per tant, amb una capacitat de resposta més flexible, les alcen com a socis imprescindibles. Al mateix temps, concebre els habitants com a membres actius transmissors i receptors d'informació ha de permetre que les entitats públiques, com ara l'Ajuntament de Manresa, siguin **més sensibles amb les necessitats de la ciutadania i més eficaces en les funcions que tenen atribuïdes** (veure l'ODS 16: Pau, justícia i institucions sòlides).

Referències

Diverses accions del **Pla de projecció exterior de Manresa 2015 – 2022** giren entorn a la necessitat que comporta pertànyer a xarxes internacionals i als beneficis que se'n deriven.

La tercera línia de treball del primer eix del **Pla Industrial del Bages aprovat el 2017** és una aposta per la internacionalització de la indústria bagenca.

En l'apartat 4.6. Manresa, ciutat compromesa amb la cultura de la pau, els drets humans i la justícia global del **Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 - 2023** s'exposa l'objectiu d'incrementar progressivament els recursos destinats a la sensibilització de la cooperació internacional o consolidar la Casa Flors Sirera com a centre de promoció de la cultura de la pau, entre altres accions.

Agents

Ajuntament de Manresa: Alcaldia, Presidència, Promoció de ciutat i Cooperació.

Associació de Col·lectivitats Tèxtils Europees (ACTE): És una xarxa de ciutats europees, entre les quals hi ha Manresa, que treballa per modernitzar i diversificar la indústria del tèxtil i la confecció del territori.

Consell Comarcal del Bages: òrgan administratiu i de representació de tots els municipis de la comarca.

Diputació de Barcelona: òrgan administratiu i de representació de tots els municipis de la província.

Generalitat de Catalunya: òrgan administratiu i de representació de la comunitat autònoma.

Estat espanyol: òrgan administratiu i de govern d'Espanya.

Enterprise Europe Network (EEN): És una xarxa europea d'informació empresarial per a les pimes promoguda per la Comissió Europea i en la qual hi participa la Cambra de Comerç de Manresa.

Eurotowns: És una xarxa de gairebé una vintena de ciutats mitjanes europees, entre les quals hi ha Manresa, que aborda problemes de sostenibilitat, innovació i benestar mitjançant intercanvi d'experiències i de grups de treball.

FAVM: És la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa, una entitat que busca col·laborar en l'assoliment de tots ells a través d'accions concretes.

Fons Català de Cooperació: és una xarxa catalana de temàtiques de cooperació internacional.

INSHUTI: És una ONG solidària que forma part del Consell Municipal de Solidaritat de Manresa, amb projectes de cooperació per millorar la situació de persones afectades pels conflictes armats a la zona dels Grans Llacs, a Ruanda.

NETWERC H2O: És una associació internacional, de la qual Manresa és sòcia, que té per objectiu promoure i desenvolupar pràctiques sostenibles relacionades amb la gestió de l'aigua.

UPC Manresa: És una universitat especialitzada en enginyeries, que treballa amb projectes de cooperació per al desenvolupament.

Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat: És una associació de municipis catalans compromesos amb el medi ambient per avançar cap a un desenvolupament sostenible. La xarxa va ser creada a Manresa l'any 1997.

Xarxa de Perfil de la Ciutat: És una xarxa de quinze ciutats mitjanes de Catalunya, entre les quals hi ha Manresa, que desenvolupa metodologies per mesurar la qualitat de vida i el benestar de les ciutats sòcies.

Entitats locals i comarcals del tercer sector.

Fites

Augmentar la capacitat d'influència de la ciutat en la presa de decisions a nivell mundial, i apropar el coneixement de les polítiques i activitats dels organismes internacionals al gruix de la ciutadania.

Establir més connexions en l'àmbit europeu i internacional, integrar-se en noves xarxes i facilitar-ne la implicació als diversos actors de la ciutat.

Continuar participant en projectes transnacionals que permetin millorar la capacitat de la ciutat per resoldre reptes compartits amb la comunitat global.

Establir xarxes de solidaritat amb països en vies de desenvolupament.

Augmentar progressivament els recursos que es destinen als projectes de cooperació internacional, especialment aquells que tenen per objectiu erradicar la pobresa al món.

Contribuir a erradicar la fam al món i incrementar la seguretat alimentària.

Contribuir a la lluita contra els paradisos fiscals i l'evasió d'impostos en l'àmbit internacional.

Donar més visibilitat a representants de països del sud en activitats de la ciutat per tal de donar a conèixer la seva realitat i crear sinergies de col·laboració.

Enfortir les relacions amb tots els nivells d'administracions territorials (comarcal, provincial, autonòmic, estatal, europea i mundial).

Contribuir a assolir els objectius de desenvolupament sostenible establerts a l'Agenda 2030, així com els objectius fixats per l'Agenda Urbana Europea.

Intensificar les xarxes i el diàleg amb el tercer sector i altres entitats que lluiten activament pel benestar del conjunt de la ciutadania.

Micròfon obert

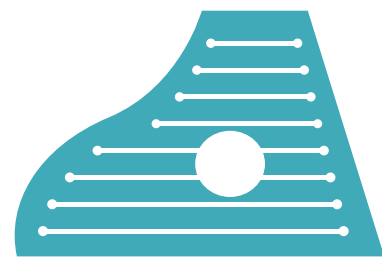
Facilitar la implicació de tots els ciutadans per a un desenvolupament sostenible.

Estudiant, 13 anys

Planejament global provocant networking amb tots els agents.

Home, 54 anys

ODS 18

Cultura

Promoure l'art i la cultura en totes les seves formes, i garantir-ne l'accés universal i la seva democratització entre la població

Manresa compta amb **equipaments que ofereixen una variada i rica oferta cultural**, alguns van adreçats a col·lectius concrets (com ara casals de gent gran i equipaments per joves: Casal de Joves La Kampana i Espai Jove Joan Amades) i altres van destinats a tota la població, com el teatre Kursaal, el teatre Conservatori i el teatre dels Carlins, el Centre Cultural el Casino, les biblioteques del Casino, l'Ateneu i el Campus Universitari, la xarxa de biblioteques veïnals, els multicinemes i l'auditori de la Plana de l'Om, que acull tant projeccions regulars del Cineclub Manresa com diverses conferències, xerrades i exposicions. També compta amb diversos museus (Museu Comarcal de Manresa, Museu de la Tècnica, Museu de Geologia) i equipaments polivalents de proximitat (Ateneu les Bases de Manresa, Casal de les Escodines, Centre Cívic Selves i Carner, Casa Flors Sirera...).

Altres **actes culturals i artístics** programats per ens públics i privats al llarg de tot l'any tenen lloc en multitud d'altres espais de la ciutat, i no cal oblidar les festes

i fires anuals (especialment la Festa Major, la Festa de la Llum, la Fira de l'Aixada) i alguns festivals artístics (la Fira Mediterrània, Tocats de Lletra, Jardins de Llum, Batecs, Vi_suals, Vibra, FABA, Clam, entre d'altres).

És important remarcar que la ciutat compta amb una relativament **intensa vida associativa i cultural**, comparada amb altres ciutats catalanes de mida similar. De fet, la taxa d'associacionisme a la ciutat és de 28,0 entitats de voluntariat per cada 100.000 habitants, 3,9 entitats més que el global de Catalunya.

Les programacions culturals promogudes per l'Ajuntament fan un esforç per **facilitar l'accés a la cultura de tota la població**, utilitzant diverses estratègies com ara la gestió participativa de programes i projectes, els programes educatius i de visites guiades que s'ofereixen des dels equipaments municipals o la participació en el programa Apropa Cultura, amb l'objectiu de facilitar el consum cultural a les persones en risc d'exclusió social.

Tot plegat conforma un ric panorama cultural i artístic, en diverses franges horàries i en bona part gratuïts, que contribueix a millorar la salut dels manresans, a ampliar la seva visió del món i el seu nivell educatiu, i a reduir-ne les desigualtats (veure l'ODS 3, sobre Salut; l'ODS 4, sobre Educació; i l'ODS 10, sobre Reducció de les desigualtats).

Pel que fa a espais i eines que facilitin **la creació i producció cultural per part de la ciutadania**, a part de l'oferta formativa privada, cal destacar l'oferta formativa de l'Escola Municipal d'Art de Manresa, de l'Escola Municipal de Música i el projecte Espais Creatius que promou el Servei de Cultura de l'Ajuntament de Manresa, a preus molt reduïts. Però **no es disposa d'espais públics destinats exclusivament a la cocreació cultural i artística comunitària**, obert a tots els col·lectius i a la ciutadania, que promoguin la inclusió social, el valor de la diversitat i la democratització de la cultura, i aquest és un dels aspectes que cal treballar a la ciutat.

Referències

La **Revisió i actualització del Pla d'Acció Cultural de Manresa**, redactat i aprovat el 2017, estableix l'estratègia cultural de la ciutat fins el 2022.

En l'apartat 3. Manresa, ciutat de trobada i acollidora del **Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 - 2023**

Agents

Ajuntament de Manresa: cultura, participació ciutadana, ensenyament, alcaldia, presidència, cooperació, inclusió social, igualtat de gènere, joventut i gent gran.

Consell Comarcal del Bages: òrgan administratiu i de representació de tots els municipis de la comarca.

Consell Municipal de Solidaritat: És un òrgan de participació ciutadana. Hi formen part dinou entitats i l'Ajuntament de Manresa.

Cooperativa Cultura del Bé Comú: És una consultora en cultura que treballa amb entitats, institucions, empreses i projectes per buscar un impacte positiu en la societat a través del poder transformador de la cultura.

Coordinadora de Jubilats de Manresa: És una entitat que duu a terme una sèrie d'accions dinamitzadores orientades a la gent gran de la ciutat.

Diputació de Barcelona: òrgan administratiu i de representació de tots els municipis de la província.

FAMV: És la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa, una entitat que busca col·laborar en l'assoliment de tots ells a través d'accions concretes.

Generalitat de Catalunya: òrgan administratiu i de representació de la comunitat autònoma.

TAVCC: La Taula de les Arts Visuals de la Catalunya Central és una entitat que recull les inquietuds de diversos agents de la vida cultural de les comarques centrals amb l'objectiu de donar visibilitat als projectes del sector de les arts visuals.

Associacions i entitats culturals i populars de la ciutat.

- Associacions de persones immigrants.
- Centres educatius de la ciutat.
- Entitats juvenils de Manresa.
- Equipaments culturals i artístics de la ciutat.

Fites

- Vetllar per una adequada i àmplia oferta associativa, cultural i artística a la ciutat, tant adreçada a collectius concrets com a la població en general, i fer-la accessible per a tothom.
- Democratitzar la creació i producció cultural i artística en tots els àmbits, a tots els nivells i per a tots els grups socials.
- Transformar la Manresa comercial en una Manresa cultural.

Micròfon obert

Augment de l'oferta cultural (més museus, biblioteques, cursos i tallers).

Dona, 47 anys

Crear un museu interactiu de la llengua catalana.

Dona, 57 anys

Fomentar la participació en aspectes de la cultura local a ciutadans nous, com a eina d'integració a la vida de la ciutat.

Home, 46 anys

Recerca de sinèrgies per a una ciutat Cultural, on quedin incloses totes les seves expressions.

Home, 61 anys.

IV Grau de localització dels ODS a Manresa

Grau de localització dels ODS a Manresa

Els ODS són un fenomen transversal i els seus valors han de ser presents en qualsevol decisió que es prengui. Es proposa que els futurs plans estratègics i projectes de ciutat que s'elaborin des de l'Ajuntament de Manresa incloguin un gràfic amb el pes de cadascun dels ODS dins aquell pla o projecte. L'objectiu d'aquesta mesura és donar una major visualització al compromís que la ciutat manté amb els ODS.

Resulta essencial que la metodologia per establir els pesos sigui ben senzilla, cal defugir de càlculs enrevessats i consideracions complexes ja que, altrament, el gràfic del pes dels ODS passa de ser un ajut a ser una càrrega. Amb aquest afany de simplificar, es proposa una metodologia simplista consistent en fer reparar de forma gairebé intuïtiva als autors del pla, que són els màxims coneixedors de la matèria, cent punts entre els disset ODS.

Com a exercici de mostra, s'han considerat catorze plans de pes de Manresa i s'ha establert un gràfic de repartiment de cent punts entre els ODS. Cal puntualitzar que alguns ODS no figuren en el gràfic a causa que tan sols es valoren els ODS que tenen una major presència. S'és conscient que tots els ODS, d'una manera o altra, són presents en

tots els projectes. Per exemple, en el gràfic del pla de projecció exterior no figura l'ODS d'igualtat de gènere, però això no vol dir que no hi sigui present. La igualtat de gènere sempre és ben present en tots els plans, igual que la fam zero, el treball decent o l'energia assequible.

Els plans dels quals s'ha fet el gràfic són:

Pla d'Acció per la Inclusió Social 2018 – 2022

Pla local d'habitatge de Manresa 2017 - 2022

Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 – 2023

Pla de Projecció Exterior de Manresa 2022

Pla de Salut de Manresa 2018 – 2022

Pla de Seguretat de Manresa 2014 – 2017

Pla Local de Joventut de Manresa 2018 – 2021

Pla de Mobilitat de Manresa 2018 – 2022

Pla Local d'Infància i Adolescència 2014 - 2017 de Manresa

Pla d'Igualtat de Gènere de 2017 – 2020

Protocol d'Actuació contra la Violència Masclista de 2011

Protocol per l'abordatge de les violències masclistes a les festes populars i espais públics d'oci nocturn de Manresa aprovat el 2020

Pla industrial del Bages aprovat el 2017

Pla Estratègic de Manresa 2015

Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de 2017

Pla de Prevenció de Residus de 2020

Pla de Gestió de Residus de Manresa de 2019

Pla d'Acció de l'Energia Sostenible i el Clima de 2019

Pla de Civisme de Manresa

Pla de Sensibilització

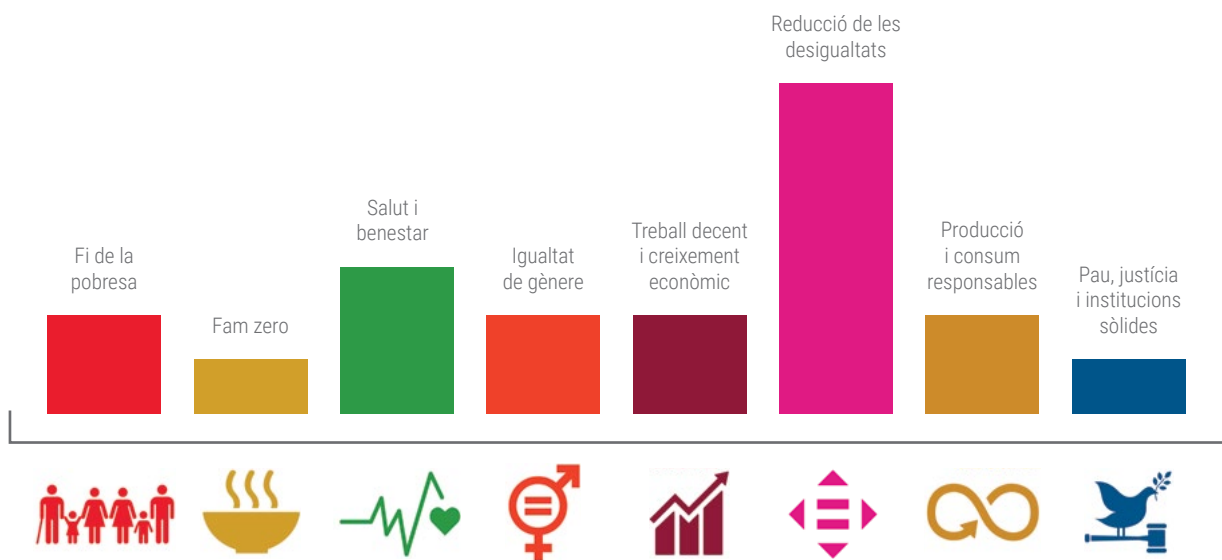
Pla d'actuació de l'Anella Verda 2011 – 2014

Reglament de participació ciutadana de Manresa de 2019

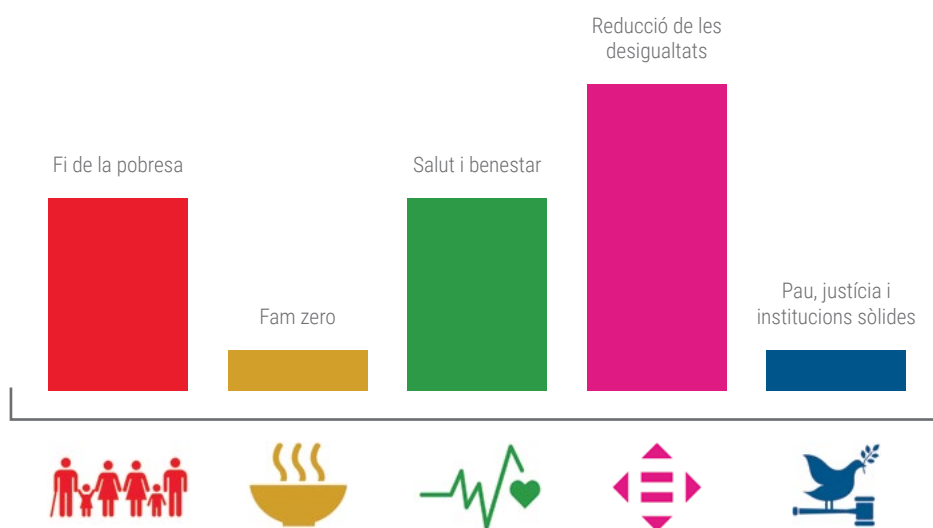
Plans Educatius d'Entorn de 2017

Pla d'Acció Cultural de Manresa

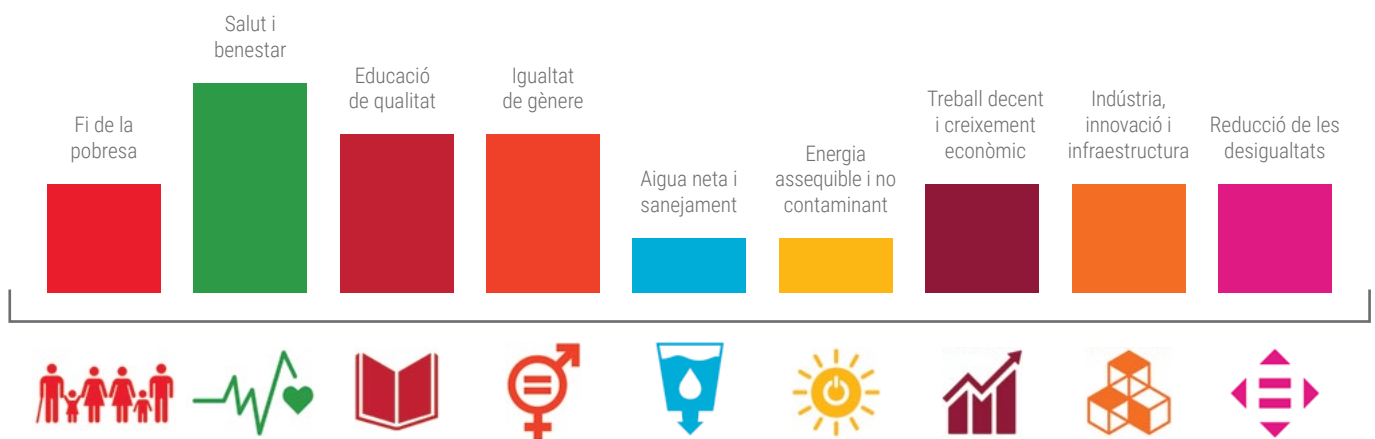
Pla d'Acció per la Inclusió Social 2018-2022

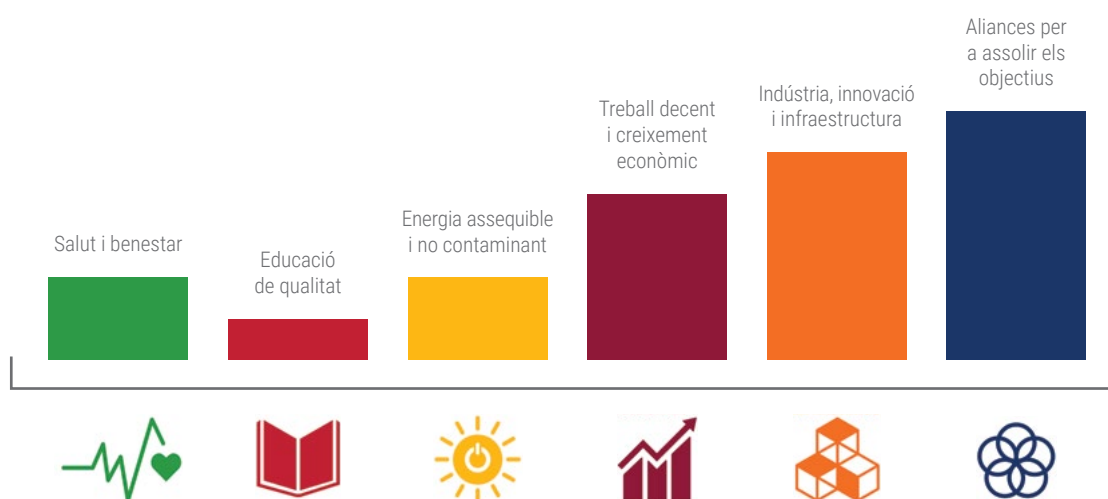
Pla Local d'Habitatge de Manresa 2017-2022

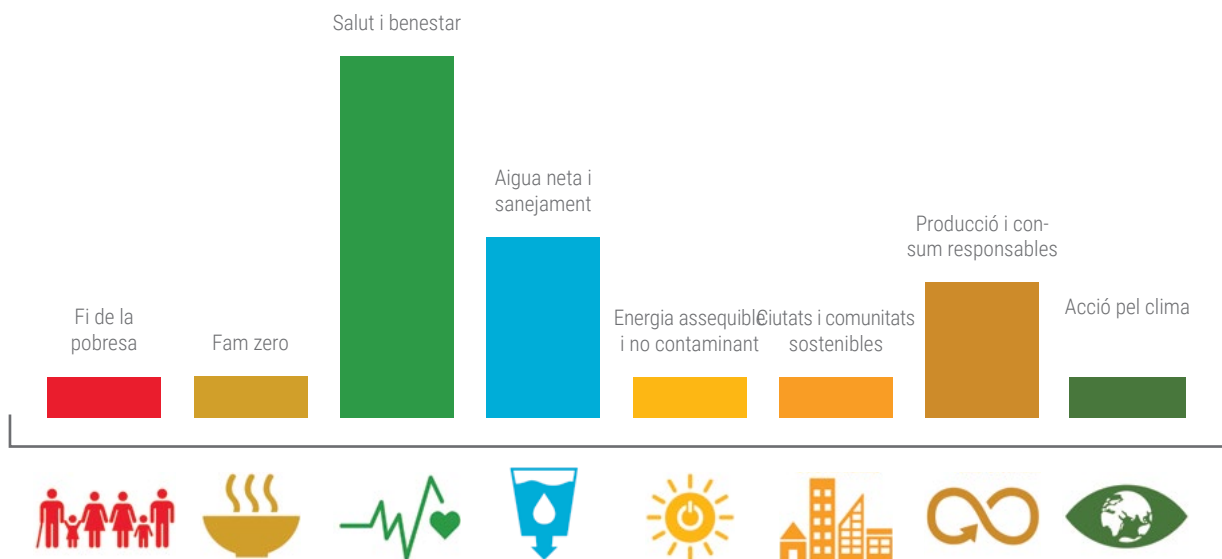
Pla d'Actuació Municipal de Manresa 2020 - 2023

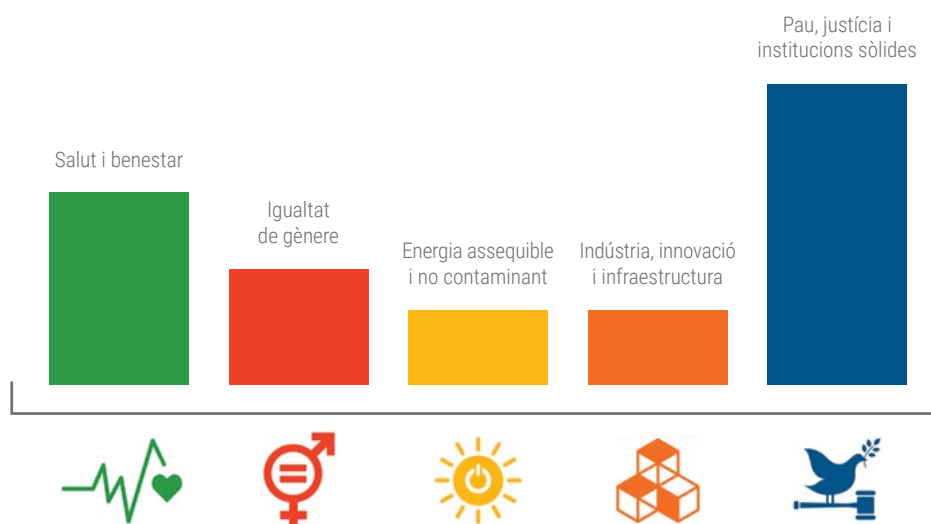
Pla de Projecció Exterior de Manresa 2022

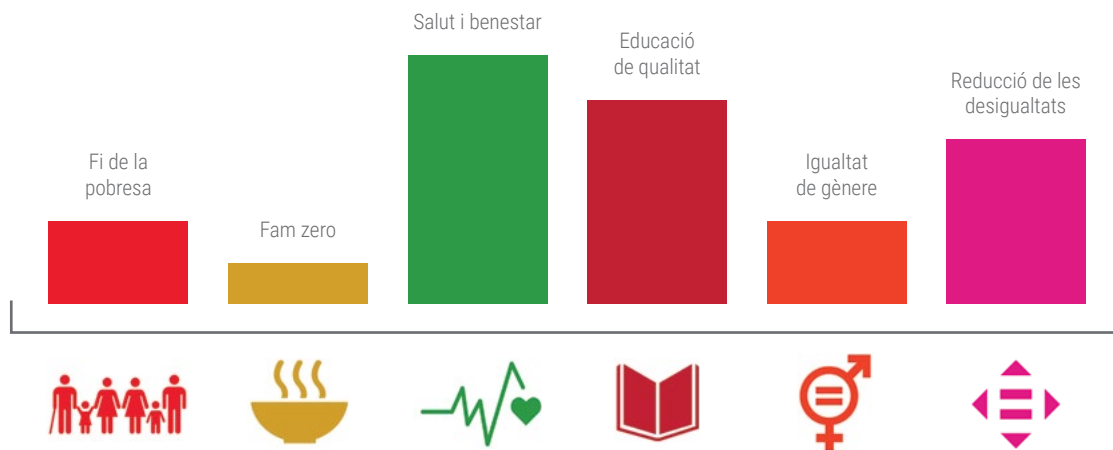
Pla de Salut de Manresa 2018 - 2022

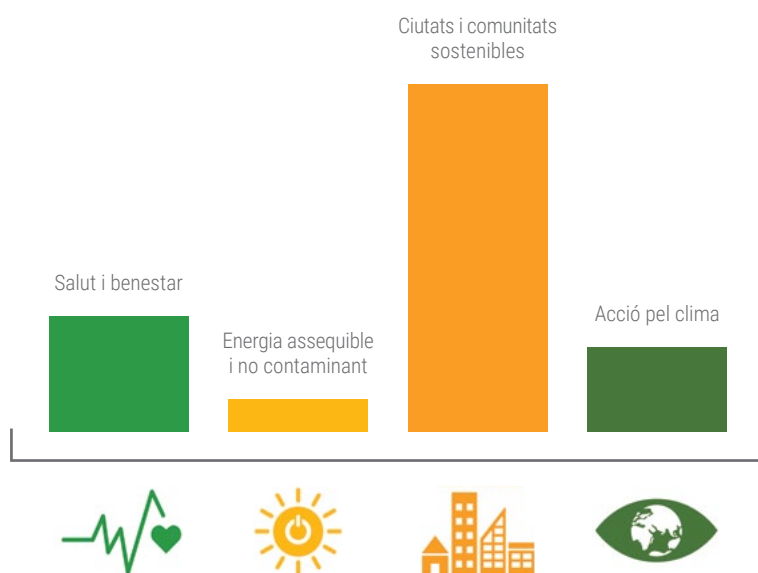
Pla de Seguretat de Manresa 2014 - 2017

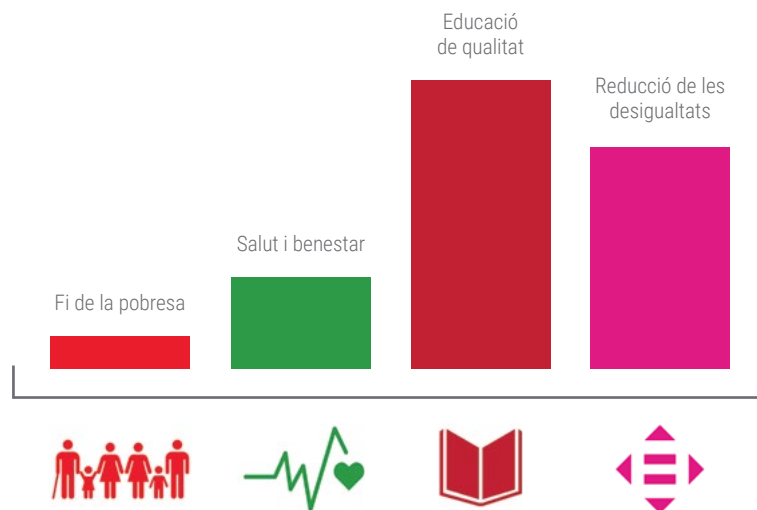
Pla Local de Joventut de Manresa 2018-2021

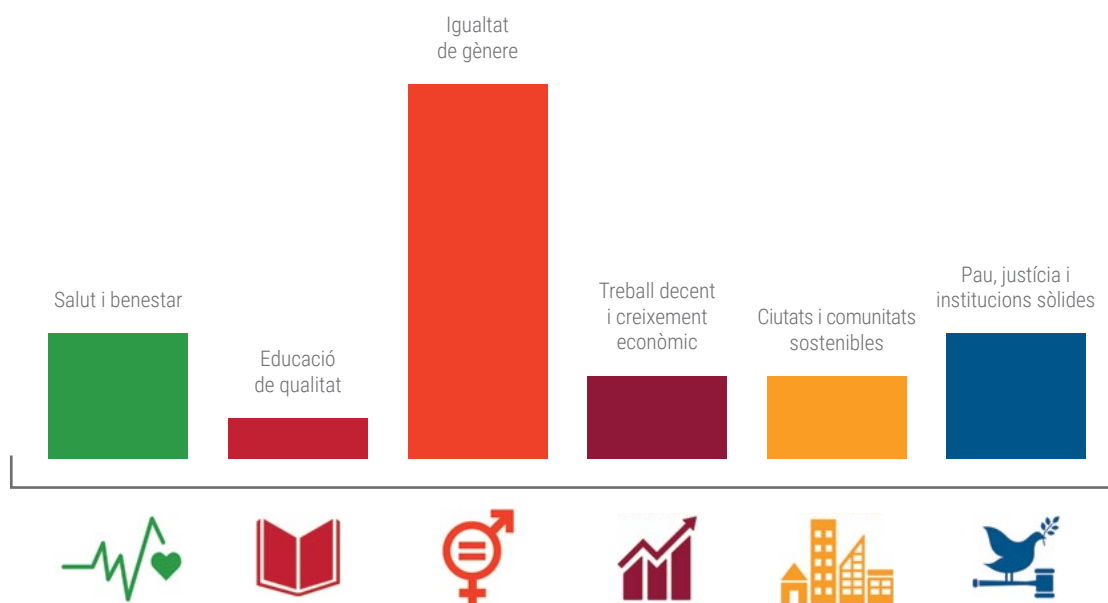
Pla de Mobilitat de Manresa 2018-2022

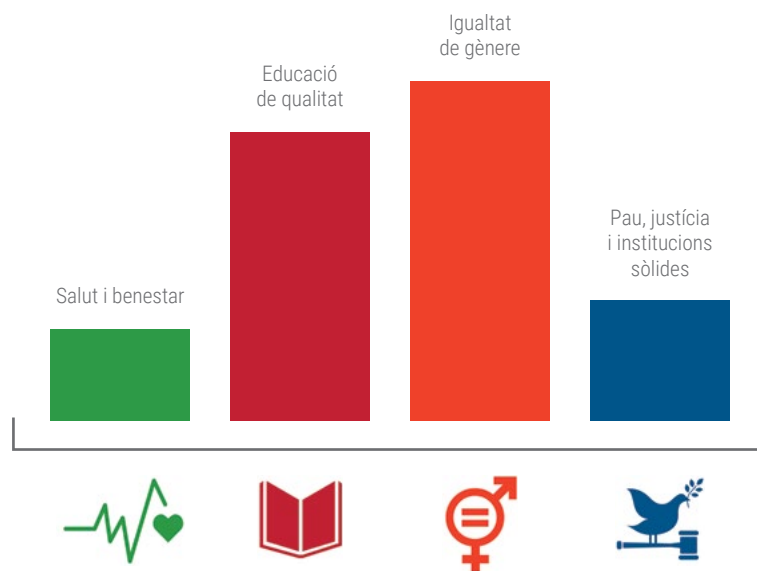
Pla local d'Infància i Adolescència 2014 - 2017 de Manresa

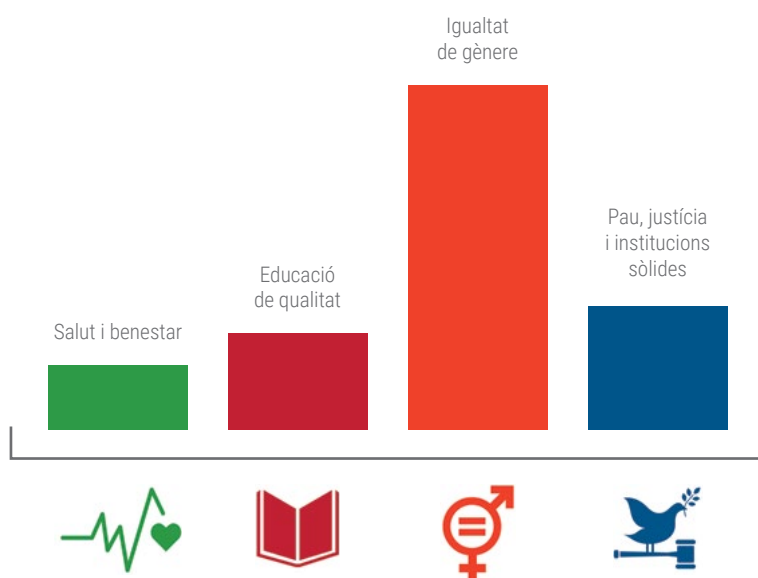
Pla d'Igualtat de Gènere

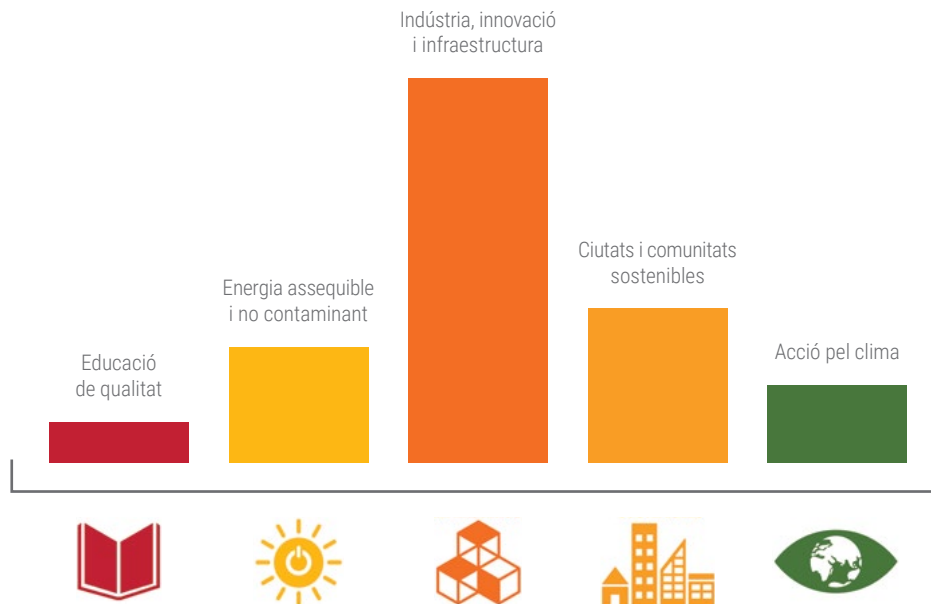
Pla d'Actuació contra la Violència Masclista de 2011

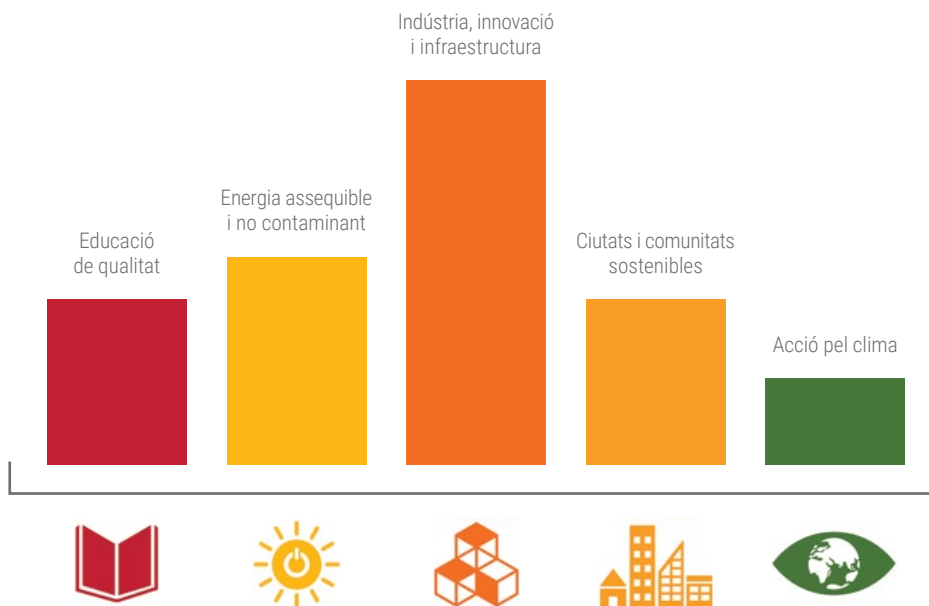
Protocol per l'abordatge de les violències masclistes a les festes populars i espais públics d'oci nocturn de Manresa aprovat el 2020

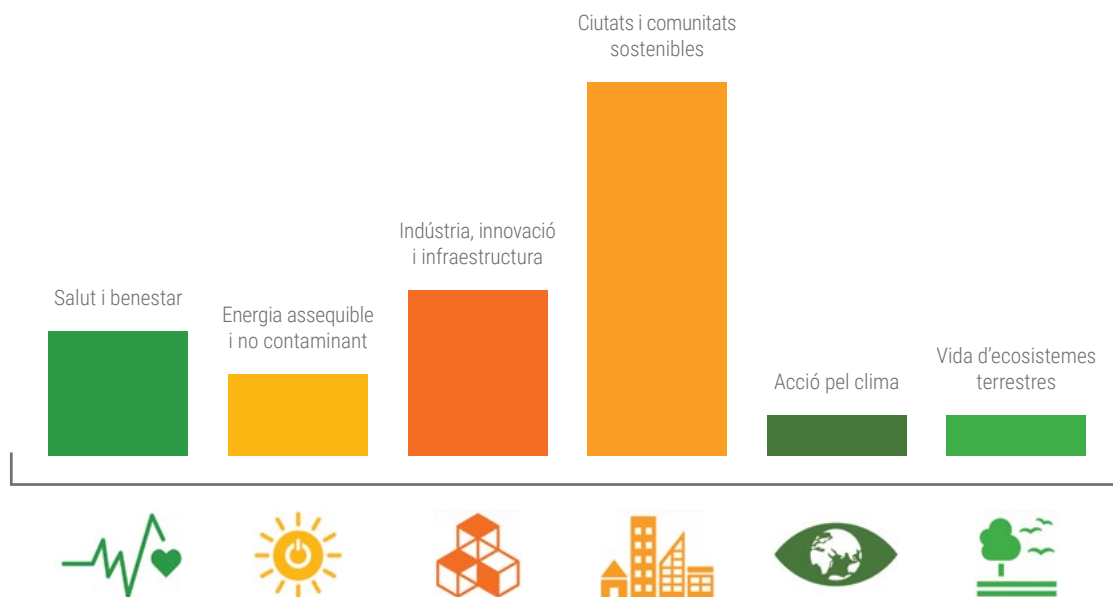
Pla industrial del Bages aprovat el 2017

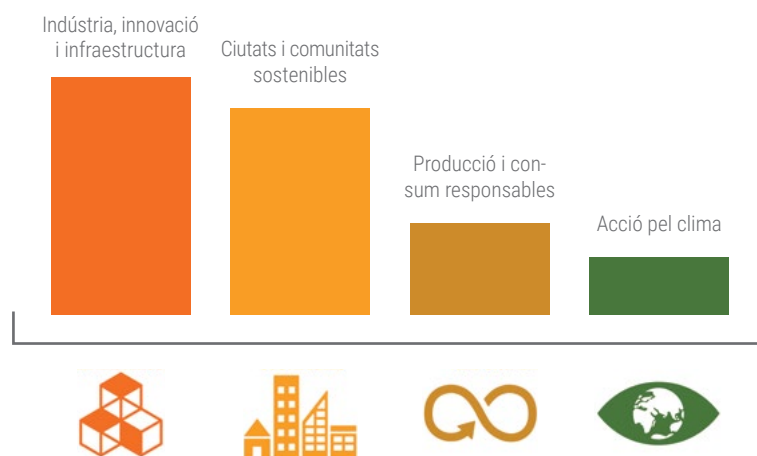
Pla Estratègic de Manresa 2015

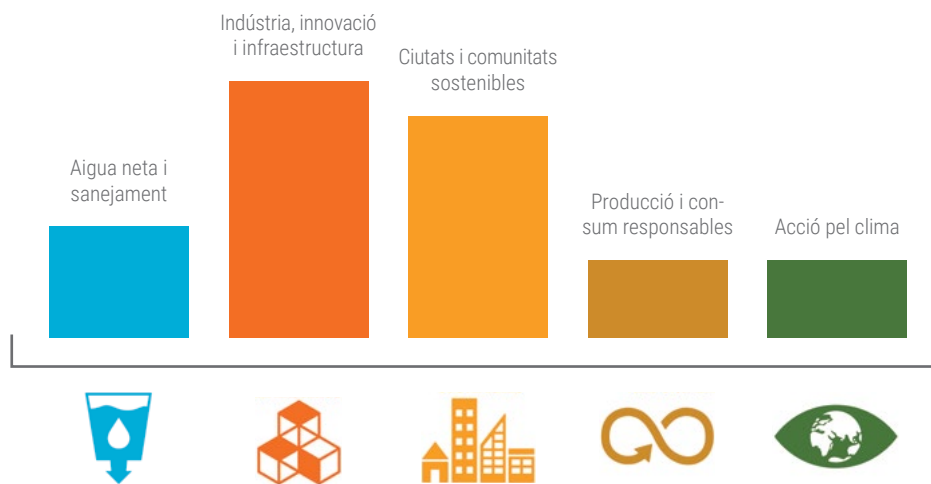
Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de 2017

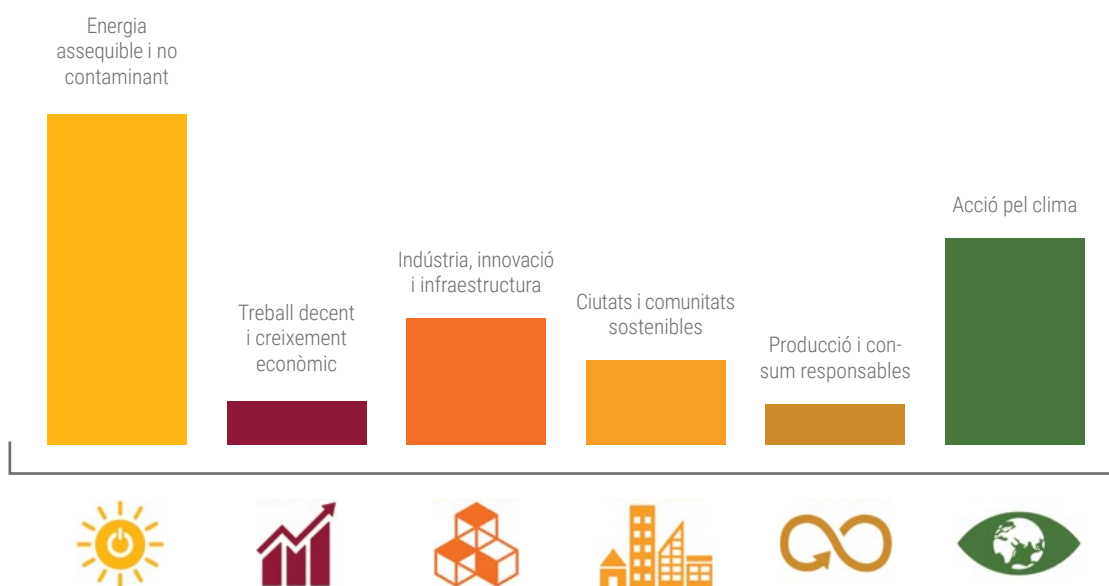
Pla de Prevenció de Residus de 2020

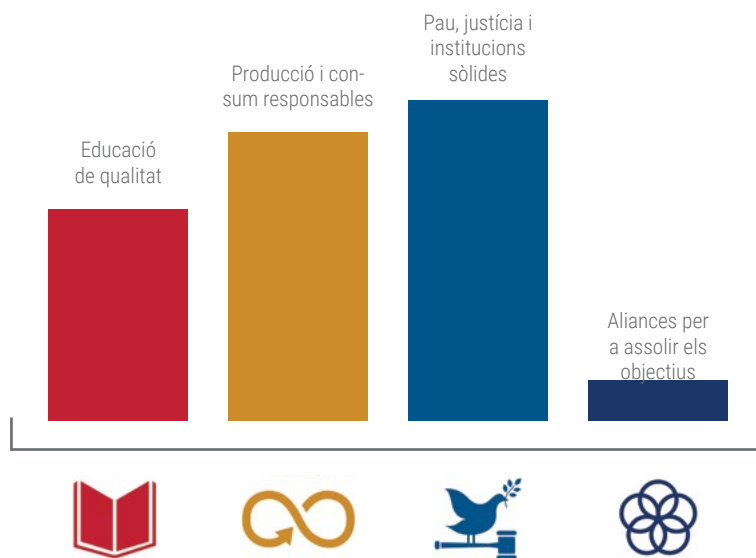
Pla de Gestió de Residus de Manresa de 2019

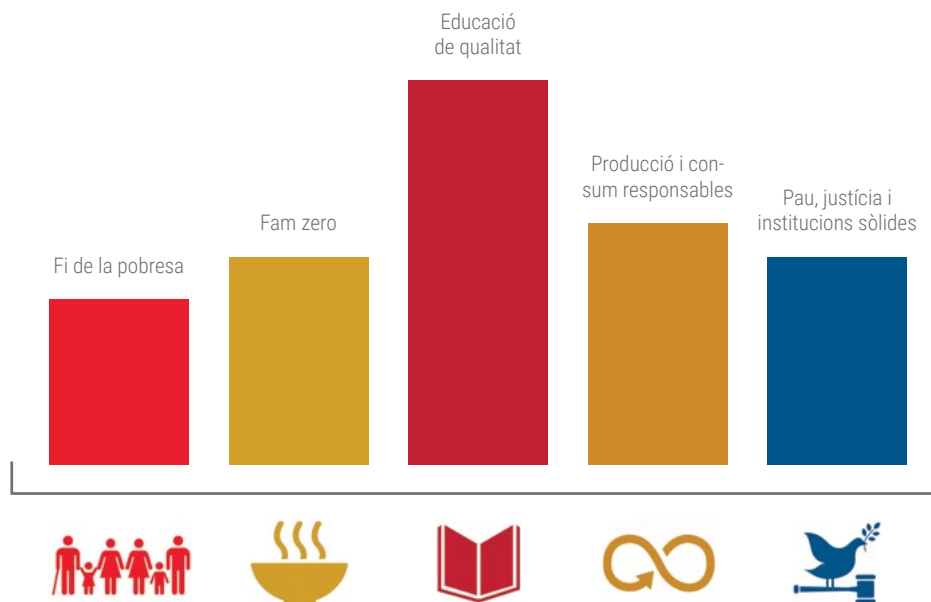
Pla d'Acció de l'Energia Sostenible i el Clima de 2019

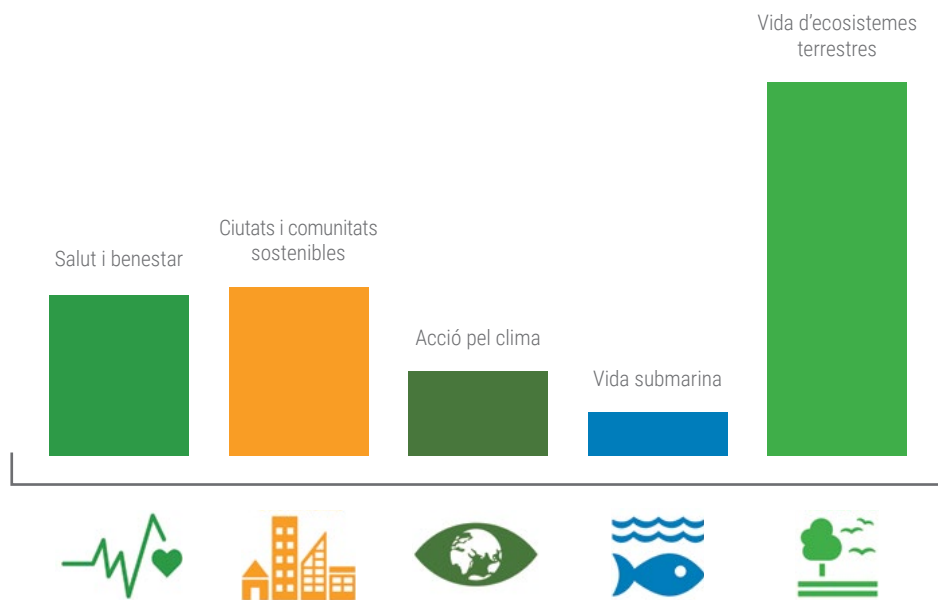
Pla de Civisme de Manresa

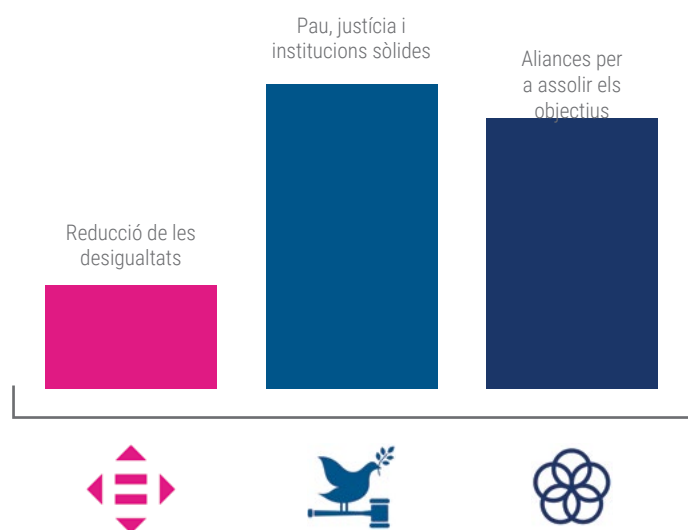
Pla de Sensibilització

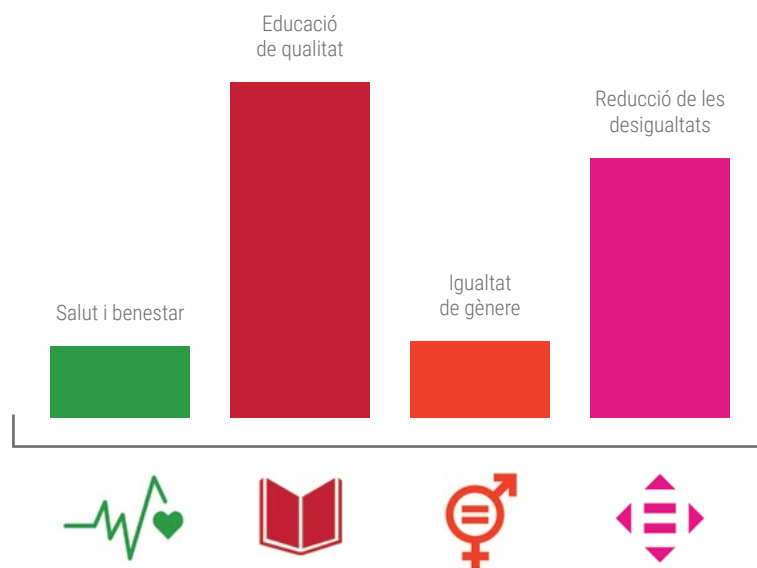
Pla d'Actuació de l'Anella Verda 2011 - 2014

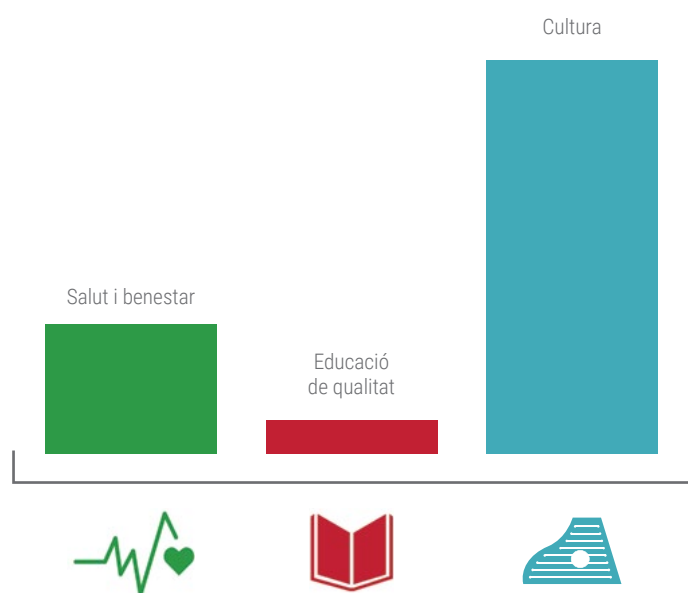
Reglament de participació ciutadana de Manresa de 2019

Plans Educatius d'Entorn de 2017

Pla d'Acció Cultural de Manresa

**Diputació
Barcelona**

#DibaOberta

